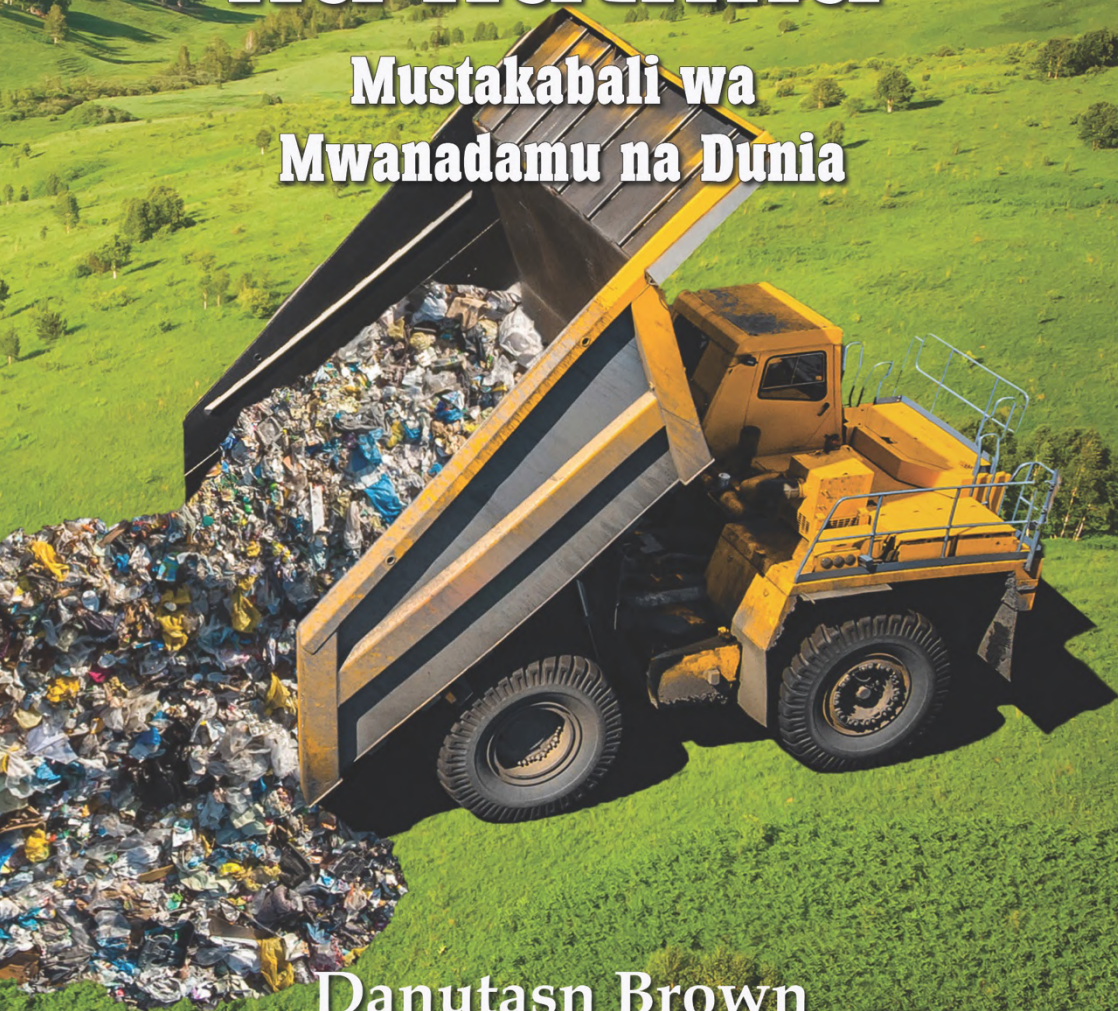

Utawala na Hatima

Mustakabali wa
Mwanadamu na Dunia

Danutasn Brown
Ben Kramlich

Utawala na Hatima

Mustakabali wa Mwanadamu na Dunia

Danutasn Brown
Ben Kramlich

Kimechapishwa na

Februari 2020

Maranathamedia.com

Yaliyomo

“Dunia inaangamia.”	5
Kuporomoka kwa Ardhi	11
Kuishiwa na Mchanga.....	24
Hakuna Uwezo wa Kupanga Pale Watu Wengi Wanapohitaji Kuridhika Mara Moja.....	32
Uchafuzi wa Kelele za Chini ya Maji Hufanya Bahari kuwa “kuzimu hai” kwa Maisha ya Chini ya Bahari	34
Uchafuzi Unaotokana Na Mionzi	39
Hifadhi ya Kifo cha Freud na Sifa za Waandishi Wawili	54
Mafundisho ya Ugunduzi na Kudhihirisha Hatima	60
Kuibuka kwa Suala la Mazingira.....	72
Athari za Kisaikolojia za Mtazamo wa Ulimwengu wa Kisayansi	80
Matatizo na Darwinism Yaibuka	95
Mwanadamu ambaye “alitabiri kutokea kwa Mtandao Wote wa Ulimwenguni” anaachana na imani ya Darwin	99
Kitendawili Kikubwa cha Darwin	110
Tukirudi kwenye Hadithi nyingine ya Chimbuko.....	118
Lakini Vipi Ikiwa Mwanadamu Hana Uwezo?.....	125
Ikiwa Tunakosea Katika Mambo Mengine Yote, Je, Tunaweza Kuwa Na Makosa Kumhusu Mungu?.....	132
Hitimisho.....	136

“Dunia inaangamia.”

“Tuko kwenye ukingo wa kuporomoka kwa ikolojia.”

Je, umesikia mambo kama haya? Ni mbaya kiasi gani kiuhalisia? Tunaona vichwa vya habari kama hivi kwenye magazeti yetu kila siku:

Aina milioni moja za wanyama na mimea ziko katika hatari ya kutoweka kwa sababu ya harakati za wanadamu za ukuaji wa uchumi, wanasayansi walisema Jumatatu katika ripoti ya kihistoria juu ya athari mbaya ya ustaarabu wa kisasa kwenye ulimwengu wa asili.

Wanasayansi walitoa wito kwa serikali na wafanyabiashara ulimwenguni kote kukabiliana na “maslahi ya chini” ambayo walisema yanazuia mageuzi katika kilimo, nishati na uchimbaji madini yanayohitajika kuokoa mfumo wa ikolojia wa Dunia.

“Ikiwa tunataka kuacha ulimwengu kwa ajili ya watoto wetu na wajukuu ambao haujahiribiwa na shughuli za binadamu, tunahitaji kuchukua hatua sasa,” alisema Robert Watson, ambaye alikuwa mwenyekiti wa utafiti huo, uliotolewa na Jopo la Kiserikali kuhusu Bioanuwai na Huduma za Mfumo wa Ikolojia (IPBES), ambayo inashirikisha nchi 130, ikiwa ni pamoja na Marekani, Urusi na China.

“Ikiwa hatutachukua hatua sasa, wengi wa viumbe milioni walio hatarini watatoweka kama dodo kwenye tai hii,” Watson aliuambia mkutano wa waandishi wa habari mjini Paris, akiashiria tai yake, ambayo ilikuwa na muundo wa ndege asiyeruka.

Ripoti hiyo inayojulikana kama Tathmini ya Ulimwengu iligundua kwamba hadi milioni moja kati ya aina milioni nane za mimea, wadudu na wanyama ziko katika hatari ya kutoweka, nyingi ndani ya miongo kadhaa.

Ilibainisha uzalishaji wa viwandani na uvuvi kama vichochezi kuu vya mgogoro...

(<https://www.reuters.com/article/us-un-environment-biodiversity/scientists-warn-a-million-species-at-risk-of-extinction-idUSKCN1SC0PJ>)

Ubinadamu umeangamiza 60% ya mamalia, ndege, samaki na wanyama watambaao tangu 1970, na kusababisha wataalam wakuu wa ulimwengu kuonya kwamba maangamizi ya wanyamapori sasa ni dharura ambayo inatishia ustaarabu.

“Tunatembea kwa miguu kuelekea ukingo wa mwamba” alisema Mike Barrett, mkurugenzi mkuu wa sayansi na uhifadhi katika WWF. “Ikiwa kungekuwa na kupungua kwa 60% kwa idadi ya watu, hiyo itakuwa sawa na kuondoa Amerika Kaskazini, Amerika Kusini, Afrika, Ulaya, Uchina na Oceania. Hiyo ndiyo mizani ya tuliyojanya.”

“Hii ni zaidi ya kupoteza tu maajabu ya asili, ya kusikitisha sana ingawa ni hivyo,” alisema. “Hii kwa kweli sasa inahatarisha mustakabali wa watu. Asili sio ‘nzuri kuwa nayo’ - ni mfumo wetu wa kusaidia maisha.”

“Tunapoteza wakati haraka,” Prof Johan Rockström, mtaalamu wa uendelevu wa kimataifa katika Taasisi ya Potsdam ya Utafiti wa Athari za Tabia ya nchi nchini Ujerumani. “Ni kwa kushughulikia mifumo ya ikolojia na hali ya hewa tu ndipo tunapata nafasi ya kulinda sayari thabiti kwa mustakabali wa wanadamu Duniani.” - Ripoti ya Mfuko wa Wanyamapori Duniani.

Ni kusoma kwa uchungu kwa wale wanaotaka na kutarajia maisha bora ya baadaye kwa watoto wao. Ninaishi Thailand ambapo kiwango cha maisha

kimeongezeka sana katika miaka arobaini iliyopita. Mama yangu alikulia vijijini; hakukuwa na umeme, hakuna barafu, hakuna barabara za lami. Watu hapa huota maisha wanayofikiria Wazungu na Wamarekani wanaishi. Hata hivyo tunaiangamiza nchi yetu; karibu hakuna misitu iliyobaki, na kuchukua nafasi ya misitu hiyo ni wingi na wingi wa plastiki isiyoweza kutumika tena.

Hili ni zaidi ya suala la kisiasa au suala la ufahamu; hili ni suala la moyo wa mwanadamu na jinsi wanadamu wanavyoelewa na kuhusiana na ulimwengu. Ulimwengu tunaishi sasa ni matokeo ya njia ambayo wanadamu wamekuwa wakifuata tangu zamani. Uhusiano wetu uliovunjika na asili haukuanza katika Mapinduzi ya Viwanda katikati ya miaka ya 1800; ubunifu wa wakati huo uliharakisha mchakato kwa kiasi kikubwa na kuufanya kuwa dhahiri zaidi. Ikiwa tunaweza kuelewa saikolojia inayosababisha uharibifu wa sayari, labda tunaweza kufikiria juu ya tiba bora zaidi. Watu wengi wanajua kwamba wanadamu kwa hiari kubadilisha mtindo wao wa maisha ni karibu haiwezekani. Hata wavutaji sigara ambao wana saratani na madaktari wao wanawaambia wanahitaji kuacha au watakufa watapata shida kuacha, na hilo ni suala la kibinafsi, sio suala la jamii.

Tatizo ambalo wengi wanaona ni kwamba mambo yatakuwa mabaya sana kwamba serikali, na pengine wanajeshi, wataingilia kati kutatua mzozo wetu wa mazingira wa kimataifa nje ya utaratibu unaotazamiwa, na kuwaondolea haki zetu tulizopigania kwa bidii kwa ajili ya haki za mtu binafsi. Itaonekana kwamba tatizo ni kubwa kiasi kwamba uhuru wa raia na taratibu za kidemokrasia lazima zitengwe kwa ajili ya hatua zinazofaa na za nguvu. Ikiwa tulikuwa tayari kuacha haki za kiraia katika “vita dhidi ya ugaidi”, kuna uwezekano mkubwa tutafanya vivyo hivyo kuokoa dunia, ambalo ni tatizo kubwa zaidi. Lakini hii itafanikiwa? Je, mamlaka ya kiserikali au ya kijeshi yanaweza kutatua tatizo ambalo chimbuko lake liko ndani kabisa ya moyo wa mwanadamu?

Kwanza, tunahitaji kuelewa upeo wa tatizo na kuwa wa kweli kulihusu. Mtu anapokuwa na saratani, ni lazima daktari aponye saratani yake, si kupiga chafya au kikohozi chake. Udhhibiti wa uharibifu wa matukio ya

kibinafsi, kama vile moto wa porini au vimbunga, hausaidii kwa picha kubwa zaidi, kwa sababu kiini cha suala hakijatatuliwa.

Tunapopitia data, nataka pia kushiriki safari yangu ndani na kupitia somo hili gumu na mara nyingi la kukatisha tamaa. Haifurahishi kusoma juu ya mateso ya maskini, uharibifu unaotokana na majanga ya asili, uharibifu wa wale wanaotabiri mwelekeo wa wakati ujao. Lakini tunahitaji kufanya hivyo, kwa sababu tunapaswa kupanga njia ya kuishi.

Baba yangu wa Marekani alithamini mtazamo wa kimataifa; alitaka mimi na dada yangu tuone jinsi watu mbalimbali walivyoishi, na kwa hiyo alitupeleka kusafiri hadi nchi kama Vietnam, Uturuki, Ugiriki, Singapore, nk tangu tulipokuwa wadogo. Angeniambia kila wakati kuwa unaweza kufanya kazi yoyote unayotaka, lakini jaribu kusaidia watu wengine na kusaidia ulimwengu. Lakini ili kusaidia ulimwengu unahitaji kujua shida ya ulimwengu ni nini, na hiyo sio kazi rahisi. Hilo lilinipelekea kusomea Siasa za Kimataifa kwa BA yangu na Jiografia ya Binadamu (Modern European Philosophy) kwa MA yangu, nikifanya kazi za hapa na pale, wakati wote nikijaribu kushughulikia masuala haya magumu kwa muda wangu wa ziada na kupata jibu ambalo lingeniridhisha matamanio ya roho yangu kwa amani na kusudi. Hata hivyo kadiri nilivyoendelea kusoma, ndivyo nilivyoshuka moyo zaidi; kadiri nilivyohisi kutokuwa na nguvu zaidi juu ya uwezo wangu wa kuathiri mabadiliko na jinsi nilivyohisi kutojali zaidi kuhusu uwezo wa mwanadamu wa kushinda kasoro zake.

Kijitabu hiki kinaonyesha vipengele vya utafutaji huu, na ninaamini kuwa kinaweza kumbariki msomaji. Bado, katika sehemu fulani inaweza kuhisi giza, kutokuwa na tumaini, kulemea, isiyohusiana, au bure; ama kwa sababu tunahisi kukazia fikira mambo kama hayo haisaidii, au tunahisi kwamba mtu anayethubutu kujaribu kushughulikia picha hii kubwa ana kiburi na kujiona kuwa bora kuliko wengine. Ninakubali kwamba kwa sehemu katika maisha yangu nimekuwa na mambo haya yote: kiburi na ubatili, nikifikiri nilijua kile ambacho hakuna mtu mwingine alifanya; na upande mwingine, usio na maana, tupu, na huzuni ambao ujuzi niliopata au ambao ningeweza kuupata haungeweza kunisaidia, wala haungeweza kusaidia mtu mwingine yeyote. Ni rahisi sana kuhisi kutokuwa na nguvu

na kuamini mambo haya ni makubwa kuliko sisi, na kwa hivyo kusahau tu.

Ilikuwa ngumu sana kwangu, lakini sikukubali tu kile ambacho ulimwengu ulinifundisha: kwamba ninapaswa kupata kazi na kuwa na familia na kwenda kufanya ununuzi na kutazama TV na kupuuza ulimwengu unaonizunguka. Vijana wengi wana msukumo wa kusaidia ulimwengu, lakini hufikia mwisho pale ambapo hakuna majibu yaliyobakia; inahisi kama unafika ukingo wa mwamba bila pa kugeukia. Ni kwa aina hii ya mtu ambaye ninamwandikia hasa, kwa sababu najua hisia hiyo vizuri, na ninataka sana kutoa njia ya kutokea ambayo inaweza kutoa mafanikio. Lakini isipokuwa tupitie mchakato mzima, itakuja kama wakati mwingine rahisi wa 'eureka' ambao tunauzwa mara nyingi.

Kijitabu hiki kinalenga kutoishia katika utupu wa giza kama vile vitabu vingine vingi juu ya somo la eco-apocalypse ambavyo hufanya. Nilipata mwanga kwa shimo nililokuwamo, na natumai kuwa nuru inaweza kumsaidia msomaji. Lakini kama vile vitabu vyote vinavyoutazama ulimwengu kwa kina, vinamtaka msomaji awe na nia ya wazi; tusijihusishe sana na miundo ya imani, na kanuni za imani zilizowekwa juu yetu - njia hizo ngumu za kutazama ulimwengu ndizo zimetufanya tufikie hatua hii. Na tusiogope kutembea njia ambayo ni mpya kwetu.

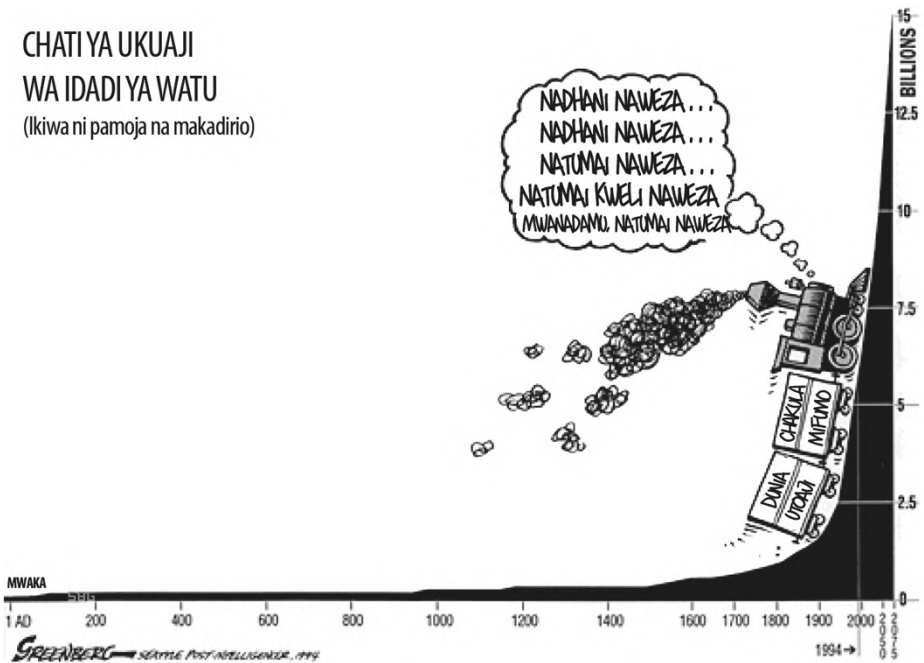
Bila kujali kama unakubaliana nami, natumai unaweza kuamini kwamba nilikuwa na niko mwaminifu katika uzoefu wangu wa kujaribu kubaini mambo, kwamba sikuja katika utafutaji wangu nikiwa na ajenda iliyoamuliwa mapema kufikia lengo fulani. Kwa maana hiyo safari yangu ni ya kweli, na ninatumai kwamba ukweli wake unaweza kukusaidia katika maisha yako unapopitia safari yako ya kutafsiri ukweli unaotuzunguka.

Mwingiliano wetu na ukweli unapatishwa sana, mara nyingi kwa uchaguzi

CHATI YA UKUAJI WA IDADI YA WATU

(Ikiwa ni pamoja na makadirio)

Idadi ya watu ulimwenguni ilifikia bilioni 1 tu mnamo 1800, na imekuwa ikiongezeka tangu wakati huo. Rasilimali chache na ongezeko la idadi ya watu litajaribu jinsi tunavyohusiana na wengine, hasa wengine wanaofikiria tofauti na wewe.

Kwa hiyo tunaanzia wapi? Sote tunaishi kwenye ulimwengu mmoja, kwa hivyo lazima tuanze na utambuzi wa dunia ambayo hutubeba. Tatizo ni mbaya kiasi gani kweli? Je, dunia yetu imeharibiwa vibaya kiasi gani? Je, tunafikiaje mahitimisho kuhusu sababu ya kweli ya matatizo yetu?

Tunaweza kuona mwelekeo fulani; kwa mfano, tunajua kwamba idadi ya watu inaongezeka, ambayo ina maana kwamba tunahitaji chakula na maji zaidi na kutumia rasilimali zaidi, na kwa hiyo tunazalisha upotevu zaidi. Kama mtu binafsi, kufikiria athari, hisia, imani za watu bilioni 7 ni ngumu sana. Ubinadamu unaathiri mazingira kwa njia nyingi tofauti na inakuwa ngumu kufuatilia yote. Lakini tunaweza kujaribu kwa kuangalia viashiria vichache vya afya ya ulimwengu/asili.

Kuporomoka kwa Ardhi

Ulimwengu umepoteza theluthi moja ya ardhi inayolimwa kwa sababu ya mmomonyoko wa udongo au uchafuzi wa mazingira katika miaka 40 iliyopita, na matokeo yanaweza kuwa mabaya huku mahitaji ya chakula duniani yakiongezeka, wanasayansi wameonya.

Utafiti mpya umehesabu kuwa karibu 33% ya ardhi ya kutosha au ya ubora wa juu inayozalisha chakula duniani imepotea kwa kiwango ambacho kinazidi kasi ya michakato ya asili kuchukua nafasi ya udongo uliopungua.

Chuo Kikuu cha Sheffield's Grantham Center for Sustainable Futures, ambacho kilifanya utafiti huo kwa kuchambua vipande mbalimbali vya utafiti vilivyochapishwa katika muongo mmoja uliopita, kilisema

hasara hiyo ilikuwa “janga” na hali inayokaribia kutoweza kurejeshwa bila mabadiliko makubwa katika harakati za kilimo ...

“Unafikiria bakuli la vumbi la miaka ya 1930 huko Amerika Kaskazini na kisha unagundua tunasonga mbele kwa hali hiyo ikiwa hatutafanya kitu,” alisema Duncan Cameron, profesa wa biolojia ya mimea na udongo katika Chuo Kikuu cha Sheffield.

“Tunaongeza kiwango cha upotevu na tunapunguza udongo kwa vipengele vyake vya madini,” alisema. “Tunaunda udongo ambao haufai kwa chochote isipokuwa kushikilia mmea. Udongo unaweka tope kwenye mifumo ya mito - ukitazama doa kubwa la kahawia kwenye bahari ambapo Amazon huweka udongo, unagundua ni kiasi gani tunaharakisha mchakato huo...”

Kupungua kwa kasi kwa udongo kumetokea wakati ambapo mahitaji ya dunia ya chakula yanaongezeka kwa kasi. Inakadiriwa kuwa ulimwengu utahitaji kukuza chakula kwa 50% zaidi ifikapo 2050 ili kulisha idadi inayotarajiwa ya watu bilioni 9.

<https://www.theguardian.com/environment/2015/dec/02/arable-land-soil-food-security-shortage>

Katika dondoo hapo juu, mwandishi anataja kwamba tunaelekea kwenye “bakuli la vumbi”, ambalo lilikuwa wakati ukame na mmomonyoko wa upepo ulisababisha dhoruba kubwa za vumbi huko Amerika. Dhoruba kama hizo zitatokea tena wakati ujao? Nadhani jibu ni kwamba zitatokea kwa hakika, na kwa kweli tayari zinatokea.

Udongo ndio msingi wa ustaarabu kama tunavyoujua. Kila mmoja wetu anakula kilo 400 - 450 za chakula kwa mwaka na bado kilimo cha kisasa kinaharibu karibu tani 10 za udongo kutoa sehemu hiyo ndogo. Tukiitazama historia tunaweza kuona kwamba kila ustaarabu uliodunisha rasilimali zake za udongo sasa umetoweka. Ajabu, wanadamu husogeza udongo mwingi kila mwaka kuliko ule uliombwa katika enzi ya barafu iliyopita. Hata kilimo cha organic kinaonesha kuwa inakubalika kudumisha kiasi fulani cha upotevu wa udongo kila mwaka. Fikiria juu yake: haitoshi. Hiyo si endelevu. Ufupi wake ni kwamba udongo, ingawa ni rahisi kuharibu, pia ni rahisi kujenga. Hili linabaki kuwa jukumu kuu la mkulima. uk. 3 Regenerative Agriculture. Perkins.

Na tazama takwimu ifuatayo kutoka 1953. Ingawa hii inashangaza, unafikiri mambo yamekuwa bora tangu wakati huo?

Huduma ya Uhifadhi wa Udongo ya U.S. inaripoti kwamba udongo unaooshwa na kupeperushwa kutoka kwenye mashamba ya Marekani kila mwaka ungepakia treni ya kisasa ya mizigo kwa muda wa kutosha kufikia kuzunguka ulimwengu mara kumi na nane. Ikiwa ilikimbia maili ishirini kwa saa mfululizo, ingechukua karibu miaka mitatu kupita kituo chako. Tree Crops: A Permanent Agriculture. J. Russell Smith. 1953

Hekta 4,796,559 za upotevu wa misitu mwaka huu kufikia tarehe 3 Desemba 2019. Hii ni sawa na chini kidogo ya ukubwa wa West Virginia au nchi ya Bosnia.

Hekta 6,457,610 za ardhi zilipotea kutokana na mmomonyoko wa udongo mwaka huu kufikia tarehe 3 Desemba 2019, ambayo ni kubwa kidogo kuliko West Virginia au Bosnia.

hekta 11,068,211 za Kuenea kwa Jangwa mwaka huu ambayo ni zaidi kidogo ya jimbo la Tennessee au nchi ya Guatemala.

Kutoka kwenye <https://www.worldometers.info/> ambayo hupata maelezo kutoka Idara ya Idadi ya Watu ya Umoja wa Mataifa, Shirika la Afya Duniani (WHO), Shirika la Chakula na Kilimo (FAO), Shirika la Fedha la Kimataifa (IMF), na Benki ya Dunia.

Vipi Kuhusu viuatilifu?

“Takwimu zinaonyesha kuwa angalau 1% ya viuatilifu vilivyowekwa hufikia malengo yaliyokusudiwa; mengine husababisha uharibifu usiotarajiwa ndani na nje ya tovuti... “(Pimentel, 1991)

“Kwa kipimo cha kilo 1/ha, 0.003% ya dawa ya kuua wadudu ya carbaryl iliyotiwa kwenye kola ilitumiwa na viwavi wa kipepeo weupe wa kabichi, na Joyce aliripoti 0.0000001% tu ya DDT iliyotumika kwa *Heliothis* spp. udhibiti ulifikia wadudu. Ni wazi kwamba karibu dawa zote za kuua wadudu zinazotumiwa hazifikii wadudu wanaokusudiwa na hutawanywa kupitia mazingira, viwango vyake hubadilika kadri zinavyotawanyika na kuharibika. Viumbe visivyolengwa, ikiwa ni pamoja na wanadamu, hukaa katika mazingira yanayoathiriwa na viwango hivi vinavyobadilika kila wakati vya viuatilifu.”

Je, ni wangapi kati yetu tumefikiria kwa kiasi hiki? Je, haileti maana kwa kuzingatia ukweli kwamba dawa za kuua wadudu hutumiwa angani? Na hii haishughulikii hata dawa za kuulia wadudu, viuavidudu, bakteria, na mbolea za kemikali ambazo huishia hewani na majini. Athari ya jumla ni ngumu sana kuhesabu. Athari kwa afya ya sayari haijulikani.

Kupotea kwa Tofauti za Kinasaba katika Mazao Yetu ya Chakula

Asili na ukuzaji wa mimea ambayo tunarejelea kama chakula ni somo ambalo linavutia, muhimu kwa maisha yetu na uwezo wa kustawi, na bado ni mojawapo ya maeneo yasiyoeleweka zaidi ya uhusiano wetu na asili. Mimi mwenyewe sikujua chochote kuhusu mada hiyo, wala sikutamani kujua hadi nilipoanza kutafuta majibu ya changamoto zangu za kiafya.

Je, umefikiria kuhusu aina za vyakula unavyokula? Je! unajua vilitoka wapi? Ikiwa wewe ni kama wengi wetu, somo hili liko mbali na mbele ya akili yako kama vile utendaji wa ndani wa choo ulivyo. Unabonyeza kitufe au kudidimiza mpini na amana yako itaondolewa ili isionekane tena. Nje ya macho, nje ya akili, sawa? Vivyo hivyo, tumetenganishwa na maumbile na kitu pekee akilini mwa asilimia kubwa yetu ni kupata biashara nzuri kwa chochote kilicho katika duka letu la mboga. Inachukuliwa kuwa kile kilichopo ni bora zaidi ilimradi kinapatikana kwetu.

Nimekuza kupenda kilimo na mtindo wa maisha unaohusishwa wa kuishi karibu na ardhi, na nimegundua kwamba wengi wa wakulima wenyewe, wawe wakulima wa kibiashara au wakulima wa bustani, wanajua kidogo asili ya aina wanazopanda. Ndizi ni ndizi, tufaha ni nyekundu, isipokuwa kijani kibichi ‘granny smith’ na ‘golden delicious’, na kuna aina moja tu ya ngano, sivyo?

Nafikiri ni sawa kusema kwamba hatuna ufahamu katika eneo hili, tukijua mengi zaidi kuhusu wanamitindo wa hivi punde wa simu mahiri na timu za michezo kuliko tunavyojua kuhusu aina za vyakula tunavyokula, kile kinachopatikana kwetu na kwa nini tunakula vile tunavyokula. Kazi nyingi ambazo zimefanyika katika kuchagua na kuzaliana mimea kwa ajili

ya matumizi ya binadamu imegubikwa na siri. Hili linazua swali: je, ni muhimu kwamba tunajua kidogo kuhusu chakula chetu? Hii ni habari ya kufurahisha lakini isiyo na maana, sivyo? Taarifa na takwimu zifuatazo zinaweza kukushangaza.

Tofauti za kijenetiki za mazao hutoa rasilimali muhimu kwa usalama wa chakula, uendelevu wa mazingira, na utulivu wa kiuchumi. Hata hivyo, kulingana na Shirika la Umoja wa Mataifa la Chakula na Kilimo, asilimia 75 ya aina mbalimbali za kijenetiki za mazao ya kilimo zimepotea katika karne iliyopita kutokana na kuachwa kwa mashamba ya mazao ya kitamaduni yenye vinasaba na kupendelea aina za kisasa zinazofanana kijenetiki. (Chanzo: Food Stores: Using Protected Areas to Secure Crop Genetic Diversity. A research report by WWF, Equilibrium, and the University of Birmingham, U.K., 2006)

Kati ya zaidi ya robo milioni ya mimea ya maua iliyopo, takriban 200-250 (bila kujumuisha aina za mapambo, malisho na misitu) zilifugwa. Haya yalikuwa mafanikio ambayo hayajawahi kushuhudiwa kwa sababu mtu wa kisasa mwenyewe hana uhakika jinsi yalivyofanywa.

Licha ya maendeleo ya ajabu katika chembe za urithi na uenezaji wa mimea, watu wa kisasa wamefuga wachache--na wanasayansi wengine wanaweza kusema hakuna mazao makubwa ya chakula. Tunachokula leo tuna deni kubwa kwa mababu zetu wasio na majina na kwa mchakato ulioanza nyakati za Neolithic, muda mrefu kabla ya historia iliyorekodiwa. Ni mchakato ambao wenyeji wengi ambao hawajaimbwa leo bado wanahusika-mchakato mrefu wa ufugaji wa mimea. Shattering: Food, Politics, and the Loss of Genetic Diversity. Cary Fowler and Pat Mooney. Uk. 17

Mpendwa msomaji chukua muda kutafakari juu ya athari za taarifa ifuatayo na data yake inayounga mkono. Kila ninaposoma hii bado inaniathiri:

Ingawa wengi wanaweza kutafakari matokeo ya ongezeko la joto duniani, labda janga kubwa zaidi la kimazingira katika historia ya binadamu linatokea katika bustani hiyo. Ingawa wote wana wasiwasi juu ya uwezekano wa vita vya nyuklia, bomu la wakati sawa na bomu linaenda mbali katika mashamba ya wakulima duniani kote. Kupotea kwa anuwai ya maumbile katika kilimo - kimya, haraka, isiyoweza

kuepukika - kunatupeleka kwenye mkutano wenye kutoweka, hadi kwenye mlango wa njaa kwa kiwango ambacho tunakataa kufikiria. Kurahisisha mazingira kama tulivyofanya na kilimo ni kuharibu mahusiano changamano ambayo inashikilia ulimwengu wa asili pamoja. Kupunguza utofauti wa maisha, tunapunguza chaguzi zetu kwa siku zijazo na kufanya maisha yetu kuwa hatari zaidi. Ni maisha katika mwisho wa kiungo. Shattering: Food, Politics, and the Loss of Genetic Diversity. Cary Fowler and Pat Mooney. Uk. ix

Ikichunguza baadhi ya aina sabini na tano za mboga, RAFI iligundua kuwa takriban asilimia 97 ya aina zilizotolewa kwenye orodha za zamani za USDA sasa zimetoweka. Ni asilimia 3 tu ndio zimenusurika miaka themanini iliyopita. Shattering: Food, Politics, and the Loss of Genetic Diversity. Cary Fowler and Pat Mooney. Uk. 63

Hali Mbaya Ya Zao La Ndizi

Ndizi ni tegemeo kuu katika takriban kila nchi kwenye sayari hii na ni tunda linalosafirishwa kwa wingi na la pili kwa uzani wa bidhaa nyingi zaidi ulimwenguni - ikichukua takriban tani 3,000 za shehena kwa mwaka ambayo ni kilo 3,000,000, au pauni 6,613,800.

<https://industrytoday.com/resources/the-most-common-freight-shipped-globally/>

Usafirishaji wa ndizi duniani kote kwa nchi nzima ulifikia wastani wa dola za Marekani bilioni 13.6 mwaka 2018, ikiwa ni wastani wa 22.5% kwa wasafirishaji wote wa ndizi katika kipindi cha miaka mitano kuanzia 2014 wakati usafirishaji wa ndizi ulikuwa na thamani ya dola bilioni 11.1.

<http://www.worldstopexports.com/bananas-exports-country/>

Hii ni zaidi ya pato lote la ndani la Nicaragua mnamo 2019, inayokadiriwa kuwa bilioni 12.61.

Lakini bila uzazi wa kujamiiana ili kutupa kete za urithi kila kizazi, kila aina ya ndizi za kisasa—njano, nyekundu, na kijani, kutoka kubwa zenye wanga hadi ndogo tamu—zimeshuka bila kubadilika kutoka kwenye msitu tofauti usiozaa. Kila moja ni clone halisi, karibu bila utofauti wa maumbile. Na mshikamano huo huifanya ndizi kuiva kwa magonjwa nazani kuzidi mazao mengine duniani.

Hadi miaka ya 1950, aina moja, Gros Michel, ilitawala biashara ya ndizi ya kibiashara duniani. Iliyopatikana na wataalamu wa mimea wa Ufaransa huko Asia katika miaka ya 1820, Gros Michel ilikuwa kwa njia zote ndizi nzuri, yenye utamu kuliko Cavendish ya kawaida ya leo, na bila ladha chungu ya baadaye wakati wa kijani. Sikumbuki, lakini lazima nilikula nilipokuwa mdogo. Hata hivyo, Gros Michel ilikuwa hatarini kwa kuvu ya udongo ambayo ilitokeza mnyauko unaojulikana kama ugonjwa wa Panama. “Mara fangasi ilipoingia kwenye udongo, hakuna chochote ambacho wakulima wangeweza kufanya. Hata unyunyizaji wa kemikali haungeweza kuiondoa,” anasema Rodomiro Ortiz, mkuu wa ndizi [sic] anayesimamia utafiti katika Taasisi ya Kimataifa ya Kilimo cha Tropiki huko Ibadan, Nigeria. Kwa hivyo wamiliki wa mashamba walicheza mchezo wa kukimbia, wakiacha mashamba yaliyovamiwa na kuhamia ardhi “safi”—mpaka katika miaka ya 1950 walipokosa ardhi safi na kulazimika kuachana na Gros Michel aliyekuwa na hatia mbaya. Mfalme wa mashamba—tunda ambalo lilitawala mataifa na kuangusha serikali, ambalo lilituletea msemu “jamhuri ya migomba”—sasa ni udadisi tu wa kimaabara.

Mrithi wake, na mfalme wa kibiashara anayetawala, ni Cavendish. Hii ni aina kutoka kusini mwa China “iliyogunduliwa” na wataalamu wa mimea wa kikoloni wa Uingereza na kuletwa nyumbani mwaka wa 1828, wakati iliitwa jina la bwana wa Kiingereza ambaye alitoa chumba cha nyumba

kwa sampuli za kwanza. Kwa kuwa ilikuwa siyo kitamu kuliko Gros Michel, Cavendish ilidhoofika hadi kifo cha mwisho. Lakini katika miaka ya 1960, utamu haukuwa muhimu kuliko upinzani dhidi ya ugonjwa wa Panama. Cavendish ilipinga kuvu na karibu usiku mmoja walibadilisha Gros Michel kwenye mashamba makubwa na kwenye rafu za maduka makubwa. Ukinunua ndizi leo, hakika ni Cavendish.

Lakini, chini ya nusu karne, siku ya hesabu inaweza kuwa inakuja kwa Cavendish. Ndizi ya kibiashara ya plan-B tayari inanyemelewa na ugonjwa mwingine wa fangasi. Black Sigatoka imekuwa janga la kimataifa tangu ilipoonekana kwa mara ya kwanza Fiji mwaka wa 1963. Wakulima wa kibiashara huizua kwa kushambuliwa na kemikali mara kwa mara. Kunyunyizia dawa arobaini kwa mwaka ni kawaida, na kuifanya Cavendish kuwa zao la chakula lililopulizwa kwa wingi zaidi duniani. Hii si habari njema kwa wafanyakazi wa wamiliki wa mashamba makubwa ya migomba ya Amerika Kusini. Nchini Kosta Rika, muuzaji wa pili wa ndizi kwa ukubwa baada ya Ekuado na mahali ambapo ndizi zangu hutoka kwa kawaida, wanawake katika mimea ya kupakia ndizi hupata maradufu viwango vya wastani vya leukemia na kasoro za kuzaliwa. Wakati huo huo, moja ya tano ya wafanyakazi wa ndizi za kiume ni tasa, inadaiwa kuwa ni matokeo ya kuathiriwa na dibromochloropropane, ambayo sasa imepigwa marufuku, na dawa zingine za ukungu ambazo sio.

Ulimwenguni kote kuna matunda, karanga, na vyakula vingine vinavyoathiriwa na bahati ya maumbile. Hadithi ni kawaida sawa. Wakulima wa matunda ya kibiashara wamejilimbikizia aina kadhaa, wakitupa zingine. Wamezalisha machache yaliochaguliwa ili kuongeza mavuno au kwa sifa fulani mahususi ambayo wanaithamini zaidi. Katika mchakato huo, uwezo wa asili wa mmea wa kuhimili wadudu na magonjwa umepunguzwa. Wakati huo huo, hifadhi za maumbile za aina za zamani na jamaa za mwitu zimepotea mara nyingi. Mara nyingi, wapandaji wa kibiashara hunyunyizia njia yao kutoka kwenye shida. Lakini wakati mwingine, kama vile Gros Michel ilipojikwaa, dawa za kunyunyuzia hazifai na mazao yanaangamizwa.

Inaweza kutokea kwa baadhi ya vile uvipendeleavyo. Kuna aina sita kuu za mananasi, kwa mfano. Lakini tunakula moja tu, Cayenne Smooth. Kwa kupuuza wengine, na kupuuza msingi wa maumbile ya matunda katika pori, tuna hatari ya kupoteza jeni zilizomo na

kudhoofisha siku zijazo za matunda. Embe inakabiliwa na mmomonyoko uleule wa kijenetiki. Aina elfu moja au zaidi za viazi vitamu nchini New Guinea hazina hati na hazijakusanywa. Katika vilima vya Himalaya kaskazini mwa India, aina za vitunguu vilivyolimwa na mababu zake wa porini vinakufa. – Fred Pearce

<https://www.conservationmagazine.org/2008/09/the-sterile-banana/>

Lengo la Ufugaji wa Kisasa wa Mimea na Madhara Yake Yasiyotarajiwa

Ili kupata pesa zaidi katika tasnia ambayo kihistoria ina faida nyembamba, programu za kuzaliana matunda, ambazo nyingi zinaendeshwa na chuo kikuu, zinalenga kupata aina za hataza ambazo zinakidhi vigezo vichache tu, huku uchumi ukiwa ndio kichocheo kikuu. Baadhi ya sifa zinazohitajika zaidi ni pamoja na ukubwa, utamu, ukinzani wa magonjwa, na uwezo wa kukaa kwa muda mrefu na kushikilia vizuri usafiri. Na hii inaeleweka hivyo, kutokana na uchumi wa sasa wa utandawazi wa chakula na ambao unadai usafirishaji na uagizaji wa chakula kwa kiwango ambacho hakijawahi kuonekana katika historia ya binadamu.

Aina hizi mpya lazima ziwe na uwezo wa kutengeneza pesa, na programu za ufugaji zinaweza kuchukua mahali popote kati ya miaka mitatu hadi kumi na mbili ili kuzalisha kizazi cha kwanza cha matunda, karanga, au mazao ya mbegu - katika uchumi wetu wa mahitaji ya papo hapo na faida, hiyo ni muda mrefu sana. Aina mpya hutathminiwa kwa sifa zinazofaa na mbegu za miti bora zaidi hupandwa kwa wingi tena ili kusubiri kizazi cha pili kuzaa matunda. Kulingana na mfugaji mmoja inachukua wastani wa miaka kumi na tano hadi ishirini kukuza aina mpya ya tufaha. Kila aina ya mambo hufanywa ili kujaribu kuharakisha mchakato huu, kama vile matumizi ya mbolea za kemikali ili kuharakisha ukuaji, ukuaji wa chafu unaodhibitiwa na hali ya hewa, na mionzi ili kuchochea mabadiliko “yafaayo”, na uhariri wa jeni ambapo kwa sehemu za DNA huongezwa au kuondolewa, kwa kutaja chache.

Kama utakavyoona hapa chini, matokeo ya mtazamo huu finyu unaolenga kukuza aina za kibiashara ina athari kubwa. Sifa mojawapo niliyotaja hapo juu ni kwamba, ukinzani wa magonjwa, ni jambo zuri kufuga, hata hivyo

kwa uelewa wetu mdogo wa jinsi upinzani wa magonjwa unavyotolewa na kwa kuzingatia kukuza aina ambazo zitapata pesa zaidi ya mambo mengine yote, tumerahisisha kupita kiasi. kufupisha mchakato na bila shaka tutavuna tunachopanda:

Mwishowe, mipango yote ya kuzaliana mimea inaishi kwa msingi. Wafugaji wa mimea wanakabiliwa na shinikizo la mara kwa mara ili kuzalisha aina mpya sokoni. Kwa hivyo, wanachukua njia za mkato zisizojulikana kwa mababu zetu.

Kwa kawaida, mfugaji wa leo wa mimea atatafuta jeni moja kuu ili kutoa upinzani kwa aina mpya. Mara nyingi, upinzani katika mbio za jadi za ardhi sio rahisi sana. Upinzani unaweza kuwa matokeo ya mchanganyiko wa jeni, mamia ya jeni zinazofanya kazi pamoja. Ufugaji katika aina hii ya upinzani unatumia muda mwingi, mgumu, na unagharimu sana kwa mfugaji wa kisasa. Lakini ni ufanisi. Na upinzani unaozalishwa ni wa muda mrefu.

Katika mchakato wa kufuata jeni moja la upinzani, jeni-changamano - seti nzima ya jeni ambayo inaweza kutoa upinzani thabiti katika eneo la ardhi - mara nyingi hupuuzwa, na wakati mwingine huharibiwa, licha ya kuwakilisha "kazi zote za uenezaji wa mimea zinazofanywa. kwa asili kwa maelfu ya miaka." Shattering: Food, Politics, and the Loss of Genetic Diversity. Cary Fowler and Pat Mooney. Uk. 81,82

Serikali za Jumuiya ya Kiuchumi ya Ulaya zimepiga hatua moja zaidi kwa kuchapisha "Orodha ya Kawaida (Common Catalogue)." Aina ambazo hazijaorodheshwa humo zinachukuliwa kuwa duni na haziwezi kuuzwa kihalali na kampuni za mbegu.

Kiutendaji hizi ni aina za kijadi, zisizo na hati miliki ambazo hutoa ushindani kwa aina za hati miliki zinazomilikiwa na kuuzwa karibu na makampuni makubwa pekee. Kuendelea kuwepo kwa aina hizi kutategemea kazi ya haraka na kilimo cha kudumu cha jamii za uhifadhi na bustani. Watu wengine wengi hawatambui wakati mojawapo ya aina wanayopenda inapoondolewa, na kwa hivyo hawajajiandaa vizuri kuhifadhi mbegu ambazo hawana. Aina nyingi - hadi robo tatu ya zile zinazokuzwa hivi sasa Ulaya, kulingana na Erna Bennett - zitatoweka ndani ya miaka kumi! Shattering: Food, Politics, and the Loss of Genetic Diversity. Cary Fowler and Pat Mooney. Uk. 85,86

Wakati wa kuona takwimu hizo, mtu anashangaa, je, inaweza kubadilishwa? Huenda ikawezekana, kama vile inavyowezekana kubadili uzee wa mwanadamu. Lakini kiuhalisia hakuna “tiba”, kama vile ambavyo hakuna tiba ya uzee. Swali linalofuata basi ni je, ni lini mimi, nikiishi katika jiji lililotenganishwa na ardhi, nitakuja kuhisi athari za ukosefu wa udongo wa kilimo na chakula cha kawaida katika maisha yangu ya kila siku? Nina uelewa mdogo wa kilimo. Ningependa kula kikaboni, bila dawa na homoni za ukuaji katika chakula changu. Lakini pia nimesikia kutoka kwa wakulima kwamba imekuwa vigumu kukua bila dawa, na ni kwa sababu ya dawa zetu na mbolea na homoni (nyingi ni mbaya kwetu na sayari) tunapata chakula cha kutosha kulisha idadi ya watu duniani. Ni kitendawili kikubwa.

(Picha yajuu) Black Sunday Storm mwaka wa 1934 dhidi ya (picha ya chini) bakuli la kisasa la vumbi kutokana na ukame na mmomonyoko wa udongo.

Je, tunapangaje hali za dharura kama hizi, kama vile kuporomoka kwa uchumi na ikolojia? Lilikuwa ni swali ambalo lilinisumbua. Je, nilikuwa mbishi? Nilizaliwa katika ufahamu wa kisiasa kufikia 9/11 nilipokuwa na umri wa miaka 15 na katika kuyumba kwa uchumi nilipohitimu wakati wa mgogoro wa kifedha duniani wa 2008, nadhani nilikuwa nikizingatia ukweli. Kijadi, tunaambiwa tunahitaji kuokoa pesa ikiwa tunataka kuwa na familia, kumiliki nyumba, na kupeleka watoto wetu chuo kikuu. Baba yangu, kwa mfano, ni mtu mwenye busara, ambaye alitumia wakati muhimu tu kwa sababu alitaka kuhakikisha maisha yangu ya baadaye na ya watoto wangu. Mtazamo wake wa kufikiria kwa muda mrefu pamoja na mtazamo wa kimataifa ulinifanya nivutiwe na mitindo ya kihistoria, na nilihisi kama nilihitaji kuyajua ili niweze kuwazia maisha yajayo miaka 50 ikiwa ningetaka kuwapangia wajukuu wowote ambao ningeweza kuwa nao.

Nilitumia muda mwingi kujaribu kubaini idadi ya juu zaidi ya mazingira ambayo mazingira yanaweza kushikilia (uwezo wa kubeba) na kinachotokea wakati mahitaji ya idadi ya watu kwenye mfumo ikolojia yanazidi uwezo wa mfumo ikolojia wa kutengeneza tena rasilimali inayotumia na, kwa kiasi kikubwa, kunyonya taka zake (overshoot ya kiikolojia). Dada yangu anaweza kukumbuka wakati nilipokuwa nikihangaishwa na wazo la “sayari

ya takataka,” kwamba miaka 100 katika siku zijazo sayari yetu ingefunikwa tu na takataka. Mawazo kama hayo, unaweza kutarajia, hayafai kwa ujenzi wa familia wa muda mrefu. Nilihisi kwamba ingawa takwimu haziko wazi juu ya ni kiasi gani ulimwengu wetu kwa ujumla unaweza kushughulikia, ni dhahiri kwamba muda mrefu hauwezi kushughulikia zaidi; hauwezi hata kutushughulikia kama tulivyo sasa.

Niliona tamaa mbaya ya mali katika tabia ya ndugu zangu wa Thai, hitaji la kununua chochote ambacho jamii iliweka kama kitu cha hivi karibuni cha lazima-kuwa nacho, na hakuna kiwango cha elimu ambacho kinebadilika wakati wowote hivi karibuni. Ilikuwa sawa kila mahali niliposafiri katika Asia, ambapo idadi kubwa ya watu duniani waliishi - ulaji unatawala wote, matangazo kila mahali, hata katika kile kinachopaswa kuwa nafasi ya umma. Kizazi cha utajiri kinaonekana kama ufunguo wa furaha, na kuna mwelekeo mkubwa kwenye hadithi za mafanikio, lakini huzingatia kidogo upande wa chini.

Picha tulivu kutoka kwenye video ambayo ilisambaa kwa baadhi ya watawa matajiri nchini Thailand. Shughuli chafu za watawa zimekuwa jambo la kawaida nchini Thailand, na kusababisha ghasia mara nyingi kwenye mitandao ya kijamii na kwenye vyombo vya habari. Kivutio cha mtindo wa maisha wa watumiaji wa karne ya 21 ni ngumu kupinga

Kwangu, kama tulikuwa tunatumia rasilimali haraka kuliko zinavyozaa upya, hatimaye lazima tugonge kizuizi cha barabarani. Kupitia teknolojia, tumechelewesha siku ya kuvuna kile tunachopanda, lakini hiyo

inamaanisha tu kwamba tunapokea matokeo ya matendo yetu bila shaka, itakuwa mbaya zaidi kuliko tunavyotarajia. Lakini tuendeleo. Kinachofuata nikushirikishe suala lingine la mazingira ambalo wengi wetu hatujawahi kulisikia, ambalo linasababishwa na (matumizi) ya saruji inayotumika kwa ajili ya ujenzi.

Kuishiwa na Mchanga

Sio mchanga wote unaweza kutumika kwa ajili ya ujenzi

Dubai ni ulimwengu wa hadithi. Huko nyuma mwaka wa 1995 jeep ilinileta katika eneo ambalo hutaki kukosa mafuta: Rub' al Khali au Robo Tupu.

Fikiria Lawrence wa Arabia na kifo cha kiu. Hili ndilo jangwa kubwa zaidi la mchanga duniani, shimo kubwa kama Ufaransa.

Leo, Dubai ina peninsula ya bandia ya urefu wa maili kwa namna ya mtende ambayo imejaa hoteli na majengo ya kifahari ya gharama kubwa. Mdororo wa kiuchumi ulipoikumba Dubai mwaka wa 2009, dunia ilisimama.

Kweli, angalau kazi ya mradi wa kisiwa bandia cha Dubai uitwao 'Dunia' ilisimama. Kufikia wakati huo, tayari ilikuwa imehamisha mchanga mkubwa wa tani milioni 321, lakini visiwa vilikuwa tupu.

Mahali pengine, ukuaji wa jengo uliendelea. Burj Khalifa sasa ndio mnara mrefu zaidi ulimwenguni. Kulingana na tovuti yake, kuna takriban mita za ujazo 330,000 za saruji kwenye mnara huo - robo yake inajumuisha mchanga. Je! ni rahisi vipi kwa Burj na majumba mengine marefu ya Dubai kuwa na mchanga huo wote nyuma ya nyumba yao, sivyo?

Jangwa ambalo limeisha mchanga!

Kama ilivyotokea, tani za mchanga katika Burj Khalifa zilitoka Australia kwa sababu hakuna mchanga wa kutosha wa saruji unaopatikana katika eneo hilo lenyewe.

Jangwa kubwa zaidi la mchanga ulimwenguni haliwezi kutumika kwa saruji. Haitoshi hata kujenga visiwa hivyo. Upepo una mchezo wa bure katika jangwa na hufanya nafaka za mchanga kuwa pande zote, ili zisishikamane.

Mchanga wa baharini ni bora zaidi, lakini sehemu kubwa ya mchanga wa baharini kwenye pwani ya Dubai tayari imetumika kwa visiwa vya mitende. Na chumvi katika mchanga wa bahari haifanyi kazi vizuri na chuma katika saruji iliyoimarishwa. Dubai inasafisha maji yake lakini hiyo ni njia ya gharama kubwa sana ya kutumia kusafisha mchanga wa baharini. Pia inahitaji mafuta, na kwa bahati mbaya kwa Dubai, hisa yake ya mafuta inapungua. Jiji tayari linaagiza bidhaa nyingi zaidi za petroli kuliko inazouza nje na katika miaka kumi au miwili visima vitakuwa vikavu.

Maonyesho ya Ulimwengu ya 2020, yatakayofanyika Dubai, labda yatakuwa moja ya maonyesho ya kifahari zaidi ulimwenguni. Mnara wa juu zaidi kuliko Burj Khalifa unajengwa kwa ajili yake.

Mnamo mwaka wa 2012, benki ya biashara ya Uingereza Barclays ilirekebisha msemo maarufu kuwa 'Majivuno huja kabla ya anguko' kwa utafiti unaoonyesha kuwa 'Kuinuka juu sana huja kabla ya anguko' - kuonyesha kuwa kuna uwezekano mkubwa wa matatizo ya kifedha kufuatia kushamiri katika ujenzi wa skyscrapers.

Ukitazama nyuma ya majumba ya Dubai na akiba yake ya mchanga wa mafuta, maji na mchanga wa ujenzi unaozama, basi swali sio kama ni

lini lakini ni lini jangwa litalipua bling ya Dubai kuwa mapambo yanafaa zaidi kwa filamu ya apocalyptic.

Sierra Leone. Uchimbaji mchanga wa kila saa kwenye fuo za kilomita chache za mji mkuu wa Sierra Leone, Freetown una athari mbaya katika ukanda wa pwani, kuharibu mali, na kuharibu matumaini ya eneo hilo ya ufufuo wa utalii

Singapore: hifadhi ya mchanga

Takriban kilomita 6,000 kuelekea Kusini Mashariki mwa Dubai ni Singapore, ambayo huhifadhi mchanga. Inaagiza kiasi kikubwa cha rasilimali hii na kuihifadhi kama hifadhi, kulinganishwa na hifadhi ya kimkakati ya mafuta. Singapore inahitaji mchanga ili kuendelea kukua - jimbo la jiji limeongeza ardhi yake kwa 22% katika miaka 50 iliyopita.

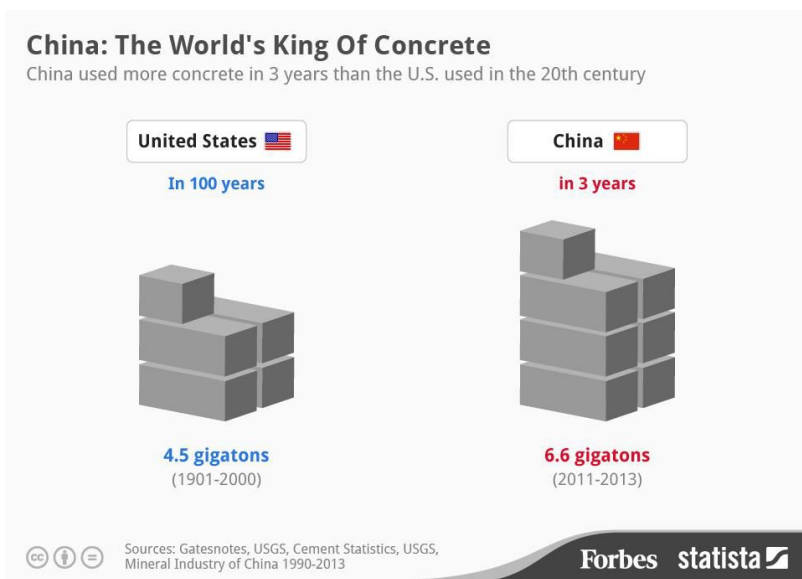
Hapo awali, hii ilikuwa rahisi. Majirani zake waliuza mchanga wao. Lakini mwaka wa 1997, Malaysia iliacha rasmi kuuza mchanga kwa Singapore. Indonesia na Kambodia zilisimama mwaka 2007, na Vietnam mwaka 2009. Biashara nzima ya kimataifa ya mchanga ikawa uwanja wa mgodi wa kisiasa. Watu huwa hawapendi wazo la kuuza vipande vya nchi yao kwa madhumuni ya kupanua nchi nyingine, haswa ikiwa unyanyasaji dhidi yao na mazingira yao unahusishwa.

Katika baadhi ya matukio, mauzo ya nje yalikuwenda chini ya ardhi. Shirika lisilo la kiserikali la Global Witness liligundua kuwa nchini Kambodia - nchi fisadi zaidi Kusini Mashariki mwa Asia kulingana na shirika la kupambana na ufisadi la Transparency International - kandarasi zenye thamani ya mamilioni bado zinaendelea, huku maafisa wakihusika.

Katika mazoezi, makampuni huchimba mchanga katika maeneo ya asili yaliyo hatarini na wavuvi wa ndani hupoteza mtaji wao muhimu: samaki. Ripoti za uchunguzi zimeonyesha kuwa hii ilitokea Vietnam, pia kama matokeo ya usafirishaji haramu wa mchanga kwenda Singapore.

Mafia wa mchanga pia walifagia visiwa 24 vya Indonesia nje ya ramani ili kuuza mchanga huko Singapore. Hii ilisababisha mzozo kuhusu eneo kamili la mpaka wa kimataifa kati ya Singapore na Indonesia. Wakati mmoja, Singapore ililazimika kulipa dola 190 kwa tani moja ya mchanga, na kuifanya kuwa ghali zaidi kuliko pipa la mafuta ghafi.

Hadithi ya mchanga ya Singapore mara kwa mara imeenea kwenye habari, lakini leo inakuwa dhahiri zaidi kwamba uhaba wa mchanga ulimwenguni kote unaenea na kutuathiri sisi sote. Kuongezeka kwa uhaba wa mchanga kunaweka mchanga kwenye mashine inayoitwa 'ustaarabu wa viwanda', na kusababisha migogoro hatari...

Vita vya mchanga vinavyokuja

Ulimwenguni kote, tunatumia mchanga mara mbili zaidi ya mito yote inayosafirishwa ulimwenguni. Kwa hivyo tumeanza kuchimba mahali pengine. Sehemu kubwa ya mchanga wote tunaotumia sasa ni mchanga wa baharini. Matokeo yake, theluthi mbili ya fukwe zote duniani hupoteza mchanga - vile vile viwango vya bahari vinaongezeka kutokana na hali ya hewa ya joto.

Ulaya Kaskazini-magharibi huleta zaidi ya mita za ujazo milioni 100 za mashapo ya bahari kutoka Atlantiki ya Kaskazini Mashariki, hasa mchanga kutoka Bahari ya Kaskazini yenye kina kirefu. Lakini mchanga wa baharini haufai kwa saruji kwa sababu mchanga wa chumvi hauendi vizuri na saruji iliyoimarishwa na chuma. Ili kutumia mchanga wa baharini katika ujenzi, unahitaji kuosha na maji safi. Kwa bahati mbaya kwetu, hilo ni tatizo jingine.

Asilimia sabini ya dunia imefunikwa na maji, lakini ni asilimia 0.007 tu ya hayo ndiyo maji safi yanayopatikana kwa matumizi. Fred Pearce, mwandishi mashuhuri wa Wakati mito inakauka: Maji, shida kuu ya karne ya ishirini na moja, alidokeza muda mfupi uliopita kwamba ikiwa kila mtu leo anaishi kama wastani wa nyama, bia na maziwa wanaotumia nchi za magharibi, maji yote katika mito yote katika dunia nzima isingetosha.

Sahau lita moja au mbili za maji unayokunywa kila siku. Kutengeneza aiskrimu moja ya wastani hutumia lita 1,000 za maji, kipande kimoja cha nyama huchukua lita 5,000.

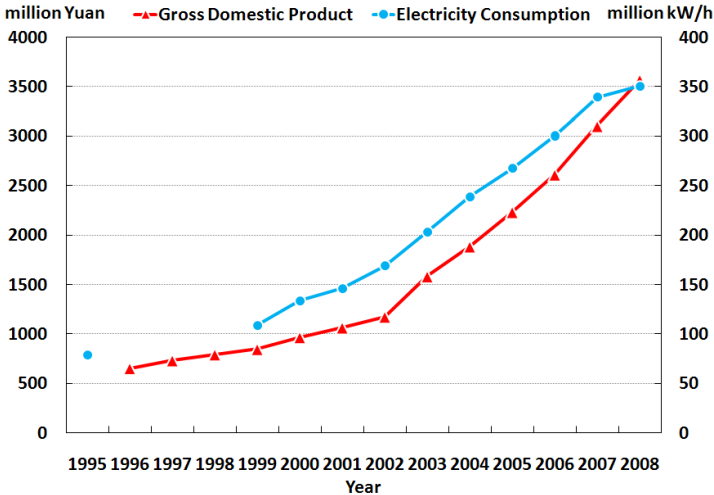
Udongo wa dunia hutoa chakula mara mbili ya leo kama ilivyokuwa katika kizazi kilichopita, lakini katika kipindi hicho pia tuligeuza maji mara tatu zaidi kutoka kwenye mito na juu ya ardhi hadi kwenye kilimo. Wakati mmoja, uchaguzi mgumu utahitajika kufanywa kati ya kutumia maji safi kwa ajili ya mazao ya chakula au kuosha mchanga wa baharini. Maslahi ya sekta ya ujenzi na ya wakulima yatagongana.

<https://theecologist.org/2017/may/09/concrete-or-beaches-worlds-sand-running-out-global-construction-booms>

Mwandishi anaendelea na makala kwa sehemu, “Ubepari unaingia katika hali ya kujiangamiza.” Je, tunawezaje kubadili mwelekeo huu wakati kuna idadi ya watu duniani inayoongezeka kila mara, wengi wao wakiwa

maskini (maana ni maskini ambao wana watoto wengi), ambao wote wanaingia katika uchumi wa dunia na kupiga kelele baada ya manufaa ya jamii iliyoendelea? Sasa nchi kama Uchina zinadai kuwa ni wakati wao wa kutawala, na hiyo inamaanisha kuwa na uchumi unaoweka mahitaji ya dunia katika kiwango cha Amerika! Mielekeo yote kuelekea uharibifu inaongezeka. Je, tunawezaje kutosheleza kila mtu?

Je, Mahitaji Yanayodumu ya Ukuaji wa Uchumi Ni Endelevu?

Mitindo ya pato la taifa la mwaka na matumizi ya umeme katika Mkoa wa Guangdong kuanzia 1995 hadi 2008.

Kwa Wachina, nchi za magharibi wito wa ukuaji endelevu unaotii viwango vya kimataifa unasikika kama hitaji la kuzuia maendeleo yao na kudhoofisha uhuru wao. Hivi ndivyo inavyoonekana kwa ulimwengu unaoendelea: Amerika na Ulaya zilikuwa na wakati wao wa kujiendeleza, sasa ni wakati wa Asia (na Afrika, na Amerika Kusini) kukuza, usijaribu kutuzuia na miito yako kulinda mazingira!

Kwa serikali nyingi, uhalali wao wa kutawala unategemea uwezo wao wa kuendeleza ukuaji wa uchumi. Wanamkakati wa kisiasa wameamini kwa muda mrefu, hasa tangu kauli mbiu ya uchaguzi wa Bill Clinton mwaka wa 1992 – “ni uchumi, wajinga” - kwamba uchaguzi unashinda kulingana na nani wapiga kura wanafikiri wanaweza kuboresha uchumi. Katika nyanja ya kisiasa, mambo machache ni mabaya kuliko ukosefu wa ukuaji

wa uchumi. Ikiwa uchumi ni mbaya, tunahitaji viongozi wapya, hisia ninazosisikia mara kwa mara nchini Thailand huku watu wakiwalaumu wanasisia kwa matatizo yao ya kifedha. Roho kama hiyo ina athari za kutisha. Ikiwa watu wanatarajia mengi, wanahisi kuahidiwa mengi, na kwa kweli wanapokea kidogo, au ikiwa mambo yatakuwa mabaya zaidi, jamii iko tayari kwa machafuko makubwa. Mchakato huo unaonekana kutoweza kubadilika...

Kiasi cha nyenzo zinazotumiwa na wanadamu kimepita tani 100bn kila mwaka, ripoti imebainika, lakini idadi inayorejelewa inapungua.

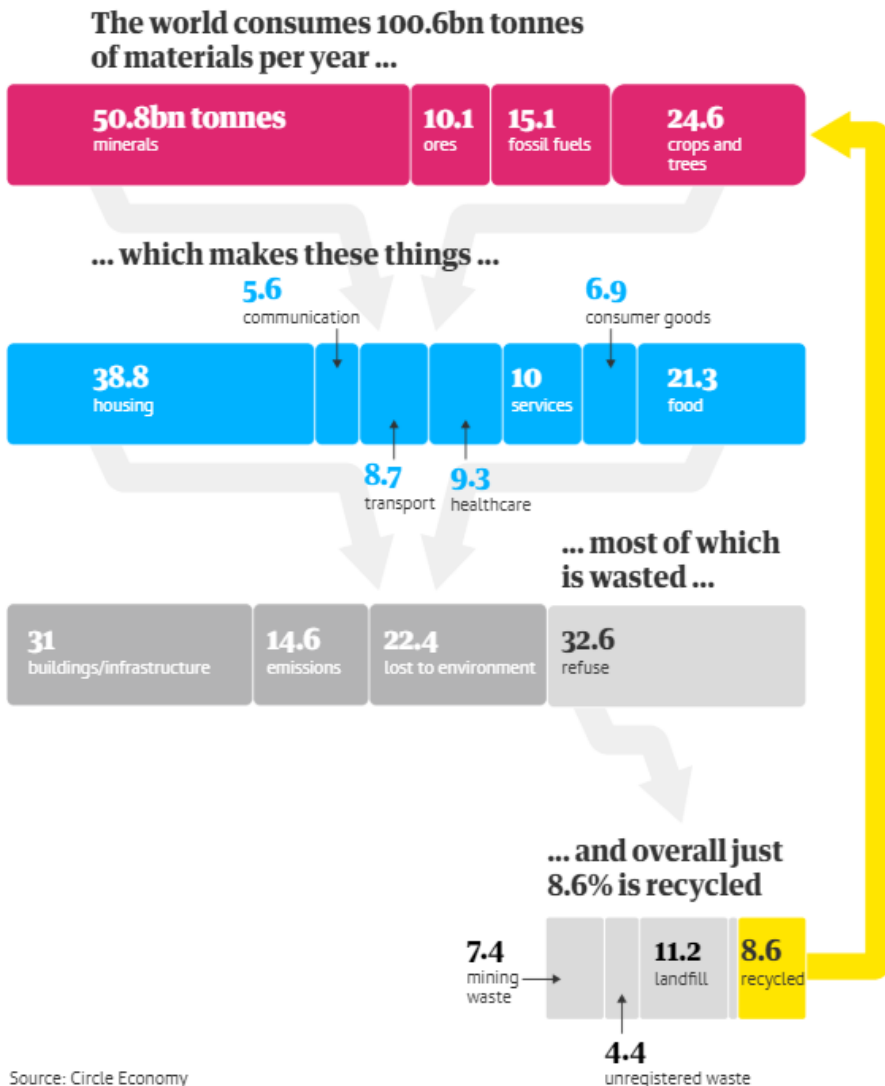
Hali ya dharura ya hali ya hewa na wanyamapori inaendeshwa na uchimbaji usio endelevu wa nishati ya mafuta, metali, vifaa vya ujenzi na miti. **Waandishi wa ripoti hiyo wanaonya kuwa kutibu rasilimali za ulimwengu kama zisizo na kikomo kunaongoza kwenye maafa ya ulimwengu.**

Nyenzo zinazotumiwa na uchumi wa dunia zimeongezeka mara nne tangu 1970, kwa kasi zaidi kuliko idadi ya watu, ambayo imeongezeka mara mbili. Katika miaka miwili iliyopita, matumizi yameongezeka kwa zaidi ya 8% lakini utumiaji tena wa rasilimali umeshuka kutoka 9.1% hadi 8.6%.

Nusu ya tani 100.6bn za vifaa ni mchanga, udongo, changarawe na saruji kwa ajili ya ujenzi, pamoja na madini yaliyochimbwa kwa ajili ya mbolea.

Takriban theluthi moja ya vifaa vya kila mwaka vinabaki kutumika baada ya mwaka, kama vile majengo na magari. Lakini 15% hutolewa angani kama gesi zinazopasha joto hali ya hewa na karibu robo hutupwa kwenye mazingira, kama vile plastiki kwenye njia za maji na bahari. Theluthi moja ya nyenzo huchukuliwa kama taka, nyingi ikienda kwenye dampo na kuchimba madini huharibu lundo. Ni 8.6% tu ndio hurejeshwa.

Source: Circle Economy

Hakuna Uwezo wa Kupanga Pale Watu Wengi Wanapohitaji Kuridhika Mara Moja

Uchumi wa mataifa unakwenda kwa upungufu, ikimaanisha tunakopa pesa kutoka siku zijazo ili kulipia vitu sasa. Kutowajibika huku kwa kifedha kunaakisiwa na kukopa kwetu kutoka kwenye akiba/rasilimali za sayari yetu kulipia mtindo wetu wa maisha sasa. Hifadhi zetu za maji zinatumiwa kuisha, misitu yetu inakatwa na hairuhusiwi muda wa kujaa tena, na samaki baharini wanaliwa sana na hawawezi tena kuhifadhi, udongo wetu unamomonyoka, majangwa ya dunia yanapanuka, utofauti wa ugavi wetu wa chakula unapungua kwa kasi ya kutisha. Inaonekana kuna uwezo mdogo wa kubadilisha hili kwa sababu wanasiasa wanatakiwa kufurahisha majimbo yao, ambao wanataka furaha ya mali sasa.

Bado hakuna njia ya kukabiliana na taka za kielektroniki zenye sumu, ambazo mara nyingi hutumwa katika nchi maskini

Tatizo ni kwa mujibu wa viwango vya kawaida vya kiuchumi, kadiri tunavyoishi visivyo endelevu ndivyo kiwango cha maisha cha watu duniani kote kiko juu. Dunia inapumzika tu ikiwa tutaingia kwenye

mdororo mkubwa wa uchumi. Kudorora kwa uchumi kunamaanisha matumizi madogo ya ardhi, uzalishaji kidogo, na matumizi kidogo ya rasilimali - kuruhusu muda wa asili kujirekebisha. Lakini hii inamaanisha kupoteza kazi na mapato.

Tunaona kwamba maendeleo ya kiuchumi ya binadamu katika kutumia rasilimali za dunia yanahusiana kinyume na afya ya mazingira ya sayari. Lakini hii inawezaje kuelezewa kwa mtu maskini wa kawaida nchini India au Afrika, ambaye anaishi siku baada ya siku akiwa na mawazo ya kupata chakula cha kutosha cha kesho. Katika mazingira ya umaskini, ni vigumu kufanya urejelezaji na utumiaji upya kuwa kipaumbele.

Utabiri wangu wa miaka hamsini katika siku zijazo ni anasa ya ajabu kwa sababu ya fursa na utulivu wa kifedha, ambayo watu wengi kwenye sayari hii hawana. Karibu nusu ya idadi ya watu duniani - watu bilioni 3 - wanaishi chini ya \$ 2.50 kwa siku

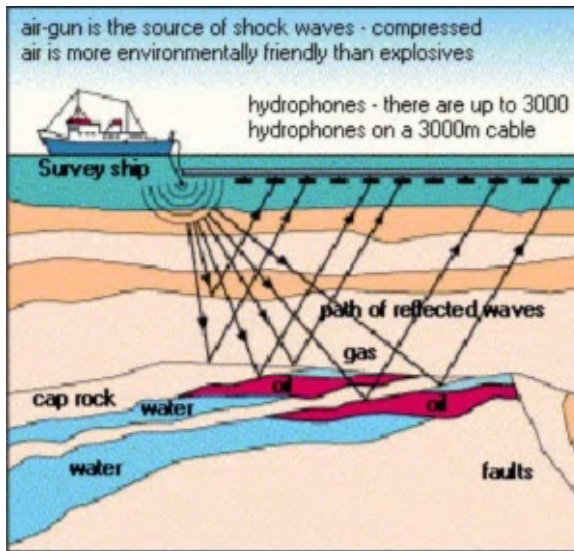
(<https://www.dosomething.org/us/facts/11-facts-about-global-poverty>)

Kwa watu, wasiwasi kuhusu plastiki na taka za kielektroniki na soko la hisa linaweza pia kutokea kwenye Mirihi. Wanafikiria tu: ninawezaje kulisha watoto wangu, wasije wakafa njaa? Mara nyingi ni maskini ambao wanakerwa zaidi na mwelekeo mpya wa mazingira, kama vile kuacha matumizi ya mifuko ya plastiki. Lakini ukweli kwamba masuala haya yanaonekana kuwa mbali na maskini haifanyi kuwa ya kweli kabisa. Inafanya tu kuwa ngumu zaidi, kwa sababu inaonekana kama tunapaswa kuchagua - je, tunafanya kazi kwa maendeleo ya kiuchumi ili kuwasaidia maskini kutoka kwenye umaskini, au tunatawala katika maendeleo ya kiuchumi ili kulinda mazingira?

Aina hizi za paradoksia zinakatisha tamaa. Je, kuna njia ya kusaidia maskini na mazingira, ambayo inaheshimu mataifa yote kwa usawa? Kabla ya kujibu maswali kama haya, wacha tuendelee na utambuzi wetu. Hebu tuangalie mifano 2 ya athari ya uharibifu ya teknolojia, moja ya kwanza chini ya maji, nyingine kwenye ardhi.

Uchafuzi wa Kelele za Chini ya Maji Hufanya Bahari kuwa “kuzimu hai” kwa Maisha ya Chini ya Bahari

Meli zinazosonga polepole, zinazosonga huvuka maili ya bahari katika muundo wa kukata nyasi, zikiwa na safu ya bunduki 12 hadi 48 zinazorusha hewa iliyoshinikizwa mara kwa mara kwenye vilindi vya bahari.

Mawimbi ya sauti hupiga sakafu ya bahari, na kupenya maili ndani yake, na kurudi kwenye uso, ambapo huchukuliwa na haidrofoni. Mifumo ya akustika huunda ramani ya pande tatu ya mahali ambapo kuna uwezekano mkubwa wa mafuta na gesi.

Bunduki hizo za anga zinazotetemeka huenda hutoa kelele kubwa zaidi ambazo wanadamu hutumia mara kwa mara chini ya maji, na zinakaribia kuwa kubwa zaidi katika Atlantiki. Kama sehemu ya mipango ya utawala wa Trump kuruhusu uchimbaji wa baharini kwa ajili ya uchunguzi wa gesi na mafuta, kampuni tano ziko katika harakati za kutafuta vibali vya kufanya uchoraji wa ramani ya mitetemo kwa kutumia bunduki za anga katika Bahari ya Mashariki, kutoka Florida ya Kati hadi Kaskazini Mashariki, kwa mara ya kwanza katika miongo

mitatu. Uchunguzi bado haujaanza katika Bahari ya Atlantiki, lakini kwa vile sasa marufuku ya uchimbaji visima nje ya nchi imeondolewa, makampuni yanaweza kupewa idhini ya kuchunguza maeneo kando ya Ghuba ya Mexico na Pasifiki.

Na bunduki za anga sasa ndio njia ya kawaida ambayo kampuni hutumia kuweka ramani ya sakafu ya bahari.

“Wanawasha moto takriban kila sekunde 10 kuzunguka saa kwa miezi kadhaa,” alisema Douglas Nowacek, profesa wa teknolojia ya uhifadhi wa baharini katika Chuo Kikuu cha Duke. “Wamegunduliwa umbali wa kilomita 4,000. Haya ni madhara makubwa sana.”

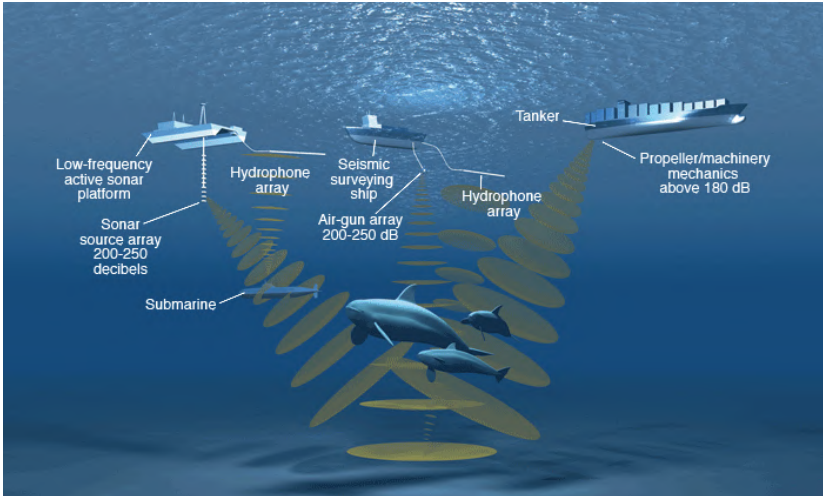
Matarajio ya majaribio ya mara kwa mara ya sonic chini ya maji ni mfano wa hivi punde uliotajwa na wanamazingira na wengine wa tatizo linaloongezeka la kelele za baharini, kuibua kesi dhidi ya baadhi ya viwanda na serikali na pia kuchochea utafiti zaidi kuhusu hatari zinazoweza kutokea kwa viumbe vya baharini.

Wanasayansi wengine wanasema kelele kutoka kwenye bunduki za anga, sonar ya meli na trafiki ya jumla ya meli zinaweza kusababisha kifo cha polepole au hata cha moja kwa moja cha viumbe vya baharini, kutoka viumbe wakubwa hadi wadogo zaidi - nyangumi, pomboo, samaki, ngisi, pweza na hata plankton. Athari zingine ni pamoja na kudhoofisha kusikia kwa wanyama, kuvuja damu kwa ubongo na kuzama kwa mawasiliano kunasikika muhimu kwa ajili ya maisha, wataalam wanasema.

Msisimko unaoongezeka katika bahari za ulimwengu ni mkubwa sana hivi kwamba wataalam wanahofu kuwa unatatiza mfumo wa ikolojia wa baharini, unapunguza idadi ya spishi fulani huku viwango vya kelele vikisumbua ulishaji, uzazi na tabia ya kijamii.

Utafiti wa 2017, kwa mfano, uligundua kuwa mlipuko mkubwa, laini kuliko sauti ya bunduki ya anga ya tetemeko, uliua karibu theluthi mbili ya zooplankton katika robo tatu ya maili kila upande. Viumbe vidogo vilivyo chini ya mnyororo wa chakula, zooplankton hutoa chanzo cha chakula kwa kila kitu kutoka kwa nyangumi wakubwa hadi kamba. Krill, samaki aina ya crustacean muhimu kwa nyangumi na wanyama wengine, waliathirika sana, kulingana na uchunguzi mmoja.

“Watafiti waliona kukosekana kabisa kwa uhai karibu na bunduki ya anga,” alisema Michael Jasny, mkurugenzi wa ulinzi wa wanyama wa baharini wa Baraza la Ulinzi la Maliasili, mojawapo ya vikundi kadhaa vya mazingira vinavyoishtaki serikali ya shirikisho katika jitihada za kukomesha uchunguzi wa tetemeko.

Sauti zaidi ya 85 dB ni hatari kwa wanadamu. Tamasha la roki ni 120 dB. Sonar ni 200dB

Kupima sauti za biashara

Kila risasi ya mtetemeko kutoka kwenye bunduki za anga inakadiriwa kufikia hadi desibeli 260 za chini ya maji, sawa na takriban desibeli 200 katika angahewa. Meli za kontena, kelele nyingine kwenye bahari, hutoa sauti hadi desibeli 190 - sawa na desibeli 130 katika angahewa. (Kinyume chake, kuzinduliwa kwa chombo cha anga za juu hufikia desibel 160 kwa wale walio karibu.)

Kila decibel 10 ni mpangilio wa ukubwa. Mlipuko wa decibel 200, basi, ni mkali mara 10 zaidi ya sauti ya meli ya kontena. Kwa sababu maji ni mazito zaidi kuliko hewa, sauti husafiri chini ya maji mara nne hivi na kwenda mbali zaidi kuliko juu ya uso wa bahari.

“Wakati wowote, kuna tafiti 20, 30 au 40 za tetemeko zinazoendelea duniani kote,” kwa ajili ya utafutaji wa mafuta na gesi, pamoja na utafiti wa kijiolojia, Dk Nowacek alisema.

Yote yaliyosemwa katika mwaka wa kwanza wa uchunguzi mpya ulioidhinishwa, zaidi ya milioni tano ya milipuko hii mikubwa ingetokea katika ukanda wa pwani wa mashariki wa Amerika.

Christopher Clark, mtafiti mkuu katika mpango wa bioacoustics katika Cornell Lab of Ornithology, ambaye amechunguza mawasiliano ya nyangumi kwa miaka 40, alielezea kelele kama “kuzimu iliyo hai” kwa maisha ya chini ya bahari, ambayo inasikika vyema...

Miaka ya milipuko ya mara kwa mara inaweza kuwa na madhara sana, wengine wanasema, na sio tu kwa nyangumi. Kwa sababu ya jinsi sauti inavyosikika baharini, kelele hiyo inaweza kuwa ya kudumu.

“Mfadhaiko wa muda mrefu wa aina yoyote ni mbaya, kwa sababu unazuia rasilimali kutoka kwenye uzazi,” Dk. Nowacek alisema. “Inasukuma tezi zako za adrenal kutoa adrenaline na homoni za mafadhaiko, husababisha kupunguza uzito na kukandamiza kinga.”

Katika uchunguzi wa kihistoria, wakati msongamano wa meli ulipopungua sana baada ya matukio ya Septemba 11, 2001, watafiti walibaini kupungua kwa kiwango kikubwa cha homoni za mafadhaiko kwenye kinyesi cha nyangumi kwenye Ghuba ya Fundy nchini Kanada, ushahidi wa kwanza kwamba kelele za meli zinaweza kusababisha msongo wa muda mrefu katika nyangumi.

Zaidi ya hayo, mawasiliano ya akustika ni msingi katika mfumo ikolojia wa baharini, ambapo mwonekano ni mdogo sana. Aina nyingi za nyangumi zina akili nyingi, viumbe vya kijamii na huwasiliana kwa kubofya, kuomboleza, kuimba na kuita lugha zao wenyewe. Nyangumi wengine, na orcas (wakubwa zaidi katika familia ya pomboo licha ya jina lao la nyangumi muuaji), huwinda mawindo kupitia echolocation, aina ya sonar asili.

“Sauti inaweza kusafiri umbali mkubwa kwa haraka sana na nyangumi wameibuka kuchukua fursa hiyo,” alisema Dk. Clark, ambaye amesikiliza nyangumi karibu na Ireland kutoka pwani ya Virginia. “Wanaweza kusikia dhoruba umbali wa maili elfu.”

Kando na kelele za tetemeko, sauti zilizochanganyika kutoka kwenye meli za kontena hadi sonar za wanamaji zinaleta shida kwa viumbe vya baharini. Kwa kuwa idadi ya meli zinazozunguka ulimwenguni imeongezeka kwa kiasi kikubwa katika miaka ya hivi karibuni, cavitation,

kelele kutoka kwa kuanguka kwa usawa wa Bubbles iliyoungwa na propeller ya meli, pamoja na rumble ya injini za meli, huleta tatizo kubwa na kubwa zaidi. Utafiti wa hivi majuzi uligundua kuwa kelele za usafirishaji zinaweza kuongezeka mara mbili ifikapo 2030...

“Inasambaratisha mfumo wa mawasiliano,” Dk. Clark alisema. “Na kila nyanja ya maisha yao inategemea sauti, pamoja na kupata chakula.”

Tafiti zingine zinaonyesha kuwa nyangumi wana hisi kwa undani sana kelele, na katika juhudi kubwa za kutoroka bunduki za anga za tetemeko au sonar ya majini wamelazimika kubadilisha mifumo yao ya kupiga mbizi hadi juu. Wengine wamekufa kutokana na ugonjwa wa msongo wa mawazo.

Kelele kubwa zinaweza pia kuathiri tabia na hata mifumo ikolojia kwa kubadilisha mahali spishi zinapokwenda. Mnamo 2008 katika Ghuba ya Baffin ya Kanada, upimaji wa mitetemo unaaminika kuchelewesha uhamiaji wa kusini wa narwhal - nyangumi wenye pembe ndefu ya ond - hadi ilipochelewa sana na walinaswa kwenye barafu ya bahari. Zaidi ya 1,000 walikufa.

Kufichuliwa kwa mamalia kwa kelele kama hizo kumefananishwa na kuishi katika eneo la kudumu la ujenzi. “Wakati mwingine kusikiliza kwenye vipokea sauti vinavyobanwa kichwani hukupa maumivu ya kichwa ndani ya dakika 10,” Molly Patterson, mtafiti anayechunguza sauti ya chini ya maji, alisema katika makala ya 2016 “Sonic Sea.” “Lazima uvue vipokea sauti vya masikioni, upunguze sauti. Nyangumi hawawezi kupunguza sauti.”

Nilimtembelea rafiki yangu katika makazi yasiyo rasmi nje ya Johannesburg, Afrika Kusini, na maisha huko ni magumu kwani kuna ukosefu wa kazi na wengi wanaishi katika umaskini. Lakini jambo lililofanya pasiwe pa kuvumilika ni ulipuaji wa muziki usiku kucha. Niligundua kuwa nilikuwa nimenyamaza usiku kwa maisha yangu yote. Je, inakuwaje katika bahari katika mngurumo wa chombo kama maji kinachotoa sauti vizuri sana, kwa wanyama wanaotegemea sauti kama sisi tunavyotegemea kuona? Jinamizi. Lakini nje ya macho, nje ya akili, sawa? Vipi kuhusu kitu kingine ambacho hatuwezi kuona ...

Uchafuzi Unaotokana Na Mionzi

Mfano mwingine wa uharibifu wa mazingira, unaotokana na maendeleo ya kiteknolojia moja kwa moja, ni “uchafuzi wa Kielectromagnetic”, ambayo nakala katika Lancet (moja ya majarida ya kitabibu ya zamani na ya kifahari zaidi ulimwenguni) kutoka 2018 inaelezea vizuri:

Mfiduo usio na kifani wa binadamu kwenye mionzi ya kielelectroniki ya masafa ya redio tangu kutungwa mimba hadi kifo kimekuwa kikitokea katika miongo miwili iliyopita. Ushahidi wa athari zake kwenye mfumo mkuu wa neva [Mfumo wa Kati wa Neva], ikiwa ni pamoja na mabadiliko ya maendeleo ya mfumo wa neva na ongezeko la hatari ya baadhi ya magonjwa ya mfumo wa neva, ni jambo linalosumbua sana kwa kuzingatia ongezeko la mara kwa mara la matukio yao. Kuna ushahidi wa uhusiano kati ya matatizo ya ukuaji wa akili au tabia kwa watoto na kukabiliwa na vifaa visivyotumia waya, na ushahidi wa majaribio, kama vile matokeo ya Yale, unaonyesha kuwa kukaribiana kabla ya kuzaa kunaweza kusababisha mabadiliko ya kimuundo na kiutendaji katika ubongo yanayohusiana na tabia kama ya ADHD. Matokeo haya yanastahili tahadhari ya haraka.

([https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(18\)30221-3/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(18)30221-3/fulltext))

Nakala hiyo inaendelea kuelezea jinsi kile tunachokiona kuwa mipaka salama ya mionzi ilikuwa takwimu zilizoundwa katika miaka ya 90, na usizingatie utafiti mpya wa kisayansi - mipaka ya kweli inapaswa kuwa chini sana. Nakala hiyo pia inazungumza juu ya jinsi 5G itaongeza sana mionzi ya kielektromagnetiki. Kumbuka hatari hizi za kiafya tunaposoma nakala kadhaa juu ya faida zote zinazofikiriwa ambazo hufanya 5G na kuongezeka kwa mionzi ya kielektromagnetiki kuwa jambo lisiloepukika.

Teknolojia ya 5G ni nini?

Msomaji anaweza au hafahamu teknolojia ya simu za 5G, na ikizingatiwa kwamba maendeleo na uchapishaji tayari unaendelea na yamekuwa tangu 2018 bila ridhaa kutoka kwa umma kwa ujumla, ninahisi inafaa kuangazia mambo ya msingi. Kinachoshirikiwa hapa chini ni matokeo ya utafiti

wangu mwenyewe ili kuelewa vizuri zaidi ni nini na athari zinazowezekana zitakuwa kwa afya ya binadamu na ile ya mazingira. Sikuwa na ufahamu juu ya utendaji wa ndani wa teknolojia hii, na nilishangaa kuona ambapo utafiti ulikopelekea. Madhara ni makubwa.

5G ni kizazi cha 5 cha teknolojia isiyotumia waya na hutoa kasi ya haraka na utendakazi bora zaidi kwa simu hadi sasa. Teknolojia ya 1G ilizaa simu za mkononi, teknolojia ya 2G ilituletea uwezo wa kutuma ujumbe mfupi, 3G ilileta simu za kimtandao, na 4G ilituletea kasi ambayo tumeizoea leo, lakini inafikia ukomo wa bandwidth na watu wanataka data zaidi. 5G huahidi kasi ya haraka zaidi. Nimeona vyanzo vinavyopendekeza popote kutoka chini ya mara 10 kwa kasi hadi juu ya mara 100 au zaidi ya 4G. Kwa maneno mengine, utaweza kupakua filamu ya ufafanuzi wa juu katika suala la sekunde. Ina kipimo data kikubwa zaidi kinachoruhusu watumiaji zaidi na uwezo mkubwa wa data, na inafanya kazi kwa mawimbi mafupi ya milimita(MMW) na masafa ya juu kuliko 4G: 30-300 GHz.

Miundombinu mpya kabisa inahitajika kwa mtandao wa 5G kwa sehemu kubwa kwa sababu mawimbi mafupi hayawezi kupenya vizuri ndani ya majengo na kuzuiwa kwa urahisi na vizuizi vingine. Ili kurekebisha tatizo hili, makumi ya mamilioni ya minara ya mini cell iko katika harakati ya kujengwa nchini Marekani pekee, na itawekwa mbele ya nyumba zenye uwezo mdogo sana na serikali za miji na wananchi kuwa na udhibiti wa mahali ambapo minara hiyo itawekwa, achilia mbali kujiondoa, kwa vile Tume ya Mawasiliano ya Shirikisho la Marekani imeweka sheria ili kufuatilia kwa haraka uwekaji wa minara hii midogo.

Ujio wa vifaa mahiri vilivyoenea, nyumba, hospitali, magari, na hata miji utatokana na utekelezaji wa 5G. Ingeharakisha maendeleo katika akili bandia, roboti, michezo ya kubahatisha, uhalisia pepe (VR) na elimu ya kina kwa kutaja machache.

Kwa 5G, inachukua muda kidogo kwa mawimbi kusafiri, ambayo hutafsiriwa kuwa viwango vya chini vya muda wa kusubiri. "Tunazungumza juu ya muda wa millisecond kwenye mitandao ya 5G," O'Malley alisema. Kurasa zitapakia haraka zaidi, na hivyo kuruhusu matumizi makubwa zaidi, hasa katika nyanja za VR na AR.

Kushiriki video kwenye mitandao ya kijamii kumeimarika baada ya kuwasili kwa 4G/LTE, na kutaendelea kuenea katika programu na huduma zote kwa kuja kwa 5G.

“Video sasa inafanya zaidi ya nusu ya trafiki yetu ya data ya simu,” alisema Mo Katibeh, CMO, AT&T Business. “Trafiki yetu ya video ilikua zaidi ya asilimia 75 na simu mahiri ziliendesha karibu asilimia 75 ya trafiki yetu ya data katika mwaka uliopita pekee. **‘Viral videos’ na ‘kutazama sana’ ni sehemu ya leksimu ya kitamaduni sasa.**

Kwa mfano, chapa ya mapambo ya nyumba inaweza kutumia 5G na VR wa kuvutia zaidi [virtual reality] ili kuwaonyesha wateja jinsi ambavyo fanicha zingekana katika nyumba zao, au kampuni ya huduma za kifedha inaweza kubadilisha ATM kuwa tawi la huduma kamili linaloendeshwa na mikutano ya video kupitia Muunganisho wa wireless wa 5G.

Programu za kusubiri kwa muda wa chini sana hutoa fursa nyingi na zitaleta mageuzi katika jinsi wateja wanavyonunua. “Katika siku zijazo zisizo mbali sana, vioo vinaweza kubadilishwa na vichunguzi vya ubora wa juu na kamera za Mtandao wa Mambo (IoT) ambazo hukuruhusu kujaribu ‘karibu’ kujaribu kadhaa au mamia ya mchanganyiko wa nguo,” alitoa Katibeh. “Unaweza ‘kutelezesha kidole kulia’ ili kujaribu shati nyingine au hata kupata mapendekezo kiotomatiki juu ya vifaa.”

Magari yanayojiendesha yanaweza kutumia ramani za moja kwa moja kwa usafiri wa wakati halisi kwenye 5G, ambayo ni muhimu kwa ufanisi wao, na inaweza kuondoa baadhi ya matatizo yanayopatikana kwa sasa ya magari yanayojiendesha.

<https://www.adweek.com/digital/the-shift-from-4g-to-5g-will-change-just-about-everything/>

“Mtandao wa Mambo” na Mapinduzi ya 4 ya Viwanda

Mojawapo ya ubunifu wa kiteknolojia ambao unaweza kufaidika kutokana na utekelezaji wa 5G ni mtandao unaojulikana kama “Mtandao wa Vitu Vyote” au IoT. Sijawahi kusikia kuhusu IoT hadi nilipofanya utafiti huu.

Kwa ufupi, hii ni dhana ya kimsingi kuunganisha kifaa chochote na swichi ya kuwasha na kuzima kwenye Mtandao (na/au kwa kila mmoja). Hii inajumuisha kila kitu kutoka kwenye simu, vitengeneza

kahawa, mashine za kuosha, vipokea sauti vinavyobanwa kichwani, taa, vifaa vinavyoweza kuvaliwa na karibu chochote kingine unachoweza kufikiria. Hii inatumika pia kwa vipengele vya mashine, kwa mfano injini ya ndege au kuchimba kwa rig ya mafuta. Kama nilivyotaja, ikiwa ina swichi ya kuwasha na kuzima basi kuna uwezekano kuwa inaweza kuwa sehemu ya IoT. Kampuni ya uchanganuzi ya Gartner inasema kuwa kufikia 2020 kutakuwa na zaidi ya bilioni 26 za vifaa vilivyounganishwa... Hiyo ni miunganisho mingi (wengine hata wanakadiria nambari hii kuwa ya juu zaidi, zaidi ya bilioni 100). IoT ni mtandao mkubwa wa “vitu” vilivyounganishwa (ambavyo pia vinajumuisha watu). Uhusiano utakuwa kati ya watu-watu, watu-vitu, na vitu-vitu.

Sheria mpya ya siku zijazo itakuwa, “Kitu chochote kinachoweza kuunganishwa, kitaunganishwa.” Lakini kwa nini duniani ungetaka vifaa vingi vilivyounganishwa viongee? Kuna mifano mingi ya jinsi hii inaweza kuonekana au jinsi thamani inayoweza kuwa. Sema kwa mfano uko njiani kuelekea mkutanoni; gari lako linaweza kufikia kalenda yako na tayari linajua njia bora ya kuchukua. Ikiwa msongamano wa magari ni mkubwa gari lako linaweza kutuma ujumbe kwa mhusika mwingine kuwaarifu kuwa utachelewa. Je! utafanya nini ikiwa saa yako ya kengele itakuamsha saa 6 asubuhi na kisha kufahamisha mtengenezaji wako wa kahawa kuanza kukutengenezea kahawa? Je, ikiwa vifaa vya ofisi yako vingejua wakati vifaa vinapungua na kuagiza tena kiotomatiki zaidi? Je, ikiwa kifaa kinachoweza kuvaliwa ulichotumia mahali pa kazi kinaweza kukuambia ni lini na wapi ulikuwa imara na mwenye tija na kushiriki maelezo hayo na vifaa vingine ulivyotumia ukiwa unafanya kazi?

Kwa kiwango kikubwa zaidi, IoT inaweza kutumika kwa ajili ya mambo kama vile mitandao ya uchukuzi: “miji mahiri” ambayo inaweza kutusaidia kupunguza upotevu na kuboresha ufanisi wa mambo kama vile matumizi ya nishati; hii inatusaidia kuelewa na kuboresha jinsi tunavyofanya kazi na kuishi. Angalia taswira hapa chini ili kuona jinsi kitu kama hicho kinavyoweza kuonekana.

Internet of Things Uses By Industry

Big Nerd Ranch Can Build Your IoT Application:
www.bignerdranch.com/contact

<https://www.forbes.com/sites/jacobmorgan/2014/05/13/simple-explanation-internet-things-that-anyone-can-understand/#a881acb1d0g1>

Kiviwanda 4.0

Kwa hivyo maendeleo haya ya kiteknolojia yanapelekea wapi? Sikujua ambapo utafiti huu kuhusu 5G ungenipeleka. Nilijua kuwa tulikuwa kwenye ukingo wa mabadiliko makubwa na ujio wa vifaa mahiri, magari yasiyo na madereva, na maendeleo ya akili ya bandia, lakini sikujua juu ya uwepo wa IoT na jinsi mifumo hii inavyosonga mbele. Viwanda 4.0, jina linalofaa kutokana na urekebishaji wa binadamu na teknolojia, itawezekana kwa sababu ya 5G na Mtandao wa Mambo.

Neno ‘Mapinduzi ya Viwanda’ pia linatumika, na hiyo ni muhimu kwa sababu kila wakati kuna ongezeko la uzalishaji wa viwandani, inamaanisha upanuzi na kasi ya uharibifu wa asili. Angalia hapa chini lugha ya kimawazo ambayo inahidi mengi, kama vile Mapinduzi ya Viwanda yaliyopita yalivyoahidi mengi.

Mapinduzi ya Nne ya Viwanda ni nini?

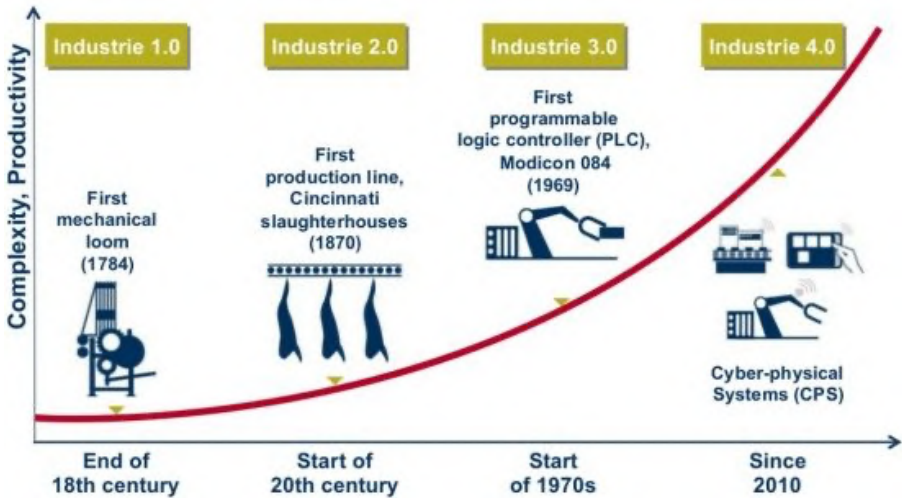
Mapinduzi ya Nne ya Viwanda yanaelezea mabadiliko makubwa ya jinsi tunavyoishi, kufanya kazi na kuhusiana na sisi kwa sisi kutokana na kupitishwa kwa mifumo ya kimtandao, Mtandao wa Mambo na Mtandao wa Mifumo. Tunapotekeleza teknolojia mahiri katika viwanda vyetu na mahali pa kazi, mashine zilizounganishwa zitaingiliana, kuibua msururu mzima wa uzalishaji na kufanya maamuzi kwa uhuru. Mapinduzi haya yanatarajiwa kuathiri taaluma zote, viwanda na uchumi. Ingawa kwa njia fulani ni upanuzi wa uwekaji kompyuta wa Mapinduzi ya 3 ya Viwanda (Mapinduzi ya Kidijitali), kwa sababu ya kasi, upeo na athari za mifumo ya mabadiliko ya mapinduzi ya nne, inachukuliwa kuwa enzi tofauti. **Mapinduzi ya Nne ya Viwanda yanavuruga karibu kila tasnia katika kila nchi na kuleta mabadiliko makubwa kwa njia isiyo sahihi kwa kasi isiyo na kifani.**

Katika kitabu chake, *The Fourth Industrial Revolution*, Profesa Klaus Schwab, mwanzilishi na mwenyekiti mtendaji wa Jukwaa la Uchumi Duniani, anaelezea uwezekano mkubwa wa teknolojia ya Mapinduzi ya Nne ya Viwanda pamoja na hatari zinazowezekana. Alisema, **“Mabadiliko hayo ni makubwa sana hivi kwamba, kwa mtazamo wa historia ya mwanadamu, hakujawa na wakati wa ahadi kubwa zaidi au hatari inayoweza kutokea.** Wasiwasi wangu, hata hivyo, ni kwamba watoa maamuzi mara nyingi hunaswa katika mila, moja kwa moja (na mawazo yasiyo ya usumbufu) au kumezwa sana na wasiwasi wa haraka kufikiria kimkakati juu ya nguvu za usumbufu na uvumbuzi zinazounda mustakabali wetu.”

<https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2018/08/13/the-4th-industrial-revolution-is-here-are-you-ready/#177cc8b3628b>

Sekta ya 4.0 ilipendekezwa kwa mara ya kwanza na Serikali ya Ujerumani mwaka wa 2013. Inajumuisha muunganisho mzuri wa michakato ya kitamaduni ya utengenezaji na teknolojia ya hali ya juu. Mapinduzi haya yanapanua na kufafanua athari za ujasusi kwa njia nyingi.

Industrie 4.0: The next Industrial Revolution

Mapinduzi ya Viwanda yanarejelea kipindi cha mabadiliko ya kiuchumi na kijamii ambapo mabadiliko yanaonekana kutoka kwenye mazingira ya kitamaduni ya kiviwanda ambapo zana na mbinu rahisi hutumiwa hadi mazingira ya hali ya juu ya kiviwanda ambapo teknolojia ya kisasa hutumiwa. Ni mpito kutoka kwenye mazoea ya zamani ya utengenezaji hadi mpya.

Ikiwa tunazungumza juu ya mapinduzi ya kwanza ya viwanda, basi ilikuwa uhamishaji wa kutegemea wanyama kwa matumizi ya mafuta, majani, nk kama chanzo kikuu cha nishati. Mapinduzi ya pili ya viwanda yalitokea katika karne ya 19 na 20. Hii ilileta maendeleo kwa kiwango kikubwa katika mifumo ya mawasiliano ya kutotumia waya (wireless), aina mpya za nishati na nishati na usambazaji wa umeme.

Mapinduzi ya tatu ya viwanda yalianza miaka ya 1950 na yalitokana na maendeleo ya haraka ya mfumo wa kidijitali na ujuzi wa kompyuta ambao kwa namna fulani ulizaa mapinduzi ya nne ya viwanda.

Mapinduzi ya nne ya viwanda yanaweza kuelezewa ipasavyo kama mfumo wa kimtandao unaohusisha uwezo mpya kwa watu na mashine. Mashine zina uwezo wa kujifunza na kuingiliana na wanadamu na mashine zingine. Hata hivyo, ugumu wa teknolojia hizi za hali ya juu na asili yake inaelekea kuongeza udadisi wetu kwa masuala mbalimbali ya Mapinduzi ya Nne ya Viwanda.

Wengi wetu hatujui kabisa asili yake. Pia, wakati mwingine inaonekana kuwa ya kutishia sana. Hivyo, mapinduzi yote ya viwanda yanabanwa kutokana na uchaguzi wa wananchi wenyewe. Mapinduzi ya nne ya Viwanda ni kielelezo cha matamanio yetu na sio nguvu kubwa tu.

<https://www.softwaresuggest.com/blog/fourth-industrial-revolution-for-digital-manufacturing/>

Iwe tuko tayari au la, jamii inakaribia kubadilika kwa kila njia. Mapinduzi ya kiteknolojia yanaendelea tofauti sana katika asili yake na maisha kama tunavyojua hadi sasa. Je, hii itatokea kwa haraka kiasi gani? Huko Amerika, kampuni kuu za simu, Verizon na AT&T, walikuwa wabebaji wa kwanza kusambaza mtandao wa 5G ambao ulianza Aprili mwaka huu (2019). T-Mobile na Apple zinaendelea au zitaendelea kusambaza mtandao na simu mpya zenye uwezo wa 5G mnamo 2020.

Hivi sasa zaidi ya miji mikuu 15 ya Marekani ina mtandao wa 5G na 30 kwa jumla imepangwa kufikia mwisho wa mwaka kwa Verizon na 30 imepangwa kuwa na 5G kupitia AT&T. Umoja wa Ulaya una juhudi kubwa zinazoendelea pia:

Ili kuhakikisha kupelekwa mapema kwa miundombinu barani Ulaya, Tume ilipitisha Mpango wa Utekelezaji wa 2016 kwa Uropa kwa madhumuni ya kuanza kuzindua huduma katika Nchi Wanachama wote ifikapo mwisho wa 2020 hivi karibuni, ikifuatiwa na ujenzi wa haraka ili kuhakikisha kutoingiliwa kwa maeneo ya mijini na kando ya njia kuu za usafiri ifikapo 2025.

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/towards-5g>

Je, hii itaboresha ubora wa maisha yetu kama inavyodaiwa? Je, hii itaathiri vipi matabaka ya kijamii na tabaka za kiuchumi? Kwa hakika, mengi zaidi yataweza kufanywa kwa kasi ya haraka zaidi, lakini matokeo yatakuwa nini kwa afya yetu na ya sayari? Kiwango cha mionzi ya kielektromagnetiki kwa kiwango kisichojulikana kinakaribia kuachiliwa kwenye dunia hii. Je, matokeo ya jumla ya EMF yatatolewa na maendeleo haya ya mapinduzi ya viwanda yanayofuatana?

Katika sehemu inayofuata, tutachunguza baadhi ya matokeo muhimu hadi sasa na kujaribu na kupata mtazamo juu ya kile ambacho sayansi inaelewa kwa sasa athari za EMF kuwa kwenye afya yetu na dunia...

Kuendeleza makala kutoka kwa Lancet (kumbuka, kati ya majarida ya kitabibu kongwe na yenye kuheshimiwa sana) ambayo yalianzishwa awali:

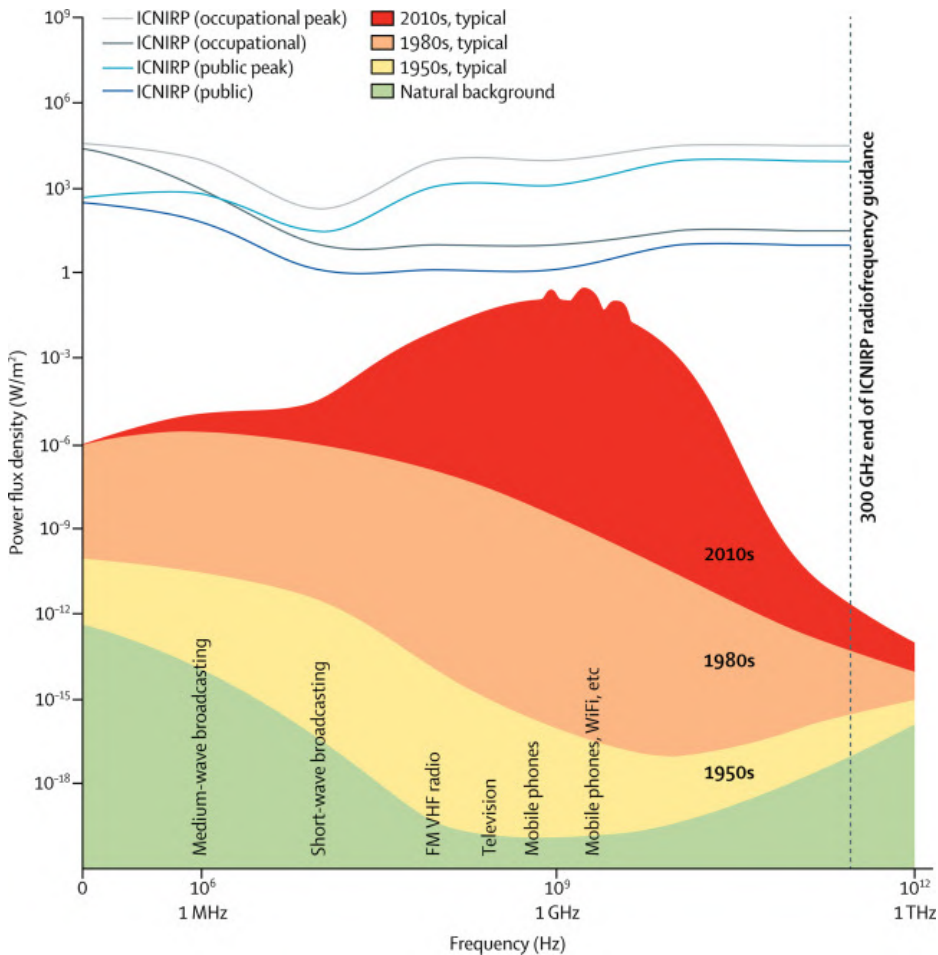
Uzito huu wa ushahidi wa kisayansi unakanusha madai maarufu kwamba uwekaji wa teknolojia zisizotumia waya hauleti hatari zozote za kiafya katika viwango vinavyoruhusiwa vya sasa vya mfiduo wa non-thermal radiofrequency. Badala yake, ushahidi unaunga mkono Rufaa ya Mwanasayansi wa Kimataifa wa EMF na wanasayansi 244 kutoka nchi 41 ambao wamechapisha juu ya somo hilo katika fasihi iliyopitiwa na rika na kwa pamoja walitoa ombi kwa WHO na UN kwa hatua za haraka za kupunguza mfiduo wa umma kwa uwanja wa kielektromagnetiki na mionzi.

Ushahidi pia upo wa athari za mionzi ya kielektromagnetiki ya radiofrequency kwenye mimea na wanyama. Kwa mfano, ripoti ya kupunguzwa kwa nyuki na wadudu wengine kote ulimwenguni kunahusishwa na kuongezeka kwa mionzi ya kielektromagnetiki ya radiofrequency katika mazingira. Nyuki wa asali ni miongoni mwa spishi zinazotumia magnetoreception, ambayo ni nyeti kwa nyanja za kielektromagnetiki ya anthropogenic, kwa urambazaji (ubaharia).

Sehemu za kielektromagnetiki zinazotengenezwa na mwanadamu huanzia masafa ya chini sana (yanayohusishwa na usambazaji wa umeme na vifaa vya umeme) hadi masafa ya chini, ya kati, ya juu na ya juu sana (yakihusishwa zaidi na mawasiliano yasiyotumia waya). Athari zinazoweza kujitokeza za sehemu hizi za kielektromagnetiki za anthropogenic kwenye sehemu asilia za kielektromagnetiki, kama vile Resonance ya Schumann inayodhibiti hali ya hewa, hazijasomwa ipasavyo. Vile vile, hatuelewi vya kutosha madhara ya mionzi ya kielektromagnetiki ya anthropogenic radiofrequency kwenye vipengele vingine vya asili na vilivyoundwa na binadamu au ionosphere. Imedaiwa sana kwamba mionzi ya kielektromagnetiki ya radiofrequency, ikiwa ni mionzi isiyo na ioni, haina nishati ya kutosha ya photoni kusababisha uharibifu wa DNA. Hii sasa imethibitishwa kuwa sio sahihi kimajaribio. Mionzi ya kielektromagnetiki ya masafa ya redio husababisha uharibifu wa DNA kwa njia ya mkazo wa oksidi,

sawa na mionzi ya karibu ya UV, ambayo pia ilifikiriwa kwa muda mrefu kuwa haina madhara.

([https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(18\)30221-3/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(18)30221-3/fulltext))

Angalia jinsi viwango vya asili vya mionzi vilivyo chini, vinavyowakilishwa na kijani kibichi chini, haswa kwa masafa ya simu za rununu na Wi-Fi. Na tazama kiwango chao cha sasa, kikiwakilishwa na nyekundu nyangavu hapo juu. Na hii ni kabla ya 5G.

Kama ilivyoelezwa hapo juu na muungano wa kimataifa wa wanasayansi husika, EMF hii au masafa ya kielektromagnetiki ni masafa ya redio yasiyo ya ionizing. Ubinadamu umeathiriwa na viwango vya bandia vya EMF iliyochochewa na mwanadamu kwa miaka 100 iliypita, na hivi ndivyo tafiti zinafichua:

Hakika, hata vizazi vya awali, na visivyo na nguvu zaidi, vya teknolojia zisizo na waya vimeonyeshwa kutoa madhara makubwa kwa wakati. Kama nilivyoeleza katika mahojiano yangu ya 2017 na Martin Pall, Ph.D., profesa aliyeibuka wa biokemia na sayansi ya kimsingi ya matibabu katika Chuo Kikuu cha Jimbo la Washington, hatari kuu ya EMFs - na kinachosababisha michakato ya ugonjwa sugu - ni uharibifu wa mitochondrial unaosababishwa na peroxy nitrates, mojawapo ya aina zinazoharibu zaidi za aina tendaji za nitrojeni.

Vifaa vinavyoendelea kutoa mionzi ya EMF katika viwango vinavyoharibu mitochondria yako ni pamoja na simu yako ya mkononi, minara ya simu za mkononi, vipanga njia na modemu za Wi-Fi, vichunguzi vya watoto na vifaa vya "smart" vya kila aina, ikiwa ni pamoja na mita mahiri na vifaa mahiri.

Ukirudi nyuma hadi mwisho wa Vita vya Kwanza vya Kidunia, karibu 1918 au zaidi, na utumie muda huo kama msingi wa ufichuzi wa EMF kati ya umma kwa ujumla, unafikia hitimisho la kushangaza kwamba ufichuzi wa **EMF umeongezeka takriban mara quintillion katika miaka 100 iliypita.**

Sio busara kudhani kwamba ongezeko hili kubwa - ongezeko la mara bilioni 1 - haliwezi kuwa na athari mbaya kwenye mazingira na afya ya binadamu. Ukweli ni kwamba watu wengi wanakumbana na athari za kibayolojia kutokana na mfiduo huu, lakini hawathamini uharibifu unaosababisha hadi wakati umechelewa. Hata hivyo, ni vigumu sana kuunganisha mfiduo wa EMF kwa dalili au ugonjwa huo.

Kulingana na utafiti wa Pall, mionzi ya microwave ya masafa ya chini kama ile kutoka kwenye simu yako ya rununu na kipanga njia kisichotumia waya huwasha chaneli za kalsiamu zilizo na umeme (VGCCs) zilizo kwenye utando wa nje wa seli zako. Kulingana na Pall, VGCC ni nyeti zaidi kwa mionzi ya microwave mara milioni 7.2 kuliko chembe zinazochajiwa ndani na nje ya seli zetu, ambayo ina maana

kwamba viwango vya usalama vya mfiduo huu vimezimwa kwa sababu ya milioni 7.2.

Mionzi ya microwave ya masafa ya chini hufungua VGCC zako, na hivyo kuruhusu utitiri usio wa kawaida wa ioni za kalshiamu kwenye seli, ambayo huamilisha oksidi ya nitriki (NO) na superoxide ambayo hutenda karibu mara moja na kuunda peroxyxynitrite.

Peroxyxynitrite kuliko kuchochea mfadhaiko mkubwa wa vioksidishaji kwa kuunda itikadi kali za bure ambazo zinahusishwa na kuongezeka kwa kiwango cha uchochezi wa kimfumo na kutofanya kazi kwa mitochondrial, na inadhaniwa kuwa sababu kuu ya magonjwa mengi sugu ya leo.

Kwa ufahamu wa kina wa peroxyxynitrites na madhara wanayoleta, angalia “Nitric Oxide in Health and Disease” - karatasi ya kurasa 140 yenye marejeleo 1,500 iliyoandikwa na Dk. Pal Pacher, Joseph Beckman na Dk. Lucas Liaudet. Ni karatasi kuu na mojawapo ya hakiki bora zaidi ambazo nimewahi kusoma, na zinaweza kupakuliwa bila malipo.

Moja ya hatari zake kuu za peroxyxynitrite ni uharibifu wa DNA. Utafiti wa European REFLEX uliochapishwa mwaka wa 2004 ulifichua madhara yasiyo ya joto ya mionzi ya 2G na 3G kwa kweli yanafanana sana na athari za X-rays katika suala la uharibifu wa kijenetiki unaosababisha.

Mojawapo ya matatizo makuu ya 5G ni kwamba inategemea hasa kipimo data cha wimbi la milimita (MMW), ambayo kimsingi ni kati ya 30 gigahertz (GHz) na 300GHz, na inajulikana kupenya milimita 1 hadi 2 ya tishu za ngozi ya binadamu.

Uwezo wake wa kupenya tishu na kusababisha hisia kali ya kuungua ndiyo hasa kwa nini MMW ilichaguliwa kwa ajili ya matumizi ya silaha za kudhibiti umati (Active Denial Systems) na Idara ya Ulinzi ya Marekani.

Utafiti fulani unaonyesha kuwa mirija ya jasho kwenye ngozi ya binadamu hufanya kazi kama antena inapogusana na MMWs, ambayo husaidia kueleza athari chungu. MMW pia imehusishwa na matatizo mengi ya afya, ikiwa ni pamoja na:

- Matatizo ya macho kama vile kutoweka kwa lenzi katika panya, ambayo inahusishwa na uzalishwaji wa cataracts, na uharibifu wa macho kwa sungura.
- Tofauti ya mapigo ya moyo iliyoathiriwa, kiashirio cha mfidhaiko, katika panya, na mabadiliko ya mapigo ya moyo (arrhythmias) katika vyura
- Maumivu
- Utendakazi wa kinga iliyokandamizwa
- Ukuaji ulioshuka moyo na kuongezeka kwa upinzani wa viuvijasumu katika bakteria

<https://articles.mercola.com/sites/articles/archive/2019/05/11/5g-apocalypse.aspx>

Tuko katikati ya jaribio lisilo na kifani la sayansi ya sayari nzima bila kibali chetu na hakuna uwezo wa kujiondoa katika kufichuliwa na viwango vinavyoongezeka na kuzidi vya EMF. Kuna zaidi ya sayansi ya kutosha ambayo tayari inapatikana kuthibitisha kusitishwa kwa mtandao wa 5G hadi itakapothibitishwa bila shaka kuwa ni salama.

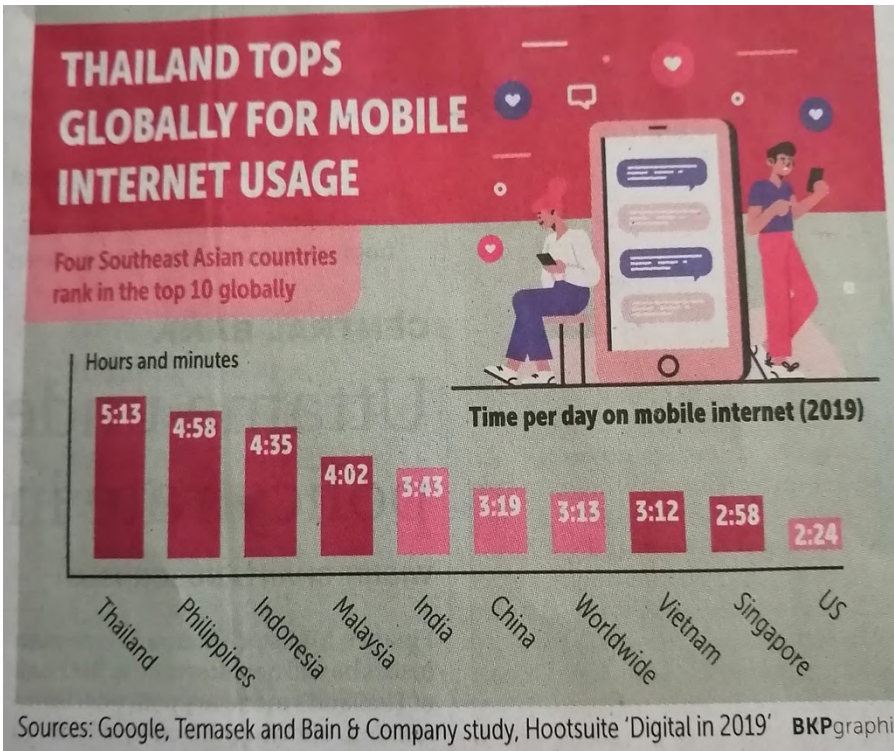
Tunarudia historia lakini kwa kiwango kisichoelezeka. Tunapotazama nyuma katika historia, tunaona kwamba wakati wowote teknolojia mpya au bidhaa inapoletwa kwa umma, athari chache hasi huwa zinashirikiwa. Iwe ni sigara, au dawa za kuulia wadudu, au plastiki, binadamu wamekuwa wajinga sana, na wauzaji wanahamasishwa kutofikiria madhara yanayoweza kusababishwa. Hatuwezi hata kuamua ikiwa vyakula vya kimsingi (kama mayai au maziwa au nyama nyekundu) ni vya afya, hata hivyo tuko tayari kutambulisha mionzi mikubwa isiyojaribiwa kwenye ulimwengu mzima!

Kuzingatia kwetu ukuaji wa uchumi kumeweka kando wasiwasi wetu kwa afya yetu na ile ya sayari. Pesa nyingi zaidi zinaweza kupatikana kutoka kwenye teknolojia kuliko kwa kuuza miti, kukuza mimea yenye afya, na kutoka kwa huduma za afya za kuzuia.

Inasikitisha kama nini kwamba tunalalamika kuhusu kuharibu sayari yetu na bado tunadai ukuaji thabiti wa uchumi na “maendeleo”, jambo ambalo linaharibu sayari. Inasikitisha sana kwamba tunajaribu kuokoa sayari yetu

kwa teknolojia zaidi, wakati teknolojia ndiyo inayoongeza uwezo wetu wa kujiangamiza wenyewe. Tamaa yetu ya kuacha kuharibu sayari inafunikwa na upendo wetu kwa starehe na manufaa tunayopata kupitia maendeleo ya teknolojia, ambayo yanaonekana wazi katika ukuaji wa uchumi wetu.

Ni sawa na mtu anayejaribu kutibu saratani ya mapafu lakini analalamika kwamba bei ya sigara inapanda na anaweza kumudu kiasi fulani cha sigara kwa siku. Ikiwa angeweza kununua zaidi, na watu wangeunga mkono hilo pia kwa sababu ni nzuri kwa uchumi. Au sisi ni kama mtu anayefanya kazi saa za ziada ili kununua simu mpya zaidi ya bei ya juu zaidi, ambayo kwa kweli hutoa miale hatari zaidi kuliko simu zetu kuu za mkononi. Zaidi ya hayo, hitaji letu la kumiliki zaidi linahimizwa na utangazaji na uuzaji, na, kwa kusaidiwa na uchakavu uliopangwa, mzunguko wa kununua, kutupa, kununua upya ndio utaratibu ambao uchumi wetu unakua.

Picha niliyopiga kutoka gazeti la Bangkok Post. Katika usafiri wa umma hapa kila mtu yuko kwenye simu, ambayo haikuwa kweli nilipoenda Istanbul

Ni nani anayejua athari kwa ukuaji wa akili wa muda mrefu wa watoto ambao hutumia simu zao za rununu kutwa nzima?

Masomo haya yanaweza kuanza kutupa jibu:

Uchunguzi wa ubongo wa vijana ambao ni watumiaji wakubwa wa simu mahiri, kompyuta za mkononi na michezo ya video huonekana tofauti na wale wanaotumia skrini isiyofanya kazi sana, matokeo ya awali kutoka kwa utafiti unaoendelea unaofadhiliwa na onyesho la Taasisi za Kitaifa za Afya, kulingana na ripoti ya Jumapili na “60 Minutes.”

Hayo ni matokeo ya kundi la kwanza la uchunguzi wa watoto 4,500 wenye umri wa miaka tisa hadi 10. Wanasayansi watawafuata watoto hao na maelfu zaidi kwa muongo mmoja ili kuona jinsi uzoefu wa utotoni, ikiwa ni pamoja na matumizi ya vifaa vya kidijitali, huathiri akili zao, ukuaji wa kihisia na afya ya akili.

Matokeo ya awali kutoka kwenye utafiti wa dola milioni 300, unaoitwa Ukuzaji wa Utambuzi wa Ubongo wa Vijana (ABCD), yamebainisha kuwa watoto wanaotumia zaidi ya saa mbili za muda wa skrini kila siku walipata alama za chini kwenye majaribio ya kufikiri na lugha. Toleo kuu la data limepangwa mwanzoni mwa 2019.

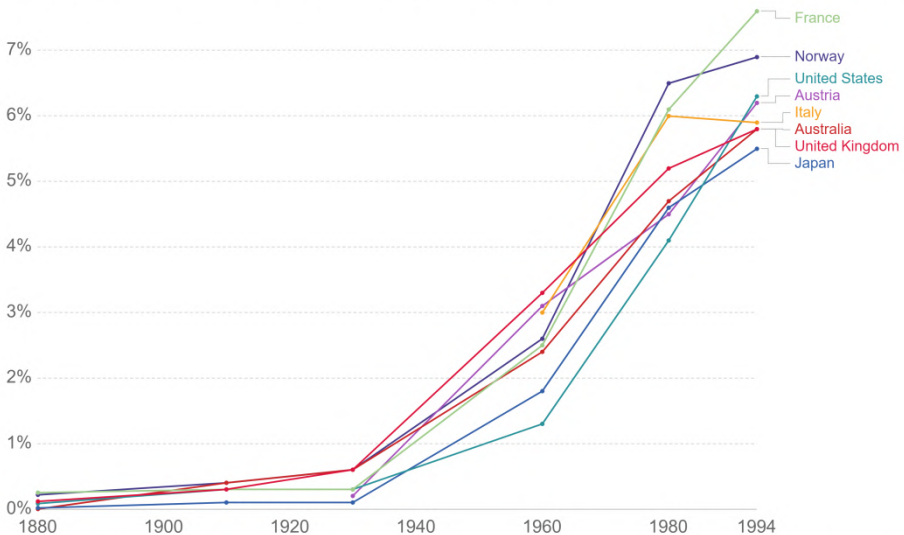
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-12-10/screen-time-changes-structure-of-kids-brains-60-minutes-says>

Jambo la kusikitisha juu ya kuishi kwa leo ni kwamba hatimaye inakupata katika siku zijazo. Tunaona kwamba asilimia ya Pato la Taifa la kila taifa linalotumika kwenye Huduma ya Afya inaongezeka. Hiyo ina maana kwamba watu wanazidi kuwa wagonjwa, si afya njema. Ikiwa watu wangukuwa na afya bora, matumizi kama asilimia ya bajeti yetu yote inapaswa kupungua, sio kuongezeka.

Public healthcare expenditure as share of GDP

Public expenditure on healthcare as share of GDP for selected OECD countries

Our World
in Data

Source: Tanzi & Schukthecht (2000)

OurWorldInData.org/financing-healthcare/ • CC BY

Hifadhi ya Kifo cha Freud na Sifa za Waandishi Wawili

Ulimwengu wetu umekuwa na mbio mbaya sana kama za panya. Kadiri tunavyofanikiwa ndivyo tunavyofeli. Sayari yetu iko katika hali ya mporomoko mkubwa na bado tuna ugumu wa kuona “hatua yetu ya kifo” ambayo Freud alielezea katika Ustaarabu na Kutoridhika kwake kama matokeo ya asili au mwelekeo wa asili wa kutengwa na jamii ya kisasa:

Katika yote yanayofuata mimi [Freud] ninakubali msimamo, kwa hivyo, kwamba mwelekeo wa uchokozi ni tabia ya asili, ya kujitegemea ya mwanadamu, na ninarudi kwenye maoni yangu kwamba hufanya kizuizi kikubwa zaidi kwenye ustaarabu. Wakati fulani katika kipindi cha uchunguzi huu niliongozwa na wazo kwamba ustaarabu ulikuwa mchakato maalum ambao wanadamu hupitia, na bado niko chini ya ushawishi wa wazo hilo. Sasa naweza kuongeza kwamba ustaarabu ni mchakato katika utumishi wa Eros, ambao kusudi lake ni kuchanganya watu mmoja mmoja, na baada ya hapo familia, kisha jamii, watu na

mataifa, kuwa umoja mkubwa, umoja wa wanadamu. Kwa nini hii inapaswa kutokea, hatujui; kazi ya Eros ni hii haswa. Makusanyo haya ya watu yanapaswa kufungwa kwa uhuru kwa kila mmoja. Umuhimu pekee, faida za kazi kwa pamoja, hazitawaweka pamoja. Lakini silika ya asili ya ukatili ya mwanadamu, uadui wa kila mmoja dhidi ya wote na wa wote dhidi ya kila mmoja, unapinga mpango huu wa ustaarabu. Silika hii ya uchokozi ndiyo derivative na, mwakilishi mkuu wa silika ya kifo ambayo tumeipata pamoja na Eros na ambayo inashiriki utawala wa ulimwengu. Na sasa, nadhani, maana ya mageuzi ya ustaarabu haipatikani tena kwetu. Ni lazima iwasilishe mapambano kati ya Eros na Kifo, kati ya silika ya maisha na silika ya uharibifu, kama inavyofanya kazi yenyewe katika aina ya binadamu. Pambano hili ndilo ambalo maisha yote yanajumuisha, na kwa hiyo mageuzi ya ustaarabu yanaweza kufafanuliwa kwa urahisi kuwa mapambano ya maisha ya aina ya binadamu.* Na ni vita hivi vya majitu ambavyo wauguzi wetu hujaribu kutuliza kwa wimbk wao kuhusu Mbinguni.

*[Na pengine tunaweza kuongeza kwa usahihi zaidi, pambano la maisha katika umbo ambalo lilipaswa kudhaniwa baada ya tukio fulani ambalo bado lingali kugunduliwa.] (From Civilization and its Discontents, mwisho wa Sura ya 6)

Katika karatasi hii maarufu, Freud anauliza maswali, lakini haitoi majibu ya uhakika. Anaona nia kuu ya watu kujitupa katika vita na machafuko ya WWII. Anafikiria vita kati ya Eros na Kifo, akionyesha jinsi pambano hili linavyojidhihirisha katika kutofanya kazi kwa kijamii na mtu binafsi, sio kutaka kuchukua upande lakini kuelezea tu shida - utambuzi. Lakini kwangu, Eros na Kifo ni pande mbili za sarafu moja, na vita kati yao ni ya uwongo. Zinafanya kazi pamoja kupitia upinzani ili kutoruhusu chaguzi zingine zozote. Nitajaribu kujiondoa kwenye ukosoaji wa zamani wa mapokeo ya kiakili ya kisasa ambayo tunaishi miaka 100 zaidi ya Freud lakini nikiwa na maendeleo kidogo ya kuonyesha. (Ninalaumu utambuzi wake na wengine wengi, na kutojali kwa wanadamu)

Ni hapa kwamba labda msomaji atahisi ninazungumza kwa kiburi, bila kujifunza kuunga mkono. Kwa hivyo, kwa mtindo wa kibinadamu wa kuorodhesha wasifu wa mtu, ninatangaza kwamba nimekuwa na elimu bora zaidi ya kilimwengu ya magharibi ambayo mtu angeweza kutumaini. Nilisoma katika shule ya binafsi bora zaidi (ya gharama kubwa zaidi)

nchini Thailand, ambapo wanafunzi wote wa ubalozi wa Marekani walipeleka watoto wao. Nilifanya siasa za kimataifa katika Chuo Kikuu cha Ohio Wesleyan, shule ya wasomi ya binafsi ya sanaa ya kiliberali, ambapo nilisoma kwa bidii kazi za Marx na wapinzani wake wahafidhina, kama vile Friedman na Hayek (na katika jadi ya kisasa, wana ukweli wa kisiasa, wanataasisi mamboleo, wanajenzi na kadhalika). Profesa wangu mkuu wa Siasa za Kimataifa alikuwa mshauri mkuu anayeunga mkono vita vya Iraq, ambaye alilazimika kujitetea kwenye CNN wakati yote yaliposambaratika. Nilihitemu katika kazi za Derrick Jensen, mwandishi aliyeongoza mwanamazingira, hadi kusoma Foucault, Deleuze, Baudrillard (wanafalsafa wakuu wa karne ya 20 wa bara), n.k. wakati wa Shahada yangu ya Uzamili katika Chuo Kikuu cha Swansea. Nimesoma fasihi ya kitaaluma katika uchumi, sosholojia, saikolojia, falsafa, nadharia ya kisiasa, na dini, na kuelewa mielekeo na upendeleo wa wasomi - inasaidia kuifikia kwa kiasi fulani kama mgeni, nikiwa nimekulia Thailand na kuwa nusu-Thai. Bado, pamoja na kujifunza kwangu, niliendelea kuhisi kana kwamba ninakosa kitu kikubwa. Hii ni hisia ambayo watu wengi wanayo, na maoni anuwai hutolewa kama kitu kinachokosekana.

Kwa mfano wa hisia hii ya kukosa wazo fulani muhimu, ona kile Malcolm X [katika]maarufu alisema:

“... mkondo mzima wa falsafa ya Magharibi sasa umejikita katika njia tofauti. Mtu mweupe amejifanyia mwenyewe, na vilevile juu ya mtu mweusi, udanganyifu mkubwa sana hivi kwamba amejiweka kwenye ufa. Yeye [mzungu] alifanya hivyo kupitia ulazima wake wa kina, wa kiakili kuficha fungu la kweli la mtu mweusi katika historia.” (Wasifu wa Malcolm X)

Nakubaliana na Malcolm X kuhusu falsafa ya kimagharibi kuwa kitovu, kwa sababu huo ndio uzoefu niliokuwa nao; Niliendelea kutafuta lakini ilionekana kana kwamba nilikuwa nikisikia mambo yale yale yakisemwa kwa njia tofauti (an existential ennui), mambo ambayo hayangeweza kunisaidia. Ingawa sikubaliani na Malcolm X kuhusu sababu fulani kwa nini iko hivyo (ingawa inaweza kuwa kweli kwa kiasi fulani, nahisi bado ni dalili ya jambo fulani zaidi), ninakubali kwamba kuna hatia hapo, hitaji la kiakili kuficha kitu (Ili kuwa sawa kwa Malcolm X, hii ilikuwa nafasi kutoka mapema maishani mwake, ambayo ingepata nuances kadri

anavyokua). Na ni wazo langu kwamba “udanganyifu” huu umefanywa na watu wote dhidi yake mwenyewe, sio tu mzungu. Dhana hii iliyofichwa ilikuwa kitu ambacho nilikuwa nimedhamiria kujua ndani yangu - nilikuwa na eneo la kipofu, na nilihitaji kufahamu ni nini.

Sifa/Historia binafsi ya Mwandishi Mwenza

Mwandishi Mwenza anaamini itasaidia pia kutoa baadhi ya historia yake ili kukueleza kwa nini nimechangia katika uandishi wa kitabu hiki.

Nilikulia vijijini, Amerika ya Kati katika familia ya wajasiriamali wa tabaka la kati wazungu. Kuanzia umri wa miaka mitano hadi ishirini na mbili nilizama katika mfumo wa shule za umma. Nilichukia shule, lakini nilijilazimisha kupata alama za juu nikifikiri kwamba hilo ndilo nililohitaji ili kufaulu, kuhitimu katika asilimia 10 bora ya darasa langu la shule ya upili na kwa heshima kutoka chuo kikuu nilichosoma.

Sikuzote nilitaka kuelewa kwa nini mambo yalikuwa jinsi yalivyokuwa, sikuridhika na kufuata tu sheria fulani ikiwa hazikuwa na maana, na hilo lilimpa mama yangu yote anayoweza kushughulikia. Ninakumbuka kwa uwazi nilipakua masikitiko yangu kwake kuhusu kutowezekana kwa kazi yangu ya kozi.

Michezo ya ushindani, hasa kuogelea, kuwinda, kuvua samaki, kuchunguza asili, kusoma hadithi zisizo za uwongo na michezo ya video ilijaza wakati wangu. Nilikuwa mtoto mwenye maoni mengi na mzungumzaji mwenye hisia kali za mema na mabaya, haki, na hukumu. Ninawashukuru wazazi wangu kwa hisia kali za maadili.

Licha ya kukua katika mazingira yasiyo ya kidini na hatimaye kuchagua kutokana Mungu katika miaka yangu ya ujana, wazo la ukweli kamili na sheria za asili zilifafanua motisha ya ndani ya ubinafsi wangu mdogo, wa kimawazo. Hata hivyo, mtazamo wangu wa maadili ulikuwa na mipaka, na kwa njia kadhaa nilikuwa nikiishi maisha mapotovu.

Nilipokua katika ujana wangu na miaka ya awali ya ishirini nilipendezwa zaidi na msingi wa ubinadamu; kwa nini tunaishi kwa jinsi tunavyofanya. Pia nilitaka kuelewa kanuni elekezi za serikali yetu na uchumi. Wazo la

uhuru lilinivutia na tangu mapema niwezavyo kukumbuka, asili ilikuwa chanzo cha msukumo na mshangao usio na kikomo.

Niliacha shule ya kuhitimu mapema katika programu ya miaka mitatu ya bwana juu ya utafiti wa kulungu wa whitetail, na nilipokuwa nikiondoka rafiki yangu alinipa kitabu kuhusu kushughulikia umaskini na njaa duniani kupitia mifumo ya chakula ya ndani na mikopo midogo midogo. Njia hii haikuwa ya kawaida kwangu. Msingi wa kitabu hiki ulikuwa kwamba tunaweza kulisha ulimwengu kwa mifumo midogo ya chakula ya kikanda. Kitabu hicho kilitoa mifano ya wanamitindo wanaofanya kazi kutoka kotekote ulimwenguni, nami nikasisimka na kusadiki kwamba hii ilikuwa kweli.

Upendo wangu kwenye asili pamoja na upendo huu mpya kwenye mifumo ya vyakula vya ndani ulinisababisha kuzindua biashara nikiwa na umri wa miaka 22, Gourmet Grassfed. Ilikuwa ni mchango wangu kwa kile nilichokiona kuwa suluhu ya biashara ya kilimo inayoharibu mazingira na kiuchumi, ambayo pia niliamini ilikuwa inaharibu afya zetu. Nilitafuta wakulima wa ndani na kutengeneza modeli ya motisha ya kiuchumi ambayo niliwalipa malipo zaidi ya kile ambacho wangeweza kupata kwenye soko la kawaida la ng'ombe wao. Niliigemeza kwenye tamaduni zao za ukulima na nilikuwa nikihimiza njia za kibinadamu na rafiki wa mazingira za ufugaji wa wanyama. Niliweka kulingana na msingi wa tatu: faida kwa wakulima, kwa ardhi, na kwa wateja kwa maana ya afya zao. Niligeuza ng'ombe wao kuwa nyama ya ng'ombe iliyolishwa kwa nyasi, isiyo na kemikali yoyote, vihifadhi, na viumbe vilivyobadilishwa vinasaba. Hakukuwa na bidhaa bora ya vitafunio vya nyama kwenye soko.

Kuelekea uzinduzi wa biashara yangu, kama zawadi ya kuhitimu chuo kikuu nilipokea zawadi ya akaunti ya kustaafu ya Roth IRA kutoka kwa babu yangu. Nilipoacha shule nilianza kufanya utafiti wa kina kuhusu afya yangu, mazingira, kilimo, uwekezaji na ujasiriamali. Nilikuwa nikifikiria nini cha kufanya na maisha yangu.

Kitabu kuhusu uwekezaji kilibadilisha maisha yangu. Kilikuwa kisicho cha kawaida na kinyume na yale niliyofundishwa, na kilikuwa na maana kamili. Kilipinga ng'ombe takatifu wa kifedha kama vile uwekezaji ni nini

na dhana na njia za kustaafu. Mwandishi alipinga kile ambacho hapo awali kilikuwa hakijatiliwa shaka akilini mwangu. Aliniuliza ikiwa nilijua kampuni zilizounda pesa za pamoja ambazo kampuni yangu ya uwekezaji ilikuwa imekusanya ili kunihakikishia kiwango fulani cha faida. Alisema makampuni katika mfuko wangu wa pamoja yanaweza yasiendane na maadili yangu, kama vile tumbaku, dawa, uchimbaji madini, n.k. Mbadala wake: kuwekeza ndani yangu badala ya makampuni ambayo maadili yake yanaweza yasiendane na yangu na hayana maslahi katika ustawi wangu. Niliona kuwa inatia nguvu na yenye mantiki. Baada ya kumwambia babu yangu kuhusu imani yangu mpya na mpango wa kuwekeza katika elimu yangu ya ujasiriamali inayoendelea, nililipa Roth IRA kwa gharama ya adhabu ya 10% ya kujiondoa kabla ya kustaafu na nikaanza safari ya kuwekeza kwangu.

Nilifuata kile ambacho mwandishi aliita elimu ya kujitegemea, ambayo nilizingatia shauku na nguvu zangu. Nilisomea ujasiriamali, historia, kilimo na afya.

Upendo wangu wa historia na hamu ya uhuru uliniongoza kusoma zaidi kanuni za msingi za kuanzishwa kwa jaribio kubwa katika serikali inayojulikana kama Marekani ya Amerika. Mtindo wa kiserikali wa Marekani na kuanzishwa kwake mnamo 1789, miaka kumi na tatu baada ya kutangaza uhuru wao kutoka kwa Uingereza mnamo 1776, ulikuwa wa kwanza wa aina yake. Wakati huo, serikali zote za Ulaya zilikuwa monarchies au oligarchies.

Nilipendezwa hasa na enzi ya ukoloni; wanaume ambao walitengeneza hati za mwanzilishi, wanaume waliowaongoza, na kanuni zilizoainishwa katika hati hizi. Nilivutiwa na utafiti huu kwa sababu hii iliashiria enzi mpya ya uhuru na uhuru wa jamii ikilinganishwa na miaka elfu mbili ya historia kabla yake.

Sikufurahishwa na mwelekeo wa nchi yangu: deni, taabu, na kasi ya kupoteza uhuru wetu. Tulikuwa tumetoka kwenye kanuni za msingi za wazo la Marekani: uwajibikaji, uhuru, wema wa umma. Niliona ujasiriamali na utafiti wa historia kama njia muhimu za kurejesha ardhi

na mustakabali bora wa vizazi vijavyo. Hii ilikuwa motisha muhimu katika uzinduzi wa biashara yangu.

Kulikuwa na mgongano akilini mwangu kati ya uharibifu wa wazi wa mazingira na nchi yangu na hamu isiyotosheka ya ulimwengu iliyoendelea ya ukuaji wa uchumi, pamoja na upendo wangu kwa asili na misingi yangu ya falsafa. Nilihita azimio. Haya yote yalionekana kutopatanishwa. Ikiwa ukuaji wowote wa uchumi, ikiwa ni pamoja na ule wa umiliki wa biashara ambao niliona kuwa muhimu, ulikuja kwa gharama ya mazingira, ingesababisha tu mateso ya muda mrefu. Pia nilihisi kama ninakosa kitu na kwamba lazima kuwe na suluhisho.

Nilijificha nyuma ya hukumu na ukosoaji wa kila mtu mwingine. Sikuwa mwaminifu, mzembe, msikivu kupita kiasi, na nilijivunia uwezo wangu wa kuchanganua na kutambua kila kitu. Hii ilikuwa kichocheo cha kutokuwa na furaha.

Mafundisho ya Ugunduzi na Kudhihirisha Hatima

Je, tulifikiaje hatua ya kuwa kwenye ukingo wa kujiangamiza? Ilikuwa ni matokeo ya mtazamo wetu wa ulimwengu? Haya ni baadhi ya maswali niliyokuwa nikijiuliza nikitafuta majibu. Kwa kuona kwamba Mapinduzi ya Viwanda yalianza katika mataifa ya Magharibi, hasa Uingereza na milki yake ya ulimwengu ya Kiprotestanti kihistoria, watafiti fulani wameamua kuelekeza kwenye lenzi ufasiri wa Kiprotestanti wa Biblia. Mimi pia niliona njia hii kuwa ya busara; lawama inawaangukia wale waliokuwa na mamlaka, ambayo yalikuwa mataifa ya magharibi - na ikiwa sio weupe wao ambao ulikuwa wa kulaumiwa (a la Malcolm X), basi labda ilikuwa dini yao. (Mimi mwenyewe nilitoka katika familia ya kilimwengu/ya Kibudha)

Waprotestanti zamani walijivunia jinsi walivyopata hali yao ya kiroho kutoka kwenye Biblia, na kwa hiyo baadhi ya wanasayansi ya kijamii walifikiri kunaweza kuwa na dalili katika mtazamo wa kidini ili kutusaidia kuelewa uhusiano wetu na dunia. **Na kutoka kwenye mtazamo wa**

kifalsafa, ikiwa ulimwengu unaisha, basi sio mzunguko, na kwa hiyo jinsi ulivyoanza ni muhimu - kwa sababu jinsi ulivyoanza ungeamua maendeleo yake hadi mwisho; kwa hivyo kuangalia kile mwanadamu anachokiona kama hadithi yake ya uumbaji inaweza kuangazia - iwe hadithi ya uumbaji wa taifa, itikadi, au utamaduni.

Time, June 30, 1947

The great expectations held for DDT have been realized. During 1946, exhaustive scientific tests have shown that, when properly used, DDT kills a host of destructive insects.

one of the country's largest producers of this amazing insecticide. Today, everyone can enjoy added comfort, health and safety through the insect-

Kutoka kwenye Time Magazine, 1947, ikionyesha faida za DDT. Huwa hatuoni matokeo yake hadi baadaye.

Mafundisho ya Ugunduzi

Ufafanuzi wa Uprotestanti wa Biblia kuhusu uhusiano wa mwanadamu na dunia hauonekani kuwa wa asili kwao wenyewe, badala yake umechimbua na kurekebisha maoni yake kutoka kwenye Kanisa Katoliki la Roma. Mwanamazingira wa kawaida wa siku hizi yawezekana hafahamu vyema historia ya kanisa la Kikristo, Matengenezo ya Kanisa, na kuibuka kwa Uprotestanti kama njia mbadala ya Ukatoliki wa Kirumi. Ninasisitiza kwamba inapokuja katika mazingira na uvumilivu wa imani pinzani, hakuna tofauti kidogo kati ya hizo mbili. Ifuatayo ni mifano ya kihistoria

ya mawazo ya Ukatoliki na Uprotestanti, na ninamwachia msomaji kuamua wenyewe.

Wanamazingira, na vikundi vya wanaharakati wa kiasili, wanapotambua Ukristo kuwa unahusika na uharibifu wa dunia, wamegeukia fundisho linalojulikana kama Fundisho la Ugunduzi.

Katika mwaka wa 1455 fahali (mamlaka au agizo) la upapa lilitwa Romanus Pontifex lilitolewa na Papa Nicholas V akitangaza Mafundisho ya Uvumbuzi, ambayo yalisisitiza haki ya Kanisa Katoliki la Roma kumiliki ardhi yoyote iliyokaliwa na wapagani au watu wa mataifa na kuharibu wakazi kama hawangeongoka, na vilevile kufanya lolote lililokuwa la lazima kwa ardhi na rasilimali ili kuendeleza kanisa. Ninanukuu kutoka kwenye tafsiri ya Kiingereza ya Agizo hili la Kipapa juu ya Mafundisho ya Ugunduzi:

Sisi [kwa hivyo] tukipima yote na kujumlisha majengo hayo kwa kutafakari ipasavyo, na kubainisha kwamba kwa vile hapo awali kwa barua zetu nyingine tulipewa kitivo cha bure na cha kutosha kwa Mfalme Alfonso aliyetajwa hapo juu - **kuvamia, kutafuta, kukamata, kushinda, na kuwatiisha Wasarake [Waarabu/Waislamu] na wapagani wowote, na maadui wengine wa Kristo popote walipo, na falme, mamlaka, milki, na vitu vyote vinavyohamishika na visivyohamishika vyovyote walivyoshikilia na kumiliki na kupunguza nafsi zao kwenye utumwa wa daima, na kutumia na kujipatia yeye na warithi wake falme, tawala, wilaya, enzi, mamlaka, mali, na kuzigeuza kuwa zake na matumizi na faida yake** - kwa kupata kitivo kilichotajwa, Alisema Mfalme Alfonso, au, kwa mamlaka yake, mtoto mchanga [mfalme] aliyetajwa hapo juu, kwa haki na uhalali amepata na kuvimiliki, visiwa hivi, ardhi, bandari na bahari, na kwa haki ni vya Mfalme Alfonso na warithi wake, wala bila leseni maalum kutoka kwa Mfalme Alfonso na warithi wake wenyewe. Je, yeyote kati ya waaminifu wa Kristo amekuwa na haki hadi sasa, wala hana haki kwa njia yoyote ile kisheria kuingilia mambo hayo—ili kwamba Mfalme Alfonso mwenyewe na waandamizi wake na mtoto mchanga waweze kufuatilia kwa bidii zaidi na tupate kuifuata kazi hii ya uchaji Mungu na adhimu, na kukumbukwa daima milele (ambayo, tangu wokovu wa roho za watu, maongezeko ya imani, na kupinduliwa kwa adui zake kuweze kupatikana kwa hiyo, tunaiona kuwa kazi

ambayo ndani yake utukufu wa Mungu unapatikana, na imani katika Yeye, na jumuiya Yake, Kanisa la Ulimwengu, linahusika)

<https://www.papalencyclicals.net/nichol05/romanus-pontifex.htm>

Kisha katika 1493, mwaka mmoja baada ya safari ya Columbus kuelekea ulimwengu mpya, Papa Aleksanda wa Sita alitoa risala ya kipapa Inter Cetera mnamo Mei 3. Ilikelezwa kwa Mfalme Ferdinand na Malkia Isabella wa Uhispania, ikikubali ombi lao la umiliki wa ardhi ambayo Columbus aligundua pamoja na uvumbuzi wowote wa ziada katika magharibi (Amerika Kaskazini na Kusini). Pamoja na umiliki huo, walikuwa na haki ya kuongoka kwa nguvu iwapo wakaaji wa nchi hizi mpya zilizogunduliwa hawakuwa na hamu juu ya Ukristo,

“kwamba katika nyakati zetu hasa imani ya Kikatoliki na dini ya Kikristo ikwezwe na kuongezwa kila mahali na kuenea, kwamba afya ya roho itunzwe na kwamba mataifa ya kishenzi yapinduliwe na kuletwa kwenye imani yenyewe.”

<https://www.papalencyclicals.net/alex06/alex06inter.htm>

Wazo kwamba watu lazima walazimishwe kwa kutumia nguvu na vurugu kuamini kama unavyoamini ni la kutisha. Dhamiri yetu inatuambia ni makosa, na bado mawazo haya yalisaidia uchunguzi na maendeleo ya Ulimwengu Mpya.

Kwa kusikitisha, haikufa kama wazo la zamani la ubinadamu wa hali ya juu sana katika ufahamu wao kuliko wetu. Hata baada ya Matengenezo ya Kidini na ugunduzi upya wa Biblia na karne nyingi za kusitawi kwa maadili, fundisho la aina iyo hiyo lilielezwa tena katika Amerika, nchi iliyosimikwa kwa uhuru wa kidini. Mafundisho ya Ugunduzi yalitumiwa na Mahakama Kuu ya Marekani kama uhalali wa kupata ardhi na rasilimali za Wahindi wa Marekani. Jaji wa Mahakama Kuu ya Marekani John Marshall aliamua yafuatayo mwaka wa 1823:

Katika uanzishwaji wa mahusiano haya, haki za wakazi wa awali hazikupuuzwa kwa namna yoyote, lakini zilihariwa kwa kiasi kikubwa. Walikubaliwa kuwa ndio wakaaji halali wa ardhi, kwa madai ya kisheria na vile vile ya haki ya kubaki nayo, na kuitumia kwa hiari

yao wenyewe; lakini haki zao za enzi kuu kamili kama mataifa huru zilipunguzwa lazima, na uwezo wao wa kutupa udongo kwa mapenzi yao wenyewe kwa yeyote waliyemtaka **ulinyimwa na kanuni ya asili ya msingi kwamba ugunduzi uliwapa hatimiliki ya kipekee wale walioitengeneza.**

Ingawa mataifa mbalimbali ya Ulaya yaliheshimu haki ya wenyeji kama wakaaji, yalidai mamlaka ya mwisho kuwa ndani yao wenyewe, na walidai na kutumia, kama matokeo ya utawala huu wa mwisho, uwezo wa kutoa ardhi wakati bado wenyeji wanamiliki ardhi. Ruzuku hizi zimeeleweka na wote kuwasilisha hatimiliki kwa wanaruzuku, kulingana na haki ya umiliki ya Wahindi pekee.

Johnson & Graham's Lessee v. McIntosh, 21 U.S. 543 (1823) Ukurasa wa 21 U. S. 574

Katika juhudi hii ya kwanza iliyofanywa na serikali ya Kiingereza kupata eneo katika bara hili tunaona utambuzi kamili wa kanuni ambayo imetajwa. **Haki ya ugunduzi iliyotolewa na tume hii imefungwa kwa nchi "wakati huo hazijulikani kwa Wakristo wote,"** na kati ya nchi hizi Cabot ilipewa mamlaka ya kumiliki kwa jina la Mfalme wa Uingereza. **Hivyo kudai haki ya kumiliki bila kujali ukaaji wa wenyeji, ambao walikuwa wapagani, na wakati huo huo kukubali cheo cha awali cha watu wowote wa Kikristo ambao wanaweza kuwa wamefanya ugunduzi uliopita.** ibid. Ukurasa wa 21 U. S. 577-778

Marekani, basi, imekubali bila shaka utawala huo mkuu na mpana ambao wakazi wake waliostaarabika sasa wanashikilia nchi hii. Wanashikilia na kujidai wenyewe cheo ambacho kilipatikana. Wanashikilia, kama wengine wote ambavyo wameshikilia, kwamba ugunduzi ulitoa haki ya kipekee ya kuzima hatimiliki ya India ya umiliki ama kwa kununua au kwa ushindi, na pia ilitoa haki ya kiwango cha enzi kuu kama hali za watu zingewaruhusu kufanya. Ibid. Ukurasa wa 21 U. S. 588

Kama inavyoonyesha kesi hii ya mahakama kuu ya Marekani, Mafundisho ya Ugunduzi, wakati yakitoka kwa Papa wa Ukatoliki wa Roma, yalipata kielelezo cha kisheria katika historia ya taifa la kimapinduzi, likiwa na aina mpya kabisa ya serikali isiyodai kuwa na uhusiano wa kidini. Mshikamano wa pupa na unyonyaji ambao ulipigwa na wafuasi wa papa

wa Ukatoliki wa Kirumi uliwaka katika karne zilizoendelea kutafuta mafuta ya kutosha katika taifa changa la Amerika karibu miaka 400 baadaye.

Ili kuelewa jinsi mawazo haya ya unyonyaji yalivyofikia kiwango cha sheria kuu ya ardhi nchini Marekani, nchi inayotangaza uhuru na uhuru usio na kifani, tunahitaji kuangalia chimbuko la taifa na maendeleo yake. Tunapata jambo la kuhuzunisha kwamba Uprotestanti, ingawa unadai kuzaliwa upya kwa maadili na kujitenga na mama yake, Kanisa Katoliki la Roma, katika eneo hili, ungetenda dhambi zile zile kama babu zao.

Kuonyesha Hatima

Mnamo 1872 msanii John Gast alichora eneo maarufu la watu wanaohamia magharibi ambalo lilivutia maoni ya Wamarekani wakati huo. Inayoitwa “Spirit of the Frontier” na kusambazwa sana kama mchongo, ilionyesha walowezi wakihamia magharibi, **wakiongozwa na kulindwa na Columbia (ambaye anawakilisha Amerika na amevaa toga ya Kirumi kuwakilisha ujamhuri wa zamani) na kusaidiwa na teknolojia (reli, telegraph), kuwapeleka Wenyeji wa**

Amerika mahali penye giza. Ni muhimu pia kutambua kwamba Columbia inaleta “mwanga” kama inavyoshuhudiwa katika upande wa mashariki wa uchoraji anaposafiri kuelekea “giza” magharibi. <https://worldhistory.us/american-history/john-osullivan-and-manifest-destiny.php>

Ni sababu gani za kuanzishwa kwa makoloni katika Ulimwengu Mpya? Nikiwa shule ya msingi nakumbuka nilifundishwa kwamba wakoloni wa kwanza walitoka Uingereza na waliacha nyumba zao kwa matumaini ya uhuru wa kidini. Ingawa kuna ukweli kwa hili hakika sio hadithi nzima. Motisha zilitofautiana na kuacha maji yasiwe wazi kama nilivyokumbuka.

Jaribio la kwanza la ukoloni wa Kiingereza wa Amerika linaonekana kuwa la uhamasishaji wa kiuchumi na uchunguzi wa maliasili katika majaribio yasiyofanikiwa ya kuanzisha Koloni la Roanoke mnamo 1585 na 1587. Makoloni ya awali yalikuwa biashara za Kiingereza...koloni la Virginia lijulikanalo kama Jamestown mnamo 1607 lilifadhiliwa na kampuni ya Virginia ya London. Kundi hili la wawekezaji lilikuwa na malengo mawili akilini: 1. kutafuta dhahabu na fedha 2. kutafuta njia ya mto kuelekea Bahari ya Pasifiki ambayo ingeanzisha biashara na nchi za Mashariki. Kulikuwa na wafanyabiashara wa asili ya Kifaransa, Uholanzi, Skandinavia, na Kijerumani ambao ushawishi wao ulikuwa hasa kusini mwa New England, wakifanya biashara ya manyoya, tumbaku na miaka ya 1600 ilipoendelea, watumwa.

Wakoloni walioanzisha makoloni ya awali huko New England walihamasishwa zaidi kidini. Waliondoka Uingereza wakiwa na tumaini la mazingira yasiyo na ukandamizaji wa kidini, ambayo kwayo wangepewa kuishi kupatana na yale waliyoelewa kuwa Biblia inafundisha. Walihatarisha kutokuwa na uhakika wa kufaulu na kuweka bila uhakika wa kile ambacho wangepatana nacho katika ulimwengu huu mpya wa Amerika. Wengi walikufa kwa magonjwa na njaa katika miaka ya kwanza katika nyika ya Amerika.

Wakoloni hawa waliundwa na makundi mawili: Puritans na separatist. Wapuritans walikuwa washiriki wa kanisa la Uingereza walioamini kwamba kanisa hilo lilikuwa limepotosha mafundisho ya Biblia na walikuwa wakitafuta kurekebisha kutoka ndani. Walitafuta matarajio yote

mawili ya kiuchumi katika Amerika pamoja na fursa ya kuunda kanisa safi, “mji juu ya mlima” kama ushuhuda kwa watu wote wa ulimwengu. Walifika Massachusetts ya kisasa mnamo 1630 kwa meli 17 na kuanzisha koloni la Massachusetts bay.

Waseparatist pia waliona mazoea ya kanisa la Uingereza kuwa yenye ufisadi na badala ya kubaki, wanachagua kujitenga, kwanza kutafuta kimbilio katika Uholanzi kabla ya kuanza safari ya kuelekea ulimwengu mpya. Walifika kwenye Mayflower na kuanzisha Plymouth Colony katika mwaka wa 1620 katika eneo ambalo ni Massachusetts ya kisasa.

John Winthrop, gavana wa Koloni la Massachusetts Bay Colony ambalo lingeanzishwa hivi karibuni alikuwa na haya ya kusema katika 1630 walipokuwa wakielekea kwenye ulimwengu mpya:

“Tutagundua kwamba Mungu wa Israeli yu kati yetu, wakati makumi ya sisi watakapoweza kushindana na elfu ya adui zetu, wakati atakapotufanyia sifa na utukufu, watu watasema juu ya mashamba ya baadaye: ni kama New England, kwa maana lazima tuzingatie kwamba tutakuwa kama Jiji juu ya Mlima, macho ya watu wote juu yetu.”

Ingawa hukumbukwa mara chache, kuna tofauti muhimu kati ya nia za vikundi viwili:

Kwa sababu Mahujaji na Wapuritans wana historia sawa, urithi wao mara nyingi ulififia katika akili za vizazi vya baadaye vya Waamerika, na sio kwa bahati mbaya kila wakati. Akiandika mwaka wa 1820, Daniel Webster alitumia Mahujaji kama ishara za nostalgic za Dhahiri ya Hatima, ambayo ilikuwa zaidi ya kitu cha Puritan:

“Maili elfu mbili kuelekea magharibi kutoka kwenye mwamba ambapo baba zao walitua, sasa wanaweza kupatikana wana wa Mahujaji ... [wakithamini baraka] wa taasisi zenye hekima, uhuru, na dini.”

Sarah Crabtree, mwanahistoria katika Chuo Kikuu cha Jimbo la San Francisco, anakiri kwamba yeye hukatishwa tamaa na “kuteleza” kati ya Mahujaji na Wapuritans.

“Inachangia hadithi kwamba ‘Shukrani ya kwanza’ na ‘uhuru wa kidini’ ni sehemu na sehemu ya hadithi ya asili ya Amerika,” anaandika Crabtree katika barua pepe. “Wapuritans na ‘Jiji lao Juu ya Kilima’

walikataa waziwazi uhuru wa kidini na hawakujaribu kamwe kukubali ushirikiano wa kwanza wa Mahujaji na Wahindi wa Amerika.”

<https://www.history.com/news/pilgrims-puritans-differences>

Kama ilivyo kawaida kwenye historia, tunarahisisha zaidi na kujumlisha kwa sababu ni rahisi zaidi. Ni kazi ngumu zaidi kuonyesha nuances ya utamaduni, ambayo inaweza kuumiza ushawishi na uwazi wa hoja. Mbinu ya kisayansi inalenga kuondoa upendeleo, lakini haiwezekani kufanya hivyo kabisa, kwani sote tuna mipaka katika uwezo wetu wa kutafiti na mtazamo/uzoefu wetu wenyewe. Ni rahisi sana kutaka kuchora kifimbo cha brashi pana.

Ninashukuru kwa zoezi hili la kusoma na kuandika, na ninatumai kuwa mwakilishi wa ukweli unaohusishwa na masomo yaliyopo, nikitambua kuwa majaribio yangu pia hayapunguki. Historia ya wanadamu sio tofauti sana na historia ya maisha yetu binafsi, zote mbili mara nyingi hupotoshwa. Natumaini kwamba msomaji ataangalia mawazo haya kupitia lenzi ya msamaha na huruma, akitambua kwamba sisi wenyewe tungeweza kufanya vivyo hivyo katika hali zao.

Nilipokuwa mtoto nilitokea kuwa mlaji wa kula sana niliyemjua. Sikuweza kustahimili ladha na muundo wa mboga. Wakati wa kula chakula na familia za marafiki zangu nilijaribu mboga ili kujaribu kuwa na adabu. Wangenifanya ninyamaze. Hamburgers, pasta, pizza, nuggets ya kuku, viazi (usithubutu kuviponda), na mwisho lakini sandwichi za haradali zilikuwa msingi wa lishe yangu. Wazo la kula kitu kingine chochote lilinichukiza. Nilipokuwa mkubwa nilitumia muda katika nchi kadhaa za kigeni na nililetewa vyakula vingi ambavyo sikuwahi kula kabla. Nilikuwa na shida. Labda nilijifunza kupenda chakula hiki kipya au ningelazimika kurudi kutoka kwenye safari nikiwa nimekonda. Nilifanya uamuzi wa busara wa kula, na baada ya miezi minne ya vyakula hivi vya kipekee (baadhi vilikuwa kweli na vingine havikuwa lakini hakika vilionekana kama hivyo kwangu) niliporudi nyumbani nilikuta vyakula vyote ambavyo nisingevigusa sasa nilivifurahia.

Nini kimetokea? Hali na mtazamo wangu ulibadilika na mambo niliyokuwa nikichukia sasa nilifurahia. Nilikuwa nikiishi katika hali halisi tofauti kabisa, yenye afya zaidi. Vile vile husemwa kuhusu kila nyanja ya maisha yetu. Tunachokiona ni onyesho la kile ambacho ni muhimu kwetu. Nimegundua ulimwengu unaotuzunguka, pamoja na uelewa wetu wa historia, ni onyesho la kile kilicho ndani ya mioyo yetu.

Wazo la 'kudhihirisha hatima' lilimaanisha mambo tofauti kwa watu tofauti. Neno hilo lilitambuliwa kwa mara ya kwanza kwa maandishi mnamo 1839:

Haikuwa hadi 1839 wakati John O'Sullivan alipochapisha katika The United States Democratic Review, maana ya itikadi ya hatima dhahiri. Kabla ya uchapishaji huu itikadi ya hatima dhahiri ilikuwa tu kipengele cha utamaduni wa Marekani ambacho Wamarekani wote waliamini lakini hakikuwahi kufafanuliwa. O'Sullivan alidai kwamba itikadi hiyo ilikua kutoka "kuzaliwa kwetu kitaifa ilikuwa mwanzo wa historia mpya, uundaji na maendeleo ya mfumo wa kisiasa usiojaribiwa, ambao hututenganisha na zamani na kutuunganisha na siku zijazo tu" ("The Great") Kwa kuwa serikali ya Marekani ilikuwa tofauti kuliko mataifa mengine yoyote ingelazimika kuunda njia yao ya hatima. Mnamo 1845, neno "kudhihirisha hatima" liliundwa na John O'Sullivan. Kudhihirisha Hatima kungeendelea kuwakilisha maadili ya Amerika kwa miaka ijayo.

<http://projects.leadr.msu.edu/usforeignrelations/exhibits/show/manifest-destiny/origins-of-the-ideology-of-man>

Marehemu profesa Albert Weinberg wa Chuo Kikuu cha Johns Hopkins alitambua Kudhihirisha Hatima kama awamu ya upanuzi ambayo inaweza kufuatiliwa hadi "Jiji kwenye Mlima" la John Winthrop. Jukumu la Mungu katika kuipaka Amerika kama mtoaji wa maono ya kipekee lilikuwepo tangu kuanzishwa kwa taifa wakati wa ukoloni. O'Sullivan angetoa maoni kwamba "Sisi ni taifa la maendeleo ya binadamu...Riziki iko pamoja nasi..." Zaidi ya hayo, "taifa hili la mataifa mengi" "lilikusudiwa kudhihirisha kwa wanadamu ubora wa kanuni za kimungu."

<https://worldhistory.us/american-history/john-osullivan-and-manifest-destiny.php>

Dhihirisho la Hatima ina maana ya kidini na ya kiuchumi, na hizi mbili mara nyingi huchanganyika kwa njia za ajabu kisaikolojia katika akili ya taifa la Amerika. Kwenye upande mmoja wa wigo na mwanzoni mwa ukoloni wa Marekani, hatima ya wazi ilikuwa na maana ya kidini. Mahujaji na wapuritan waliotajwa hapo juu waliamini kwamba Mungu katika riziki yake alikuwa amewapa ardhi hii kwa madhumuni ya kuanzisha aina safi ya dini.

Baadhi ya wakoloni waliona ulimwengu mpya kuwa ni sambamba na uzoefu wa Waebrania katika kutoka Misri kwenda nchi ya Kanaani, ambayo Mungu alikuwa amewaahidi.

Kwa upande mwingine wa wigo, hasa wakati ukoloni ulipoendelea, imani ilibadilika na kuwa moja ya ustawi wa kiuchumi, mtangulizi wa mawazo ya “Ndoto ya Marekani”. Imani ya kwamba Mungu alikusudia taifa changa la Amerika kupata ustawi ilichangia msukumo wa upanuzi katika mpaka wa magharibi, na hatimaye katika miaka ya 1800 baadaye matarajio ya ubeberu ya serikali ya Marekani yalisababisha kupatikana kwa maeneo mapya. Ufalme ulizaliwa katika mavazi mapya - jamhuri ya kidemokrasia. Ukuaji wa uchumi na ndoto ya ustawi wa kifedha wa mtu binafsi ikawa hisia kuu kote nchini.

Mifumo miwili inayopingana ya Ukatoliki na Uprotestanti ilitokea kuunganishwa katika kuelewa kwao uhusiano wa mwanadamu na dunia na wakaaji wayo wasio Wakristo.

Ni nini nguvu inayosukuma mitazamo ya Wazungu kuelekea watu wasio Wakristo ambao wamepanga maisha yao kwa njia tofauti? Je, kweli Ukristo ni wa kulaumiwa?

Je, idhini inayoonekana ya Mungu katika Agano la Kale ya uharibifu wa ustaarabu wa Kanaani na milki ya nchi zao kungeweza kuathiri hili? Je, inaweza kuwa kwamba mwanadamu, ili kuhalalisha uchoyo wake, anamfanya Mungu kuwa kama yeye tu?

Ikiwa tunawatendea wakazi wa ardhi kwa uzembe wa kutojali kama huo, je tunaweza kweli kutumia rasilimali za ardhi hiyo kwa hekima na ukomavu kwa manufaa ya ubinadamu? Labda kutojali huku kwa kutojali kunaweza kuelezewa kupitia kiu isiyoisha ya mali na madaraka? Kazi ya watumwa ikawa sehemu maarufu ya uchumi wa kikoloni mwanzoni mwa miaka ya 1700. Je, sisi ni tofauti leo? Ubeberu uko hai na ni mzuri na harakati za mtu binafsi za kujilinda mwenyewe na familia ya moja kwa moja zinabaki kuwa kichocheo kikuu cha wanadamu.

Wakati wa Uamsho Mkuu wa Pili, miaka 13 kabla ya neno “Kudhihirisha Hatima” kuanzishwa, mhubiri mmoja mashuhuri wa kipindi hicho alikuwa na yafuatayo ya kusema:

Katika trakti yake ya 1832, *The Plea for the West*, Beecher alisema kwamba mwanzoni alifikiri utabiri wa Edwards “wa kihisia,” lakini sasa alifikiri kwamba “maendeleo yote ya kimaongozi tangu wakati huo, na ishara zote zilizopo za nyakati, yanathibitisha hilo. Lakini ikiwa ni kwa maandamano ya mapinduzi na uhuru wa kiraia, kwamba njia ya Bwana itatayarishwa, nishati kuu itapatikana wapi, na ni taifa gani nguvu ya ukarabati itatoka?” Jibu la Beecher lilikuwa wazi: taifa hili, katika usimamizi wa Mungu, “limekusudiwa kuongoza njia katika ukombozi wa kiadili na kisiasa wa ulimwengu.”

<https://nationalhumanitiescenter.org/tserve/nineteen/nkeyinfo/mandestiny.htm>

Tunapokabiliwa na uwezekano unaoongezeka wa kuharibika kwa maliasili zetu katika muda si mrefu ujao, wasiwasi unaoongezeka wa afya ya binadamu, na ulimwengu wa asili unaozidi kudhoofika, je mavuno tunayovuna leo yanaweza kuwa matokeo ya mbegu za Mafundisho ya Ugunduzi na mawazo ya Kudhihirisha Hatima katika nia zake za ubinafsi zilizopandwa karne nyingi kabla?

Ninaweka kwamba kuwatendea wenyeji wa ardhi kwa kutojali kwa kutojali kunahakikisha kwamba ardhi na maliasili zake zitachukuliwa sawa; kwa kweli inaweza kuwa ni tamaa ya kujinufaisha kiuchumi kwa gharama ya wengine ndiyo sababu ya changamoto za kimazingira tunazokabiliana nazo leo.

Kuibuka kwa Suala la Mazingira

Harakati ya kisasa ya mazingira inaweza kusemwa kuanza na kazi ya watu watatu: Aldo Leopold, Rachel Carson, na Edward Abbey. Maandishi ya Henry David Thoreau, Walt Whitman, na John Muir yaliweka jukwaa la ufahamu mkubwa wa mazingira ambao ulikuzwa kupitia maisha ya Leopold, Carson, na Abbey.

Kama nilivyosema awali, nililelewa mashambani huko Wisconsin katika familia iliyopenda asili. Mojawapo ya matukio niliyopenda sana yalifanyika wakati wa majira ya kuchipua kwa kila mwaka..... maisha yakarejea. Baada ya majira ya baridi ya muda mrefu ardhi ilianza kuyeyuka na kuamka kutoka kwenye usingizi mzito. Matawi yalivimba, yakavunjika na kufunguka. Maua yalipamba mandhari tena. Waliokufa wa msimu wa baridi walibadilishwa na kijani kibichi cha msimu wa joto. Ndege walirudi kwenye viwanja vyao vya kutagia na korongo wa mchanga kwenye kinamasi. Msururu wa spishi za vyura kama vile vyura wa majira ya kuchipua, vyura wa mwimbaji wa magharibi, na vyura wa mbao uliunga mkono upepo mwanana. Nilikuwa napenda kusinzia huku madirisha yangu yakiwa wazi nikiwa nimevutiwa na kiitikio cha vyura. Lo, sauti iliyoje! Mimi na dada yangu tulikuwa tukifanya yote tuwezayo kuwakamata wanyama hawa wa majira ya kuchipua na aina nyingine za vyura, jambo ambalo lilithibitika kuwa jaribu kubwa la subira. Amani na mshangao usioelezeka ulijaa moyoni mwangu.

Baba yangu alichochewa na maandishi ya Aldo Leopold baada ya kuhudhuria chuo kikuu alichofundisha na kupata elimu kubwa katika fani ambayo alisifiwa kwa uasisi. Kwa upande mwingine, kutokana na uthamini wa baba yangu kwa mwanamume huyu sote tulikuja kuhisi vivyo hivyo katika familia yangu.

Leopold anasifiwa kuwa mmoja wa wahifadhi wa kwanza kutetea ushiriki wa kimaadili na matumizi ya busara ya ardhi. Alikuwa mwandishi mwenye bidii, mshairi katika usemi, mtazamaji makini wa ulimwengu wa asili, mwanafalsafa, na mwalimu. Alianzisha taaluma mpya ya masomo,

ikolojia ya wanyamapori, ambayo ilileta taaluma za misitu, kilimo, biolojia, zoolojia, ikolojia, elimu na mawasiliano pamoja.

Kitabu chake kinachojulikana sana, A Sand County Almanac, kinachukuliwa kuwa alama ya kifasihi katika uhifadhi. Ningependa kuangazia nukuu inayotoa ufahamu katika akili yake kuhusiana na mazingira na uhusiano wetu nayo:

KUNA ambao wanaweza kuishi bila vitu vya porini, na wengine hawawezi. Insha hizi ni furaha na shida za mtu asiyeweza.

Kama upepo na machweo ya jua, mambo ya porini yalichukuliwa kuwa ya kawaida hadi maendeleo yakaanza kuyamaliza. Sasa tunakabiliwa na swali ikiwa 'kiwango cha juu zaidi cha maisha' kinafaa gharama yake katika mambo ya asili, ya porini, na ya bure. Kwa sisi wa wachache, fursa ya kuona bukini ni muhimu zaidi kuliko televisheni, na nafasi ya kupata maua ya pasque ni haki isiyoweza kutenganishwa kama hotuba ya bure.

Mambo haya ya kishenzi, nakiri, yalikuwa na thamani ndogo ya kibinadamu hadi mitambo ilipotuhakikishia kiamsha kinywa kizuri, na hadi sayansi ilipofichua drama ya kule wanakotoka na jinsi wanavyoishi. Mzozo mzima kwa hivyo unakaribia suala la digrii. Sisi wa wachache tunaona sheria ya kupungua kwa mapato ikiendelea; wapinzani wetu hawana.

Uhifadhi haufiki popote kwa sababu haupatani na dhana yetu ya Kiabrahamu ya ardhi. Tunadhulumu ardhi kwa sababu tunaiona kama bidhaa yetu. Tunapooni ardhi kama jamii ambayo sisi ni washiriki, tunaweza kuanza kuitumia kwa upendo na heshima. Hakuna njia nyingine kwa ardhi kustahimili athari za mwanadamu wa kisasa, wala kwetu sisi kuvuna kutoka kwayo mavuno ya ustadi ambayo inaweza, chini ya sayansi, kuchangia utamaduni.

Kwamba ardhi ni jumuiya ni dhana ya msingi ya ikolojia, lakini ardhi hiyo inapaswa kupendwa na kuheshimiwa ni upanuzi wa maadili. Kwamba ardhi hutoa mavuno ya kitamaduni ni ukweli unaojulikana kwa muda mrefu, lakini mara nyingi husahaulika.

Insha hizi zinajaribu kuunganisha dhana hizi tatu. Mtazamo kama huo wa ardhi na watu, bila shaka, unakabiliwa na ukungu na upotoshaji wa uzoefu binafsi na upendeleo binafsi. Lakini popote ambapo ukweli

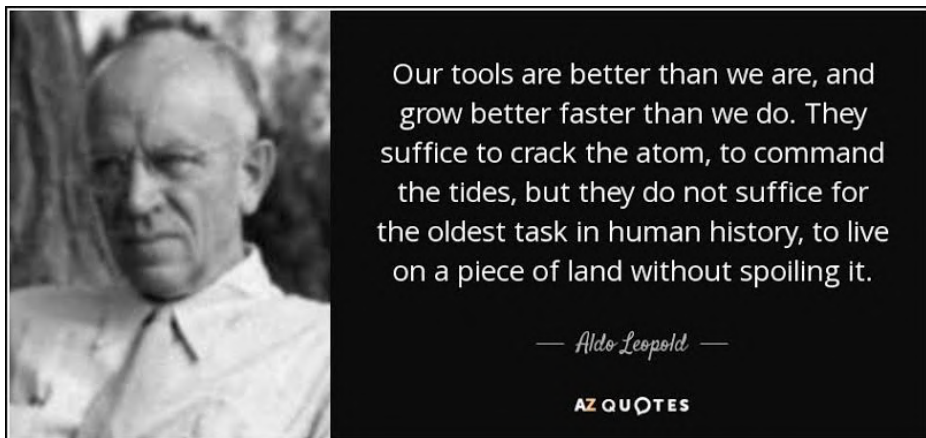
unaweza kuwa uongo, hii ni wazi kabisa: jamii yetu kubwa-na-bora sasa ni kama hypochondriaki, inazingatia sana afya yake ya kiuchumi hadi kupoteza uwezo wa kubaki na afya. Ulimwengu mzima una tamaa ya mabafu zaidi kiasi kwamba imepoteza uthabiti unaohitajika kuvijenga, au hata kuangusha bomba. Hakuna kitu kinachoweza kuwa cha manufaa zaidi katika hatua hii kuliko dharau kidogo yenye afya kwa wingi wa baraka za kimwili. Labda mabadiliko hayo ya maadili yanaweza kupatikana kwa kutathmini upya mambo yasiyo ya asili, yaliyofugwa, na yaliyowekwa mipaka katika mambo ya asili, ya kishenzi, na ya bure.

ALDO LEOPOLD

Madison, Wisconsin - 4 Machi 1948

Forward. Sand County Almanac. Aldo Leopold. 1949

Kifungu kilicho hapo juu kinawasilisha kina na ukomavu wa uelewa wa haki rahisi za kimsingi za kufurahia asili pamoja na uaminifu ambao starehe hiyo ilitokana, angalau kwa kiasi, na maendeleo ya kiteknolojia ambayo yameruhusu muda zaidi wa burudani. Nadhani anakaribia kubainisha mzizi wa tatizo si katika maendeleo ya kiuchumi ndani na yenyewe, lakini hamu isiyotosheka ya ukuaji usiokoma.

Inafurahisha kutambua kwamba anahusisha uharibifu huu wa ardhi na “dhana ya Ibrahimu”, wazo kwamba ardhi ni bidhaa yetu. Je, hili ni hitimisho la haki au kuna dhana ya msingi? Je, hii pia inaweza kupendekeza Ukristo ndio wa kulaumiwa? Je, urithi ulioachwa nyuma

kupitia kwa falsafa zilizoelzwa hapo awali za Mafundisho ya Ugunduzi na vivuli vilivyohamasishwa vya kiuchumi na kifalme vya Dhahirisho la Hatima vinaweza kuathiri uelewa wake?

Mnamo 1962, Rachel Carson alichapisha *Silent Spring*, kitabu kuhusu kupungua kwa idadi ya ndege kwa sababu ya viua wadudu. Kitabu hiki kilisaidia sana kufanya dawa ya DDT kupigwa marufuku. Matumizi ya DDT yalileta tai ya bald (ishara ya Amerika) kwenye ukingo wa kutoweka, na kudhoofisha maganda yao ya yai na kuwafanya kuwa brittle kupita kiasi (DDT pia husababisha saratani). Harakati hii ilisababisha Siku ya Dunia ya kwanza mnamo 1970.

Mnamo mwaka wa 1967 mojawapo ya karatasi zenye ushawishi mkubwa zaidi za kimazingira zilizowahi kuandikwa zilichapishwa ambazo ziliweka lawama kwenye uhusiano wetu uliovunjika na asili kwenye kitabu cha Mwanzo kutoka Agano la Kale- Lynn White's 'The Historical Roots of our Ecological Crisis.' Ninanukuu baadhi yake kwa kumpa msomaji muono wa kaulimbiu ya kipande hicho:

Hatua kwa hatua Mungu mwenye upendo na uwezo wote alikuwa ameumba nuru na giza, viumbe vya mbinguni, dunia na mimea yake yote, wanyama, ndege, na samaki. Hatimaye, Mungu alimuumba Adamu na, kama wazo la baadaye, Hawa. [kumbuka: ilikuwa "mawazo ya baadaye"? Je, ni kichujio gani tunachotumia tunaposoma maandishi hayo?] Mwanadamu aliwapa majina wanyama wote, hivyo akaweka utawala wake juu yao [kumbuka: kuanzisha utawala, au kuanzisha uhusiano?]. Mungu alipanga haya yote kwa uwazi kwa manufaa na utawala wa mwanadamu: hakuna kitu katika uumbaji wa kimwili kilikuwa na kusudi lolote isipokuwa kutumikia makusudi ya mwanadamu. Na, ingawa mwili wa mwanadamu umeumbwa kwa udongo, yeye si sehemu ya asili tu: ameumbwa kwa mfano wa Mungu.

(https://www.drexel.edu/~media/Files/greatworks/pdf_fall09/HistoricalRoots_of_EcologicalCrisis.ashx)

“Hakuna kitu katika uumbaji unaoonekana kilikuwa na madhumuni yoyote isipokuwa kutumikia makusudi ya mwanadamu.” Je! ndivyo

hadithi inavyotuambia? Na pia, mwanadamu KABLA YA DHAMBI kufanywa kwa mfano wa Mungu, baada ya dhambi mtu kufanywa kulingana na sura nyingine - Shetani, ambayo ina maana “mpinzani”, adui wa Mungu.

Ninaandika aya iliyotangulia nikiikosoa nakala hii kutoka kwenye mtazamo wa nyuma nikiwa na maarifa zaidi ya kitheolojia. Niliposoma somo hili kwa mara ya kwanza sikuwa na ujuzi wa theolojia, na hoja ya White ilionekana kuwa ya busara kabisa kwangu. Ilikuwa ni wakati wa Occupy Wall Street, ambayo nilishiriki, lakini kwangu haikuonekana kuingia ndani vya kutosha. Tatizo kubwa zaidi, zaidi ya uchumi wenye pupa, lilikuwa ni kutoelewa asili. Kwa hivyo mnamo 2010-2011 nilikuwa nikisoma maandishi mengi ya mazingira, nikitoka kwenye harakati kama vile Ikolojia ya Kina, Dhana ya Gaia, na Upinzani wa Kijani. Mwandishi mmoja zaidi ya mwingine yeyote alinishawishi sana, na huyo alikuwa mwandishi wa mazingira aliyekithiri Derrick Jensen. Wakati huo nilikuwa nikifanya kazi nchini Thailand, na nilitumia siku zangu kufanya kazi yangu ya kuchosha ya dawa ambayo ilinipa muda mwingi wa kutafuta mawazo mapya ya ajabu kwenye mtandao, na wakati wa jioni nilikuwa nikivuta bangi na marafiki zangu na kujadiliana kwa kina na masomo magumu ya falsafa. Nilikuwa nikizidi kujizua, na kichaa changu kilikuwa kikiathiri marafiki zangu, hasa rafiki yangu mmoja na mpenzi wake ambaye nilitumia muda mwingi pamoja. Ilikuwa nzuri kwangu kuondoka kwenda Swansea, Wales kwa Mwalimu wangu, kwa ajili yangu na marafiki zangu huko Thailand, kwa sababu nilikuwa nikizidi kuwasisitiza wao na mimi mwenyewe kwa sauti zangu za pekee kwenye ‘Sayari ya Takataka’. (Kwa ufahamu wa hali ya akili yangu wakati huo, tazama wimbo wangu wa ajabu + video ya muziki Wrong Crowd – Old Friends) Nakumbuka kabla sijaondoka, nilikuwa na rafiki yangu na mpenzi wake, na nilisoma sehemu kutoka katika kitabu cha Derrick Jensen ‘Dreams’, ambayo nilikuwa na nakala yake iliyotiwa saini (Aliikuwa wa kwanza, lakini sio wa mwisho, mwandishi ambaye ningetuma barua pepe). Hii inatoka kwenye sura yenye kichwa ‘Imani ya Mungu Mmoja’, na inachukua hoja ya awali ya kulaumu Ukristo kwa ajili ya shida yetu zaidi:

Ikiwa [Wakristo] wako sawa, hiyo inamaanisha kuna Mungu mmoja, na Mungu mmoja pekee. Yeye haishi duniani. Anaishi kwingine.

Aliwaambia wanadamu waitawale dunia. Akawaambia nendeni mkaongezeke. Aliwaambia wageuze au waue yeyote asiyemwamini... wanadamu wameumbwa kwa mfano wa Mungu, na wengine wote si... Mungu anataka mwanadamu (aliyeumbwa kwa mfano wake) aitiisha dunia... wanadamu wanajaribu kuendesha maonyesho yote, kwa madhara makubwa ya ulimwengu ...

Ikiwa Ukristo na dini zingine za Mungu mmoja ni sawa na tamaduni zingine ni mbaya, basi hatupaswi kuipenda dunia. "Msiipende dunia, wala mambo yaliyomo katika dunia. Mtu akiipenda dunia, kumpenda Baba hakumo ndani yake. Maana kila kilichomo duniani, yaani, tamaa ya mwili, na tamaa ya macho, na kiburi cha uzima, havitokani na Baba, bali vyatokana na dunia." ...tusipende kuruka kwa mbayuwayu, au ukali wa sponji wa ngozi za miti ya redwoods. Hatupaswi kupenda kuangalia kwa upendo usio na kusita katika macho ya mbwa, wala mbwa mwenyewe. Hatupaswi kupenda rangi ya jua la alasiri ndani ya msitu...

Hatupaswi kamwe, kamwe, kujipenda wenyewe, miili yetu wenyewe, psyches yetu wenyewe, uzoefu wetu wenyewe, maisha yetu wenyewe. Hatupaswi kamwe kupenda sisi ni nani. Hatupaswi kamwe kupenda uhusiano wetu na wale wengine ambao tunashiriki nao nyumba zetu - wanaounda nyumba zetu - na ambao tunataka kuwapenda lakini hatupaswi. Hatupaswi kumpenda hata mmoja wao, na tunapaswa kumpenda Baba yetu pekee, ambaye haishi hapa bali kwingineko. (Derrick Jensen, *Dreams*, Sura juu ya Monotheism)

Ninaamini kwamba bila fahamu waliberali wengi wa kilimwengu wanaamini kile ambacho Jensen anaeleza waziwazi hapa. Ukristo kama unavyoonyeshwa hapa ni mtazamo wa ulimwengu ambao unafafanuliwa kwa nguvu, kile ambacho ulimwengu unaweza kunifanyia, kumwabudu Mungu asiye na mwili ambaye anaonekana kutokuwa na upendo kwa uumbaji wake. Ni utambuzi unaoshawishi katika upeo wake, unaonekana kukamata skizofrenia katika akili ya mwanadamu. Niliamini kwa moyo wote wakati huo. Na kuwa mwadilifu kwa Jensen, pia anaita itikadi nyingine ambazo zimejengwa juu ya mamlaka na kuhalalisha upotoshaji wa nyingine, hasa asili. Jensen anakasirika dhidi ya ubinafsi wa mwanadamu, na ana malengo mengi, iwe ni sayansi, lugha, wakati, au ustaarabu. Jensen alikuwa muhimu kwangu katika kutambua ukubwa wa

ugonjwa wa wanadamu, lakini alikuwa na sehemu zake za upofu. Zilizo dhahiri zaidi nilizoweza kuziona, hata wakati huo aliponishawishi sana, ilikuwa ni kutokuwa tayari kushughulika na mambo mabaya yoyote ndani ya imani ya kidini au animism. Tamaduni za kiasili zilichorwa kila mara kama mtu mwema asiye na dosari (rahisi kufanya, wakati zilipokuwa duni), lakini uwezekano wa kujihesabia haki kujitokeza kwenye tamaduni zilizopotea ulikuwa mkubwa. Kulikuwa na hatari ya kuandika kwenye chumba cha echo, ambapo unaandika hasa kwa wale ambao wanakubaliana na wewe tayari, na kusukuma mbali wale ambao hawakubaliani na wewe. Katika mazingira kama haya, ni rahisi kushambulia nafasi za adui zako. Lakini tatizo kubwa lilikuwa kwamba hakukuwa na suluhisho lililotolewa, isipokuwa kwamba utamaduni wa kawaida lazima ukomeshwe. Nilihitaji ukosoaji chanya; wazazi wangu tayari walikuwa na hofu kwamba ningeweza kuchukua mkondo wa jeuri ya aina ambayo vijana wengi wenye msimamo mkali hufanya wanaojiingiza katika ugaidi.

Bila kujali, sababu nyingi za kulaumu Ukristo wa Kiyahudi kwa uhusiano wetu wenye kasoro na asili unatokana na wazo la uumbaji na kile kinachotokea katika sura chache za kwanza za Biblia. Inategemea ufasiri wa aya kadhaa katika Biblia, hasa Mungu kutoa “utawala” wa dunia kwa mwanadamu (kama inavyotafsiriwa katika KJV), na baada ya dhambi dunia kuzaa miiba na michongoma. Katika Ukristo wa kisasa wa Magharibi, uhusiano wa mwanadamu na dunia ni mada ya mjadala mkali. Ili kujumlisha, imegawanywa katika pande mbili kuu zinazowiana na pande mbili za wigo wa kisiasa wa Marekani/Magharibi. Kuna Ukristo wa Kiliberali, unaoelewa kuwa “utawala” unamaanisha kutunza, kuhifadhi (“usimamizi”), na kulinda mazingira kwa ajili ya vizazi vijavyo. Imefafanuliwa zaidi na Papa Francis katika ensiklika *Laudato si'*, yenye kichwa kidogo “huduma kwa nyumba yetu ya kawaida.” Hii inashangaza kwamba Kanisa Katoliki liko mstari wa mbele katika Ukristo wa kiliberali juu ya suala hili, kwa sababu katika masuala mengine ya kihafidhina, kama vile kupinga utoaji mimba, pia liko mstari wa mbele. Lakini hii si ya kawaida kwa taasisi hii inayokinzana, ambayo siku za nyuma sehemu za mwili wake zimekuwa zikiunga mkono serikali za mrengo wa kulia za kiimla na sehemu nyingine kuunga mkono waasi wa kikomunisti wa

mrengo wa kushoto (katika Amerika ya Kusini). Wakristo huria huwa wanazingatia zaidi kazi ya kijamii, badala ya mafundisho.

Vipengele vingine vya Ukristo wa kihafidhina, ambavyo vinaegemea sawa kisiasa, vina shaka sana juu ya uwezo wa mwanadamu wa kudhibiti mazingira. Ulimwengu umehukumiwa kuchomwa moto hata hivyo ili kufanywa upya na Mungu, na kwa hiyo roho za wanadamu ni muhimu zaidi kuliko mazingira. Wengi wanaona mazungumzo ya kulinda mazingira kama lugha ya kificho ili kuanzisha udhibiti zaidi wa serikali wa biashara na uhuru wa kiraia, na pia kuchukua nafasi ya uhuru wa kitaifa na utawala zaidi wa kimataifa na mashirika makubwa ambayo yatatawala juu ya mataifa. Kuna mashaka kwamba asili inapaswa kuhifadhiwa kwa gharama ya ubinadamu, na kwamba wanamazingira wengi wanamwona mwanadamu kama virusi; pia baadhi ya wahafidhina wanashuku ibada ya asili iliyofichwa ambayo inaenda kinyume na ibada ya Mungu. Wengine katika Ukristo pia wanahisi kama wanaweza kufanya chochote wanachotaka hapa duniani na pamoja na dunia, kwa sababu sisi ni watu wa kufa hata hivyo na kilicho muhimu ni maisha yetu ya kutokufa huko Mbinguni.

Lakini nilikuwa nimekuja kutoamini dhana nzima ya kiliberali-kihafidhina ambayo huona mambo kwa uhasama, na adui wa mapema wa kulaumiwa. Kuhusu kulaumu Ukristo, nilianza kuhisi kwamba ukosoaji kama huo ulikuwa wa kuridhisha sana kiasili kwa mawazo ya kilimwengu ya kilimwengu ambayo mimi na marafiki zangu tulikuwa nayo. Mimi hasa kile kilichomgusa mwanamke wa Kinigeria niliyekutana naye niliposomea Masters yangu, ambaye sasa ni mwanasheria mashuhuri wa haki za binadamu. Alikuwa Mkristo aliyejitolea na dini ilimpa amani. Hapa palikuwa na mtu katika upande usiofaa wa mienendo ya nguvu ya historia (kama nilivyomtangazia “Wakristo walichukua watu wako kama watumwa”, ambapo alijibu “hao hawakuwa Wakristo wa kweli”), lakini kwa Ukristo wake ulikuwa muhimu na ulikuwa na hakuna cha kufanya na mamlaka na udhibiti. Uzoefu wake wa dini haukulingana na mawazo yangu ya awali ya Ukristo kuwa chombo cha kisiasa cha Eurocentric.

Ilikuwa rahisi sana kuonekana kama mtu wa nje na kuonyesha makosa katika jinsi kundi lingine linavyouona ulimwengu. Lakini vipi kuhusu jinsi

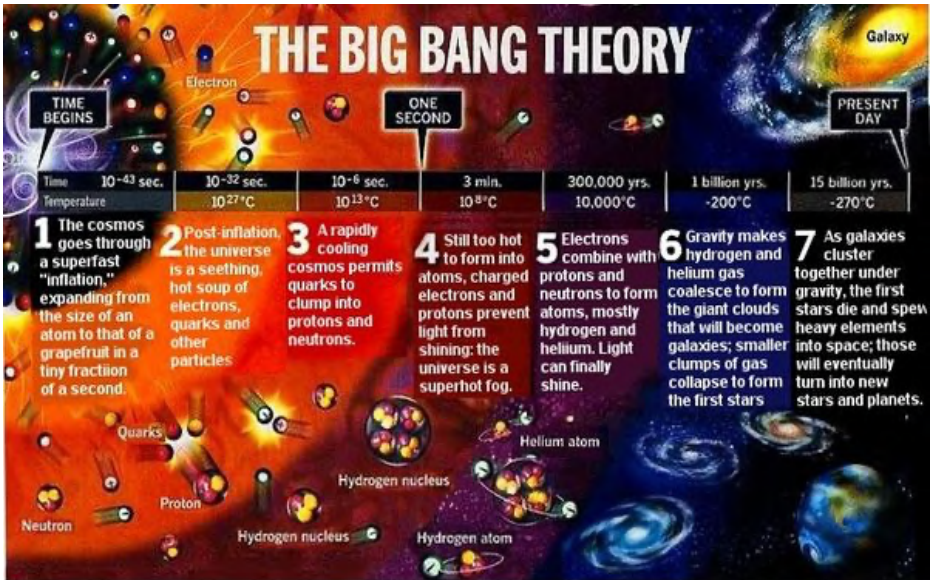
nilivyoona ulimwengu? Je, kulikuwa na tatizo katika hilo? Nilihisi kama lazima nichimbe karibu na nyumbani ikiwa nilitaka kujiponya, badala ya kuwalaumu wengine, ambayo nilikuwa nimetumia maisha yangu yote kufanya. Ninapendekeza hili kwa msomaji kama ushauri wa vitendo, kwa sababu kila mfumo wa imani una dosari ndani yake, na ni bora kupata mashimo kwenye mfumo wa mtu mwenyewe kabla ya kutafuta mashimo mahali pengine. Lakini wakati mwingine uchanganuzi wa kulinganisha, kusoma kile ambacho ni tofauti zaidi kwetu kwa umakini, ni muhimu ili kutusaidia kuona mapendeleo yetu wenyewe - ndiyo sababu kusafiri, kupitia tamaduni zingine, kuwa na uhusiano na watu wanaofikiria tofauti na sisi, ni muhimu sana. Tunapaswa kuchukua imani za wengine kwa uzito, na sio tu kudhani wamekosea na hawawezi kutufundisha chochote.

Athari za Kisaikolojia za Mtazamo wa Ulimwengu wa Kisayansi

Nilianza kufikiria upya msimamo wangu wa kulaumu dini za Ibrahimu kwa matatizo niliyoyaona katika ulimwengu huu. Vipi kuhusu nchi zote ambazo si za mila hiyo ambazo pia zilinaswa katika uroho wa mali? Na je, Biblia, hasa sehemu za uumbaji, haijaundwa? Je, Adamu na Hawa si hadithi? Kwa nini bado wanapaswa kutuathiri sana sasa? Ni hadithi gani ya uumbaji ninayoamini? Niliamini hadithi ya uumbaji ambayo wengi wetu inafundishwa shuleni, hadithi ya uumbaji wa kisasa - nadharia ya Uibukaji iliyogunduliwa na Charles Darwin, wazo, kama Mapinduzi ya Viwanda, ambayo pia yalianza katikati ya miaka ya 1800 Uingereza.

Ni vigumu kuzidisha athari za imani ya Darwin kwenye mawazo ya kisasa, bila kujali wewe ni wa dini gani au utamaduni gani. Isipokuwa kwa Wakristo wengine na labda Waislamu wengi, hadithi ya asili ya Darwin kwa ulimwengu wetu imekubaliwa na ulimwengu wetu. Inafundishwa katika shule katika kila taifa - kwamba kulikuwa na 'Big Bang', kwamba kitu kilitoka bila kitu, kisha mabilioni ya miaka iliyopita na polepole nyota za kwanza zilijiuunda, kisha sayari, kisha mabilioni ya miaka iliyopita na polepole nyota za kwanza zikafanyizwa, kisha sayari, kisha uchafu na

maji, kisha maisha ya zamani, maisha ya majini kwanza, kisha samaki wakatembea ardhini, kisha nyani, kisha kwa wanadamu.

Hii ni nadharia ya historia ambayo inaonekana ni kuendelea kusonga mbele, kupata utaratibu zaidi na “maendeleo” zaidi baada ya muda; mwendelezo huu unaonekana kuwa wa ndani kabisa katika ulimwengu wenyewe. Wengi wamegundua kuwa yote yanaonekana kuwa ya miujiza:

1. “Katika Big Bang, viambato vya Ulimwengu viliundwa - seti ya nambari, inayoitwa vitu vya asili, kama vile kasi ya mwanga, nguvu ya uvutano, na idadi ya vipimo vya anga. Inashangaza kwamba nambari hizi zinaonekana kuwa sawa kwa ulimwengu wetu kuwa na uhai. Ikiwa zingekuwa tofauti kidogo, zinaweza kuanguka haraka, au zisiwe na vipengele vya kemikali vinavyofaa, au nyota na sayari huenda zisiundwe. Kwa hivyo kuna sababu ya kuonekana kuwa tumeshinda bahati nasibu ya ulimwengu? (Kutoka kwenye makala ya BBC, Matukio ya bahati iliyosababisha kuwepo kwa binadamu - <https://www.bbc.co.uk/teach/the-chance-events-that-led-to-human-existence/zdjd382>).
2. Kutoka kwenye machafuko kamili na machafuko ya ulimwengu unaojumuisha atomi za hidrojeni za msingi tu,

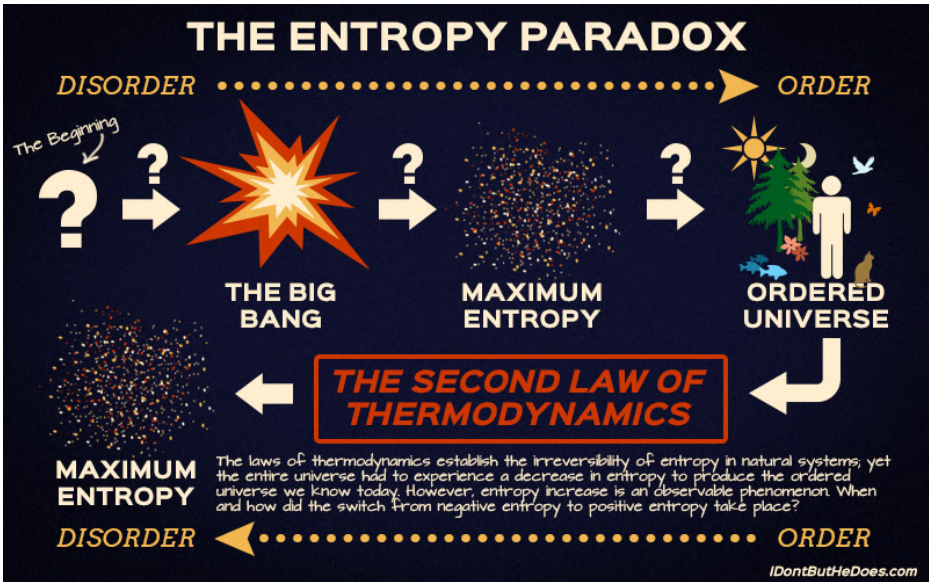
tunapata vipengele vya kisasa zaidi vya jedwali la upimaji, tabia mbaya ambayo inaonekana kuwa haiwezekani.

3. Kisha kupitia bahati tunapata nyota na sayari, pia haiwezekani sana. (Je, haipaswi vumbi kubaki vumbi tu?)
4. Kisha maisha, uwezekano wa kutokea ni karibu SIFURI. Muujiza mwingine.
5. Kisha, baada ya miaka bilioni ya uhai wa seli moja pekee, ghafla viumbe 2 vyenye seli moja huungana na kuunda kiumbe cha kwanza chenye seli nyingi. Nakala ya BBC iliyotajwa hapo awali inaelezea hivi:

“Kwa miaka bilioni moja, maisha pekee duniani yalikuwa seli moja. Kisha kitu kilifanyika ambacho kiliunda kiolezo cha maisha yote magumu.

Seli mbili ziliunganishwa pamoja. Ziliingia ndani ya kila mmoja na, badala ya kufa, zikaunda aina ya mseto, ambayo ilinurika na kuenea. Na kwa sababu kila mnyama na mmea leo hushiriki jengo moja la msingi - aina sawa ya muundo wa seli - tuna hakika sana kwamba hii ilitokea mara moja tu, mahali fulani katika bahari ya Dunia ya awali. Wanabiolojia huliita tukio hilo la mara moja ‘the Fateful Encounter’, na linapendekeza kwamba maisha tata yanahitaji kipimo kizuri cha bahati nasibu.”

Na hii yote inaonekana kwenda kinyume na uchunguzi wetu wa sheria ya 2 ya Thermodynamics, sheria ya entropy, ambayo inasema kwamba machafuko yanaongezeka kila wakati (vitu vinaoza, kuvunjika, nk); jambo ambalo hufanya ionekane kuwa kimuujiza zaidi kwamba kuna mpangilio huo katika ulimwengu. Wakati huo wote ulipita unapaswa kusababisha kila kitu kuvunjika, sio kila kitu kiwe pamoja.

Sheria ya entropy inasema kwamba bila nishati iliyoingizwa, kila kitu husababisha machafuko, sio kuagiza na kuongezeka kwa utata. Bado sheria hii inaonekana kupingana na historia ya ulimwengu - Mlipuko Kubwa wa atomi za hidrojeni pekee ukawa ulimwengu uliopangwa, wa hali ya juu, wenye vipengele vingi/maunganishi tunayoishi leo.

Kutowezekana sana kwa ufahamu humfanya mwamini wa nadharia kama hiyo (kemikali ya Big Bang na mageuzi makubwa ya kibayolojia) kuhisi kama kuna kanuni inayohuisha isiyo ya kawaida katika maumbile ambayo kwa njia fulani, kupitia wakati, husababisha kuwa na mshikamano zaidi. Nguvu hii inaonekana kutusukuma, kwa maana, zaidi kwenye nuru (hili ni wazo la kawaida katika Enzi Mpya; “sisi ni ulimwengu uliodhihirishwa tukijaribu kujipambanua”) Ni vigumu kutotazama uwezekano mdogo kama huo na kuhisi kwamba kwa njia fulani mageuzi yana mwelekeo wa malengo, ambayo yanafikia kitu fulani. Hii wakati mwingine huitwa orthogenesis. Hii ni kutoka kwenye ukurasa wa Wikipedia:

Mnamo 1989, orthogenesis ilifanuliwa kama:

Kihalisi, neno hilo linamaanisha uibukaji wa moja kwa moja, ambao kwa ujumla huchukuliwa kuwa uibukaji ambao unashikiliwa kwa njia ya kawaida na nguvu za ndani ya kiumbe. Orthogenesis huchukulia kuwa utofauti sio nasibu lakini unaelekezwa. Kwa hivyo uteuzi hauna

nguvu, na spishi hubebwa kiotomatiki katika mwelekeo uliobainishwa na sababu za ndani zinazodhibiti utofauti.[2]

Mnamo 1996, ilifanua orthogenesis kama “maoni kwamba mageuzi yana aina ya kasi yake yenyewe ambayo hubeba viumbe kwenye njia fulani.”

Ingawa wanabiolojia wengi wanakataa teleolojia katika biolojia na mawazo kama vile orthogenesis hapo juu, ningependekeza kwamba mtu wa kawaida wa kawaida anaelewa mageuzi makubwa kwa njia hii. Kwa kila kitu kuwa nasibu ni zaidi ya ufahamu wa mwanadamu na inaonekana kuwa haina mantiki, kwa hivyo kwa kiwango fulani watu wanaamini katika mkono/nishati fulani inayoongoza, labda kama vile “NGUVU” katika Star Wars.

Hii inalingana vyema na mtazamo wa kisasa wa historia, kwamba kupitia teknolojia tunafanya ulimwengu wetu kuwa bora zaidi. Wanadamu walikuwa wanasonga mbele hadi hatua inayofuata ya uibukaji. Hii inaonyeshwa katika falsafa ya Hegel, na kufanywa kuwa maarufu na Karl Marx, ambaye aliona ukomunisti kama hatua inayofuata ya mageuzi kutoka kwenye ubepari (Marx, ajabu, aliandika mashairi ya upendo wake kwa Mungu katika umri wa miaka 17 kabla ya kutangaza “dini ni kasumba ya watu wengi.” Ushairi wake ungebadilika kadiri alivyokuwa mkubwa. Marx aliathiriwa sana na Darwin).

Friedrich Nietzsche pia alikuwa na wazo la maendeleo lililojengwa ndani ya mawazo yake, kwani aliona uadilifu wa “Übermensch/Superman (Übermensch)” wake (au mtu Mkuu) ambaye angetokea wakati ujao (kutokana na mageuzi, iwe ya Darwin au vinginevyo) kuwa yanaenda mbali zaidi ya maadili ya watumwa wa dini iliyopangwa; Übermensch ingekuwa zaidi ya “Zaidi ya Mema na Maovu.” Nakumbuka nikisoma vitabu vyake na vingine vya aina yake (kama vile Fountainhead by Ayn Rand) na kujiona kuwa juu ya watu wengine; labda wengine wamepata uzoefu kama huo. Tuisahau kamwe kwamba maarifa hutufanya tujivune, kwa hiyo tunapaswa kuwa makini nayo.

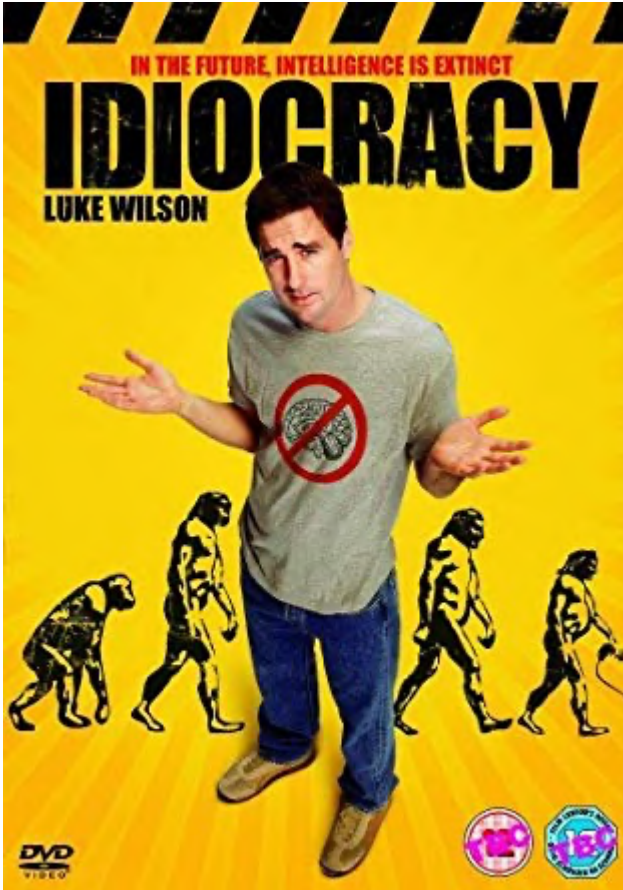
Ikiwa ulimwengu ulikuwa umefika mbali sana, ukisonga mbele na juu kutoka mwanzo wake mnyenyekevu wa vipengele vya msingi, je,

hakungekuwa na hatima ya juu zaidi ambayo ingengoja ustaarabu wa binadamu? Mageuzi tayari yalikuwa yameshinda machafuko na machafuko mengi, hakika zaidi kidogo ambayo wanadamu wanafanya sasa hayangeweza kudhoofisha harakati hii inayoendelea kwenda juu. Kwa hakika, machafuko ambayo wanadamu walikuwa wakisababisha yenyewe yangeweza kuwa njia ambayo ulimwengu ulikuwa ukisonga mbele, kupitia kuleta maisha ya uchaguzi wa asili wa ajabu. Kwa uelewa wa nguvu za mageuzi, mustakabali wa ulimwengu na jamii ya wanadamu unaweza kutengenezwa. Tazama wazo la George Bernard Shaw la “Mageuzi ya Ubunifu.”

Bado haijalishi ni kiasi gani niliamini “kisichoniywa kinanifanya kuwa na nguvu zaidi,” na “kuishi kwa walio na nguvu zaidi”, bado nilikuwa na hisia kwamba tumehukumwiwa. Nadharia iliyosema kwamba nilikuwa tu onyesho la chembe za urithi katika mtiririko wa nasibu wa historia ilinifanya nijisikie mnyonge na bila kusudi. Mawazo ya kisiasa ya kila kizazi yanaendelea kupasuliwa na hali halisi ya vita na mdororo wa uchumi, ambao ulinitokea pia kutokana na 9/11 na mabadiliko tupu ya utawala wa Obama - nilikuwa nimepoteza matumaini kabisa katika mageuzi yoyote ya maendeleo katika nyanja ya siasa. Kuna utambuzi, kama nilivyobishana katika kurasa 10 za kwanza za kijitabu hiki, kwamba badala ya kuhamia kwenye ndege ya juu zaidi, ustaarabu wetu wa kibinadamu unakufa na kupeleka uhai wote, na dunia yenyewe, nayo ndani ya shimo lisilowezezana kuokolewa - na uharibifu huu unafanyika kwa njia ya mechanistic, causal ambayo haiwezi kuepukika; kwamba uchoyo, jeuri, na kufikiri kwa muda mfupi ni sehemu ya DNA ya wanadamu na hatuwezi kuishinda kwa hekima yetu wenyewe.

Baada ya mafanikio makubwa ya dawa, lishe, na usafi wa mazingira katika miaka ya mwanzoni mwa 1900, umri wa kuishi umedorora. Watu wanazidi kuwa wagonjwa, na tuna kila aina ya magonjwa mapya ya kisasa. Ikiwa utamaduni fulani unaweza kuhukumwiwa kwa burudani yake, basi kutokana na muziki wetu, michezo, na vipindi vya televisheni tumekuwa watu wa kutamani sana, wajeuri, wakorofi, na wajinga zaidi kuliko hapo awali. Nina rafiki ambaye kipindi chake cha televisheni ninachokipenda zaidi ni ‘Hannibal’, kuhusu mwanamume mahiri ambaye, kwa muda wa saa moja, anadanganya, kuua, na kisha kula mtu anayemkasirisha. Hii

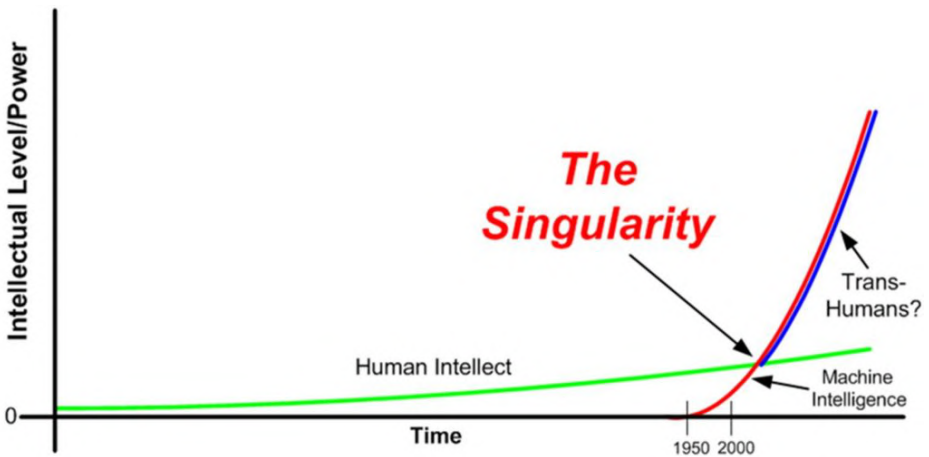
<https://en.wikipedia.org/wiki/Antihero>” inachambuliwa kwa makini kwa namna ya kupendeza, na ninamsikiliza rafiki yangu akieleza jinsi anavyojifunza masomo mazuri kutoka kwenye kipindi ambacho anaweza kutumia katika mahusiano yake ya kibiashara. Kuna sinema kama vile ‘Idiocracy’ ambazo zinabishana kuwa tunasonga mbele, sio kubadilika.

Tagline ni: 'Katika Wakati Ujao, Akili Imetoweka'

Kwa hakika ni imani ya Darwin, ambayo inatuweka katika kilele cha historia ya mageuzi, ambayo inatupa uhalali wa kutumia asili jinsi tunavyotaka - kwa sababu asili inabadilika kila wakati na, baada ya kutuzalisha sisi na akili zetu za kushangaza, tunaweza kusaidia sana asili katika kusukuma mbele mchakato huu wa fumbo. Hili lilikuwa ni wazo

lililoaminiwa na Wana-Eugenics ambao walitaka kuunda ni jeni gani ziliruhusiwa kuzaliwa katika jamii; huku wakishikilia jeni zisizohitajika kama vile ucheleweshaji na ugonjwa wa kurithi. Wanazi waliathiriwa kwa hila (au labda si kwa hila) na Darwinism katika wazo lao kwamba jamii ya Aryan ilikuwa imebadilika sana kuliko jamii nyingine. Na tunaona wazo hili katika filamu zote za mashujaa, hasa mfululizo wa filamu za X-Men ambapo mabadiliko ya mabadiliko husababisha baadhi ya watu kupata nguvu kuu; hawa “waliobadilika-badilika” wanakuja kuamini kwamba wao ni awamu inayofuata ya mageuzi. Hii inaathiri vijana kwamba labda wamebadilika zaidi kuliko wazazi wao, iwe kwa ujuzi wao katika kutumia teknolojia au kwa njia yao ya “kuelimika” ya kuangalia neno.

Huku mageuzi ya binadamu yakikwama, wengi huweka matumaini yao kwa AI kutusaidia kuwa “transhuman”

Bado, ningependekeza kwamba wengi wanapoteza imani yao katika uwezo wa mageuzi wa kutusaidia kushinda matatizo yetu, huku ubinadamu ukionekana kuzidi kusonga mbele. Hatuwezi kuhamia sayari zingine, hatuwezi kuponya saratani, na inaonekana kwamba kwa wengi, mageuzi yataendelea na AI bila sisi.

Darwinism na Geist ya Hegel

Propaganda for Nazi Germany's T-4 Euthanasia Program: "This person suffering from hereditary defects costs the community 60,000 Reichsmark during his lifetime. Fellow German, that is your money, too." from the Office of Racial Policy's Neues Volk.

Wakati nchi kama Uchina inaposema ni wakati wake wa kuwa mamlaka kuu ya ulimwengu, je, inawezekana kwamba yeye anafikiria kwa maneno ya mageuzi kama haya? Hegel, aliyeishi kabla ya Darwin, aliita nguvu hii ya teleologic inayoendelea 'geist', au roho, na ilihamia kutoka taifa hadi taifa kusukuma jamii ya binadamu mbele. Ni kutoka kwake kwamba tunapata mawazo kama vile Weltgeist (roho ya dunia au anima mundi), Volksgeist (roho ya taifa), na kwa wazungumzaji wa Kiingereza tunaowafahamu zaidi, Zeitgeist (roho ya zama hizo). Kwa mfano, Hegel alimwita Napoleon "nafsi ya ulimwengu juu ya farasi", kwa sababu ya uwezo wa

Napoleon kuunda historia.

Imani katika Weltgeist kama kanuni inayohuisha isiyo na maana kwa ulimwengu ilienea katika fikira za Wajerumani kutokana na ushawishi wa Goethe, katika sehemu ya baadaye ya karne ya 18.

Tayari katika lugha ya kishairi ya Johann Ulrich von König (aliyefariki mwaka wa 1745), Weltgeist inaonekana kama kanuni amilifu, ya kiume kinyume na kanuni ya kike ya Asili. Weltgeist kwa maana ya Goethe inakaribia kuwa kisawe cha Mungu na inaweza kuhusishwa wakala na mapenzi. Herder, ambaye alielekea kupendelea umbo la Weltgeist

(kama vile “roho ya walimwengu”), anasukuma hili hadi kufikia hatua ya kutunga sala zinazoelekezwa kwenye roho hii ya ulimwengu:

Weltengeist, Bist du so gütig, wie du mächtig bist, Enthülle mir, den du mitfühlend zwar, Und doch so grausam schufst, erkläre mir Das Loos der Fühlenden, die durch mich leiden.

“Ewe Roho wa Ulimwengu, kuwa mkarimu kama vile ulivyo na nguvu na unifikue mimi, ambaye umemuumba kwa huruma na bado kwa ukatili, nifafanue hali ya mwenye huruma, ambaye anateseka kupitia mimi.”

Neno hili lilikubaliwa haswa na wafuasi wa Hegelhis mwanzoni mwa karne ya 19. Katika karne ya 19, neno kama lilivyotumiwa na Hegel (1807) lilienea, chini ya maana ya kanuni ya uhuishaji ya asili au ulimwengu lakini kama nguvu isiyoonekana inayoendelea:

Im Gange der Geschichte ist das eine wesentliche Moment die Erhaltung eines Volkes [...] das andere Moment aber ist, daß der Bestand eines Volksgeistes, wie er ist, durchbrochen wird, weil er sich ausgeschöpft und ausgearbeitet hat, daß die Weltgeschichte, der Weltgeist fortgeht.

“Katika kipindi cha historia jambo moja muhimu ni uhifadhi wa taifa [...] wakati sababu nyingine ni kwamba kuendelea kuwepo kwa roho ya kitaifa [Volksgeist] inaingiliwa kwa sababu imechoka na imejitumia yenyewe, hivyo historia ya dunia, roho ya ulimwengu [Weltgeist], inaendelea.”

Kutoka ukurasa wa Wikipedia juu ya Geist
(<https://en.wikipedia.org/wiki/Geist><https://en.wikipedia.org/wiki/Geist>)

“Hegel na Napoleon wakiwa Jena”
(mchoro kutoka Harper’s Magazine,
1895)

Katika miaka ya 1700, mzozo wa imani katika kanuni za msingi za jamii (kinachojulikana Enzi ya Mwangaza) ulisababisha kuangaliwa upya kwa jinsi tunavyotafsiri ulimwengu, sio tu kukubali mila zilizopitishwa. Haya yanatokea tena katika enzi zetu, kwani mawazo na matumaini yaliyokuwepo baada ya kuanguka kwa Ukuta wa njia ya mfano na vita vipya

vilivyopanuliwa na hali ya mabadiliko ya hali ya hewa, na kwa hivyo kutathminiwa upya kwa ukweli. Orthodoxy inahitajika tena.

Labda wewe msomaji hujisikii hivyo; labda unafikiri kwamba matatizo yetu yamezidishwa; vyombo vya habari daima vinaonyesha habari mbaya tu; binadamu ni wajanja na watajua kila kitu. Lakini mgogoro uliokithiri sana sio ukweli niliouona niliposoma ulimwengu. Nilitumia maisha yangu yote kusoma siasa na kusafiri ulimwengu, na nilikuwa nikianguka katika hali mbaya ya kukata tamaa. Natumaini unaweza kuamini kutokana na ulichosoma hadi sasa kwamba kukata tamaa kwangu kulikuwa kweli. Kila mwanadamu anahitaji mfumo wa kuelewa ulimwengu, na wangu ulidhoofishwa. Katika kitabu kile kile cha Derrick Jensen ‘Dreams’ anashambulia pia sayansi (au kwa usahihi zaidi, sayansi), ambayo ilikuwa msingi wa mfumo wa imani yangu:

Labda jibu ni kwamba wanasayansi - na kwa upana zaidi, washiriki wa tamaduni hii - wako sahihi, na kimsingi kila tamaduni nyingine ya wanadamu ambayo imewahi kuwepo ni mbaya. Hakuna mpango. Kila kitu hakipo kwenye mpangilio. Uwepo wa maisha duniani ni wa kubahatisha. Uteuzi asilia unajumuisha mabadiliko ya kijenetiki nasibu ambayo yanashikilia au la. Kama vile Richard Dawkins, mwanafalsafa wa kisayansi mwenye ushawishi mkubwa na maarufu - amepata vibao vingi zaidi kuliko Mick Jagger, kwa kulia kwa sauti kubwa, ingawa yeye ni mwanafalsafa wa kisayansi asiyejali - anavyosema, tunaishi katika

“ulimwengu wa kielektroni na jeni za ubinafsi, nguvu mbaya za kimwili na urudufishaji wa vinasaba.” Wanadamu ndio pekee wenye akili yenye maana duniani na pengine ulimwengu. Ulimwengu una vitu vya kunyonywa, sio viumbe wengine wa kuingia nao katika uhusiano. Hakuna maajabu. Hakuna maana katika ulimwengu; maana pekee ni kile tunachokipanga. Dawkins asema tena, “Hutapata kibwagizo au sababu yoyote ndani yake [ulimwengu mzima], wala haki yoyote. Ulimwengu tunaotazama una sifa tunazopaswa kutazamia ikiwa chini kabisa, hakuna muundo, hakuna kusudi, hakuna uovu, hakuna wema, hakuna chochote isipokuwa kutojali bila huruma.

...Nguvu katika kesi hii, basi, ni kama maana; hakuna nguvu ya asili katika ulimwengu (au nje yake) - kama vile ambavyo hakuna nguvu inayoingia kwenye kibaniko au gari hadi uitumie - na nguvu pekee iliyopo ni ile ambayo unapanga na juu ya wengine (au hiyo ambayo wengine wanapanga juu yako). Nguvu ipo tu katika jinsi ya kutumia malighafi.

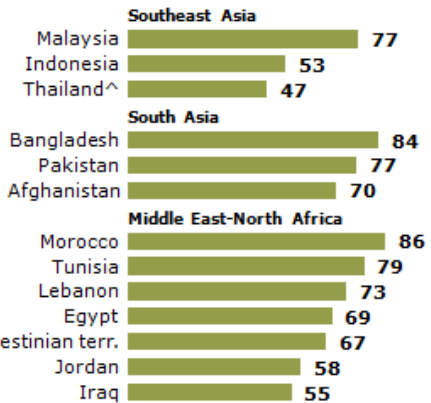
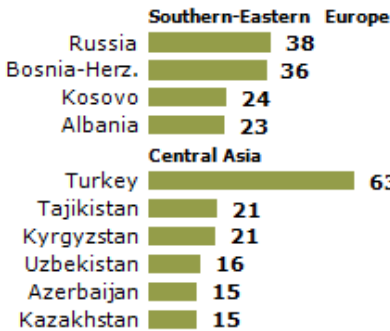
Na sayansi ni chombo chenye nguvu kwa hilo. Hiyo ndiyo hatua ya sayansi. Dawkins anaandika, “Sayansi inasisitiza dai lake la ukweli kwa uwezo wake wa kuvutia wa kufanya maada na nishati kuruka kupitia hoops kwa amri, na kutabiri kitakachotokea na lini.” Ikiwa unatumia malighafi kwa ufanisi zaidi kuliko mtu mwingine yeyote, vizuri, basi, nguvu zaidi kwako. Hii inamaanisha, bila shaka, hiyo inaweza kufanya sawa - au tuseme, sawa, pia, ni kama maana na haiingii. Ikiwa watu wasio wanadamu hawako kwa maana yoyote halisi na wako hapa kwa ajili yetu kutumia (na sio hapa kwa ajili yao wenyewe, na maisha yenye maana kwao kama yako ni yako au yangu ni kwangu), basi kutumia (au kuharibu) yao haitoi maswali muhimu ya maadili. Haki ni kile unachoamua kuwa, au kwa usahihi zaidi, hakina umuhimu (isipokuwa kama unaweza kutumia dhana ya haki kama opiatu kukuruhusu kuishi na wewe mwenyewe na/au kuwazuia wale unaowanyonya wasikuue). Haki ni chochote unachotaka kiwe, ambayo inamaanisha kuwa sio kitu kabisa. Wazo hili linaloweza kuteseka la haki linamaanisha kuwa unaweza kujizungumza kwa urahisi ili kujisikia vizuri kuhusu kutumia s*** kutoka kwa kila mtu na kila kitu kingine. (Derrick Jensen, *Dreams, ‘Slavery’*)

Jensen ni mwandishi butu ambaye anafanya kazi kwa rangi nyeusi na nyeupe, lakini alipata athari yake iliyokusudiwa katika maisha yangu

wakati huo mwaka wa 2011 - alinifanya nijisikie kama mtazamo wangu wa ulimwengu (anachoita 'mtazamo wa ulimwengu wa kisayansi, kupenda mali na wa ala) mashimo na uasherati. Nilikuwa na uhakika gani kwamba hakukuwa na kitu kama mizimu, wakati kila mtu nchini Thailand aliamini mizimu? Nilikuwa na uhakika gani kwamba malezi yangu ya kilimwengu/kisayansi yalikuwa sahihi, na tamaduni zote za kale, ambazo ziliamini katika mizimu, au miungu, au karma, n.k. zilikuwa na makosa? Je, sababu pekee ya mimi kuamini katika mtazamo huu wa ulimwengu kwa sababu ya uwezo wake? Sayansi ilitupeleka angani, sayansi ilinipa michezo ya kompyuta, sayansi inaniruhusu kuzungumza na rafiki yangu kote ulimwenguni - je, hiyo ndiyo sababu niliamini mafundisho yake? Na labda pia kwa sababu watu wengi wenye akili / wataalam waliamini ...

Belief in Jinn

% saying they believe in jinn

^Interviews conducted with Muslims in five southern provinces only.

PEW RESEARCH CENTER Q43g.

*Djinn katika Uislamu inaweza kurejelea kiumbe chochote kisicho cha kawaida, roho, nk.
Mataifa ya zamani ya Usovieti yanaamini kidogo*

Mambo ya ajabu yalikuwa yakitokea katika maisha yangu ambayo pia yalianza kunifanya nihisi maisha hayakuwa ya kubahatisha. Kadiri nilivyozidi kutafuta maana, ndivyo nilivyozidi kuhoji mambo, ndivyo nilivyozidi kutazama uchawi - ndivyo mambo ya uchawi yanavyozidi kunitokea. Je, yote yalikuwa ni upendeleo wa uthibitisho tu? Je, kukusanya kwangu taarifa za jinsi dunia ilivyokuwa ikifa ilikuwa ni onyesho la "hatua yangu ya kifo" - kwamba kwa kweli haikuwa ikifa? Lakini hapana ... ilikuwa inakufa. Na pia nilijua kwa hakika kwamba

kutambua kwamba ulimwengu ulikuwa wa nasibu kabisa, bila maana na thamani, bila mpango na maelezo ya mema na mabaya, ilikuwa ikiniua. Nilihita mabadiliko.

Kwa hiyo nilithubutu kukabiliana na wazo ambalo lilikuwa msingi wa hayo yote. Hadithi ya uumbaji wa “ulimwengu wa kisasa wa kisayansi, wa kupenda mali, wa usimamizi na wa ala”. Hadithi ambayo siku za nyuma nilikuwa tayari kuweka kamari juu ya maisha yangu, nilishawishika sana kwamba ilikuwa kweli; na nilidhihaki kwa hasira jinsi bado 50% ya Wamarekani hawakuamini. Nadharia hiyo ilikuwa Uibukaji wa Darwin.

Wazo tu kwamba labda linaweza kuwa na dosari ndani yake lilisababisha kichwa changu kuzunguka. Kulikuwa na mambo mengi ambayo yalinifanya nitilie shaka wazo hilo. Kuna wakati nilienda katika nchi ya Yordani na hakuna mtu aliyeamini nadharia hiyo, na walionekana kuwa wanaelewana sawa. Kulikuwa na rafiki yangu Mbaptisti wa Nigeria, ambaye alionekana kuwa na uhakika zaidi wa mtazamo wake wa ulimwengu kuliko mimi mwenyewe, ambaye, kwa kujibu mwanafunzi wa Kiitaliano PhD akisema “tumetoka kwa nyani”, alisema “unaweza kuamini hivyo!” kwa kujiamini sana. Na, bila shaka, kulikuwa na ukweli kwamba hatukuonekana kuwa tunabadilika; asili haikuonekana kuwa na mwelekeo kuelekea kwenye utaratibu na maisha. Ilionekana badala yake kuelekezea machafuko na kifo.

Lakini kama kuna jambo moja nataka msomaji aondoe katika kijitabu hiki, ni kwamba imani ya Darwin ilikuwa na mshiko wa kila kitu kwenye akili yangu na ilikuwa vigumu sana hata kuanza kuiangalia kwa ukamilifu. Hii itanisaidia milele kuwahurumia watu ambao wamenaswa na fundisho na imani, kwa sababu ndio msingi wa jinsi unavyoona ulimwengu, na kuuhoji ni kuachwa bila chochote (au inaonekana hivyo), bila kutarajia bahari, inakabiliwa na machafuko ya ukweli bila kitu chochote kukulinda.

Mwandishi mwenza pia alitambuliwa kwa nguvu na mtazamo wa ulimwengu wa uibukaji. Ilikuwa ni sehemu ya utambulisho wangu, iliyokita mizizi mapema maishani mwangu. Nilijivunia jambo hilo nikiwa kijana mwenye kuwadhihaki marafiki zangu Wakristo. Ilikuwa ni lenzi ambayo kwayo nilitazama ulimwengu unaonizunguka, nikiungwa mkono

na kuimarishwa katika kila darasa la sayansi nililochukua kuanzia shule ya msingi hadi chuo kikuu, lililopatikana katika kila kitabu cha kisayansi nilichosoma, na kutolewa kama sababu ya mambo katika kila hati ya asili niliyotazama. Kitabu cha Charles Darwin, *On the Origin of Species by Means of Natural Selection*, kilikuwa maandishi ya msingi katika darasa langu la baiolojia ya mageuzi katika chuo kikuu. Na katika elimu yangu yote kamwe hakukuwa na sababu nyingine iliyotolewa kama mbadala wa nadharia hii ambayo ilionekana kuwa isiyo na shaka akilini mwangu. Walakini, mtazamo wangu wa mageuzi haukuweza kuvunjika, na ulianza kupasuka nikiwa chuo kikuu. Marafiki zangu Wakristo walihoji kwa akili na kwa heshima jinsi jambo hilo lingeweza kueleza chanzo cha uhai, nami ilinibidi kukiri kwamba sikuwa na majibu kuhusu chanzo cha uhai duniani. Na kama vile Danutasn alivyosema kuhusu rafiki yake Mnigeria, marafiki zangu Wakristo walikuwa wanadamu wenye akili nyingi na wenye furaha ya kweli. “Big Bang” haikukaa vizuri na mimi. Na zilikuwa wapi rekodi za visukuku zinazoonyesha spishi za kati kati ya mababu wa zamani na vizazi vyao vilivyobadilika? Mbegu zilipandwa na mabadiliko yalikuwa yakifanya kazi ndani ya akili yangu ambayo hayangefikiwa kikamilifu kwa miaka kadhaa ijayo.

Ningependa kutaja kwamba haikuwa ufahamu wangu wakati huo kutambua uhusiano mkubwa wa kihisia ambao mimi na wengine tulikuwa nao kwa ufahamu huu wa mageuzi. Ilipoulizwa nilihisi hasira, ghadhabu, na uchokozi kwa sauti akilini mwangu ya “Je! Unafikiri wewe ni nani?” Mwitikio huu ulikuwa wa kufa mtu kitu ambacho hakikuwa sawa. Roho yangu ilifadhaika. Ikiwa ningekuwa na hakika kwamba huu ndio ukweli, je, sistahili kuwa salama kwa kuchunguzwa? Niliogopa nini sana? Je, nadharia za kisayansi hazipaswi kuhojiwa? Je, wote hawako huru kuamini wanavyotaka?

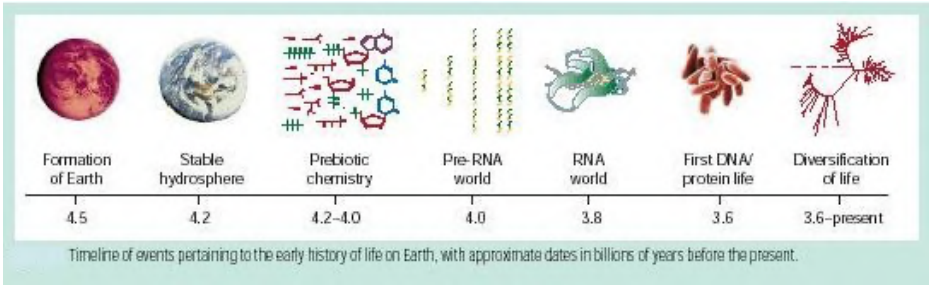
Kwa hivyo kwa mtu wa kilimwengu anayesoma, natumai unajua kwamba sikuvunjwa akili tu kuiacha iende. Lakini nimetumaini kuonyesha sababu zangu kwa nini haikuridhisha, na kwa nini sidhani kama nadharia yenye thamani kubwa kutambuliwa. Na kwa msomaji Mkristo, ambaye tayari ilionekana kana kwamba mageuzi ni ya kipuuzi, tafadhali kuelewa jinsi ilivyo vigumu kujiondoa kutoka kwenye kile kilicho karibu nawe, na

uulize pia, je, kuna fundisho lolote ambalo ninashikilia ambalo ninakataa hata kuzingatia linaweza kuwa si sahihi?

Wakati hatimaye nilijifungua kwa uwezekano kwamba kunaweza kuwa na dosari katika nadharia (na kama wanadamu lazima tukubali kwamba tuna kasoro, na kwa hivyo nadharia zetu zinaweza pia kuwa na dosari, na hakuna kitu kinachopaswa kuwa kizuizi kutoka kwa jicho muhimu), mara moja kunaonekana kufanana kwa shida na itikadi zilizotekelezwa kwa uthabiti za zamani. Kwanza kabisa, kwa nini shinikizo nyingi kuamini dhana hii? Kwa nini kudharauliwa sana wale ambao hawakubali mafundisho yake yote? Kwa nini hisia nyingi na shauku zinahusika wakati mtu anajaribu kuwa na mazungumzo ya heshima juu yake, wakati wa kuleta udhaifu wake? Maprofesa katika vyuo vikuu vingi hawathubutu kuhoji nadharia hiyo, na wakifanya hivyo kuna uwezekano mkubwa wa kufukuzwa kazi. Bado, nadharia ya Darwin sasa ni nadharia ya miaka 150, na tangu asili yake habari nyingi mpya zimepatikana ambazo zinaweza kutuonyesha jinsi nadharia hii ilivyo kweli.

Matatizo na Darwinism Yaibuka

Ni muhimu kutambua kwamba hata wanasayansi wasioamini Mungu wana mashaka yao, huku aina tofauti za wanasayansi wakionyesha wasiwasi wao kuhusu vipengele mbalimbali vya nadharia hiyo. Kwa mfano, kuna Fred Hoyle, mwanamume aliyebuni neno “The Big Bang,” ambaye hakuamini maelezo ya nadharia ya chanzo cha uhai, na kusema kwamba uhai wa kikaboni kufanyizwa kwa bahati nasibu baada ya muda kutoka kwenye vitu visivyo hai ilikuwa haiwezekani. Alilinganisha kwa ufasaha uwezekano wa kutokea kwa chembe chembe rahisi zaidi na “kimbunga kinachofagia kwenye uwanja wa taka kinaweza kukusanya Boeing 747 kutoka kwenye vifaa vilivyomo”, na kulinganisha nafasi ya kupata hata protini moja inayofanya kazi kwa bahati nasibu ya mchanganyiko wa amino asidi kwa mfumo wa jua uliojaa vipofu wanaotatua Cubes za Rubik kwa wakati mmoja.

Kielelezo 1 - Jinsi gani Asili ya Uhai inavyowasilishwa (Je, hii inaweza kujaribiwa kwa kutumia mbinu ya kisayansi?)

Mbinu ya Kisayansi inasema kwamba nadharia inahitaji nadharia ambayo inaweza kujaribiwa, na mambo yaliyotokea zamani hayawezi kujaribiwa. Na wakati watu wamejaribu kuchemsha, kupiga umeme, na kuwasha maji na uchafu, hawawezi kuifanya kuwa bakteria. Hili ni tatizo kubwa kwa nadharia hii. Na ikiwa haiwezi kujaribiwa, inaweza kuwa sayansi? Hakuna njia ya kujua ni nini hasa kilitokea ‘mamilioni ya miaka iliyopita’, kwa sababu hatuwezi kurudi nyuma na kuiona. Picha hapa chini inadaid kweli kwamba ikiwa haiwezi kuzingatiwa, inaingia katika eneo la “dini, sio sayansi”. Wakidhihakiwa na Uanzishwaji wa Kisayansi, kuna watu wengi ulimwenguni wanaotilia shaka hadithi hii ya asili iliyofikiwa hivi majuzi, kwa sababu ingewafanya waamini kuwa kitu hutoka kwa chochote kupitia utaratibu ambao hauwezi kuzingatiwa, ambao kwao unahitaji imani zaidi kuliko inavyoamini katika hadithi za uumbaji wa dini.

Hili lilikuwa wazo jipya kwangu wakati huo. Ilinifanya nifikirie sayansi ni nini. Je! ni kweli kwamba sayansi ilitegemea mbinu ya kisayansi, na hivyo kuunda dhana ambayo inaweza kujaribiwa ikiwa ni kweli au si kweli? Hii ingemaanisha kwamba sayansi, kama ilivyojulikana hapo awali, ilikuwa ya kiasi zaidi katika kile ilichokusudia kufanya. Hakika, kukubali kwake mapungufu yake kuliipa nguvu.

The word “**Evolution**” has many meanings, only **one** of which is scientific.

Religious not science!

1. **Cosmic evolution**- the origin of time, space and matter. **Big Bang**
2. **Chemical evolution**- the origin of higher elements from hydrogen.
3. **Stellar and planetary evolution.** Origin of stars and planets.
4. **Organic evolution.** Origin of Life.
5. **Macro-evolution.** Changing from one kind of animal into another.
6. **Micro-evolution.** Variations within kinds. **Only this one has been observed.**

Slaidi ya Powerpoint iliyotumika katika Semina ya Waundaji wa Kent Hovind

Nakumbuka jambo lingine ambalo lilisumbua imani yangu katika uwezo wa sayansi wa kutoa kauli zinazojumuisha mambo yote ya ukweli. Hiyo ilikuwa athari ya mwangalizi. Katika darasa langu la fizikia la daraja la 11 tulijadili jaribio la kupasuliwa mara mbili, ambalo lilionyesha kuwa nuru ilifanya kazi kama chembe inapofuatiliwa/kuchunguzwa, lakini kama wimbi isipozingatiwa. Hii haikuwa na maana kwa jinsi nilivyochukulia sheria za ukweli kufanya kazi, na ilinisumbua sana.

Kudhani mambo ni kawaida katika maisha. Tunadhani kwamba tunapowasha swichi taa itaendelea. Hatujui jinsi inavyofanya kazi, au nguvu inatoka wapi. Hatuhitaji kujua. Ujinga wa aina hii ni sawa maadamu tunautambua, na kutambua kwamba ni kutowajibika kufikiri kwamba umeme huja bure na rahisi. Pia kuna aina ya mantiki ya imani kwa hili.

Vivyo hivyo, nilikuwa nikifikiri kwamba kuunda maisha ni rahisi, nikichukulia kwamba miamba na maji yanapopita inaweza kuwa viumbe

vya seli moja. Lakini kwa kweli sikujua, sikuwahi kufikiria sana ndani yake. Kwa hivyo ilinishtua kutambua jinsi ilivyo ngumu, na kwamba HAIJAWAHI kufikiwa katika maabara. Mkemia mashuhuri, Dk. James Tour, mwanakemia wa kikaboni na T.T. na W.F. Profesa Chao wa kemia katika Chuo Kikuu cha Rice, anaelezea jinsi ilivyo ngumu. Nimeruka sayansi ngumu, lakini kiungo kipo kwa ajili ya msomaji:

MAISHA HAYAPASWI KUWEPO. Haya mengi tunayajua kutokana na kemia. Tofauti na wingi wa maisha duniani, kutokuwa na uhai kwa sayari nyingine kunaleta maana nzuri zaidi ya kemikali. Madaktari wa dawa za usanifu wanajua kinachohitajika ili kujenga kiwanja kimoja tu cha molekuli. Kiwanja lazima kitengenezwe, stereochemistry kudhibitiwa. Uboreshaji wa mavuno, utakaso, na sifa zinahitajika. Ugavi wa kina unahitajika ili kudhibiti usanisi kutoka mwanzo hadi mwisho. Hakuna kati ya haya ambayo ni rahisi. Watafiti wachache kutoka taaluma zingine wanaelewa jinsi molekuli zinavyoundwa...

Ikiwa mtu anaelewa sheria ya pili ya thermodynamics, kulingana na wanafizikia wengine, “Unaweza kuanza na mkusanyiko usio na mpangilio wa atomi, na ikiwa utaangazia mwanga kwa muda mrefu wa kutosha, haipaswi kushangaza sana kwamba utapata mmea.” Mwingiliano wa mwanga na molekuli ndogo unaeleweka vizuri. Jaribio limefanywa. Matokeo yanajulikana. Bila kujali urefu wa mawimbi ya mwanga, hakuna mmea uliowahi kuundwa...

Sisi wanakemia tuseme jambo lililo dhahiri. Kuonekana kwa maisha duniani ni siri. Hatuko karibu kutatua tatizo hili. Mapendekezo yaliyotolewa kufikia sasa ya kueleza asili ya uhai hayana maana ya kisayansi.

Zaidi ya sayari yetu, nyingine zote ambazo zimechunguzwa hazina uhai, matokeo yake kulingana na matarajio yetu ya kemikali. Sheria za Jedwali la Vipindi la fizikia na kemia ni za ulimwengu wote, na kupendekeza kwamba maisha kulingana na amino acids, nucleotides, saccharides na lipids ni shida. Maisha hayapaswi kuwepo popote katika ulimwengu wetu. Uhai haupaswi hata kuwepo juu ya uso wa dunia.

<https://inference-review.com/article/an-open-letter-to-my-colleagues>
<https://inference-review.com/article/an-open-letter-to-my-colleagues>

Katika mhadhara zaidi wa YouTube, James Tour inachambua jinsi ambavyo hatujui chochote kuhusu ‘Abiogenesis’abiogenesis’, au jinsi maisha yalivyoanza kwenye dunia kabla ya viumbe hai. Kuonekana kwa seli za kwanza, protini za kwanza, enzymes za kwanza, yote haijulikani. Na anaonyesha jinsi ilivyo vigumu kwa wanasayansi, kwa kutumia itifaki za kubuni, kuunganisha hata molekuli rahisi zaidi - lakini tunafikiri ilitokea kwa bahati? Anasema haiwezekani.

Wakati Darwin alipogundua nadharia hiyo, hakuwahi kusikia kuhusu DNA na RNA, na utata wa protini. Wanauibukaji wanakubali kwamba, ndiyo, hawajui jinsi maisha yalivyoanza, lakini ni mchakato wa maisha ulipokuwepo ambao ni muhimu kwao. Kwa hivyo, ukosoaji wa Tour ni, kwao, kando ya uhakika. Mwanasayansi asiyeamini kuwa kuna Mungu Fred Hoyle, aliyetajwa hapo awali, alijua hili lilikuwa tatizo kubwa sana akaanzisha nadharia ya “Panspermia”, akisema uhai ulitoka kwenye sayari nyingine, labda kwenye comet au meteor. Anajaribu kutatua tatizo hili la msingi la asili ya uhai. Tatizo hili la asili linaweza lisiwe tatizo kwa Wanauibukaji, lakini lilikuwa ni tatizo kubwa kwangu. Ilikuwa wakati muhimu katika historia ya ulimwengu! Na sisi tuko wazi kuhusu hilo? Hii ilinipa msukumo wa kusonga mbele zaidi.

Mwanadamu ambaye “alitabiri kutokea kwa Mtandao Wote wa Ulimwenguni” anaachana na imani ya Darwin

Matatizo makubwa ya Darwinism kama nadharia inayofanya kazi yalionyeshwa wazi hivi karibuni na haswa katika nakala itwayo ‘Kutoa Darwin’ iliyoandikwa na David Gelernter (si mtu wa kidini), profesa mwenye ushawishi mkubwa wa Sayansi ya Kompyuta katika Chuo Kikuu cha Yale, iliyochapishwa Mei. 1, 2019 katika Uhakiki wa Vitabu wa Claremont (Chuo Kikuu cha Claremont). Nitanukuu kutoka kwake sana, kwa sababu anafafanua vidokezo kadhaa vizuri, haswa ugumu wa kuunda protini mpya, ambazo ni msingi wa maisha. Ni shida ambayo wengi hawajaisikia, na nadhani itakuwa ya kuvutia kwa msomaji:

Uibukaji wa Darwin ni nadharia nzuri na nzuri ya kisayansi. Mara moja ilikuwa nadhani ya kuthubutu. Leo ni msingi kwa credo ambayo inafafanua mtazamo wa kisasa wa ulimwengu. Kuikubali nadharia hiyo kama ukweli uliotulia—hakuna mada ya mjadala zaidi kuliko dunia kuwa ya duara au anga au anga kuwa na kasi ya nyakati—inathibitisha kwamba wewe ni mwaminifu katika maoni yako ya kisayansi; ambayo nayo ni hatua muhimu ya kwanza kuelekea kuchukuliwa kwa uzito katika sehemu yoyote ya maisha ya kisasa ya kiakili. Lakini vipi ikiwa Darwin alikosea?

Kama wengine wengi, nilikua na nadharia ya Darwin, na sikuzote niliamini kuwa ni kweli. Nilikuwa nimesikia mashaka kwa miaka mingi kutoka kwa watu wenye ujuzi, wakati mwingine wenye kipaji, lakini nilikuwa na mikono kamili nikilima bustani yangu, na ilikuwa rahisi kuruhusu biolojia ijitunze yenyewe. Lakini katika miaka ya hivi karibuni, usomaji na majadiliano yamefunga njia hiyo kwa uzuri.

Hii inasikitisha. Sio ushindi wa aina yoyote kwa dini. Ni kushindwa kwa werevu wa mwanadamu. Inamaanisha wazo moja zuri sana katika ulimwengu wetu, na shida moja ngumu zaidi na muhimu kwenye orodha ya mambo ya kufanya ya wanadamu. Lakini sisi sote tunahitaji kufanya amani yetu na mambo ya hakika, na tusijaribu kufanya maisha duniani kuwa rahisi zaidi kuliko yalivyo kikweli.

Inafurahisha jinsi Gelernter anazungumza hapa. Kumbuka, anajitokeza hadharani kukataa imani ya Darwin, na hii ni hatua kubwa na yenye utata kwa wasomi wa umma. Lakini anafanya hivyo kwa huzuni, aliamini nadharia ya Darwin ya “kipaji na nzuri”, na sasa kwa kuwa anaamini ukweli unathibitisha kuwa sio kweli, ulimwengu umekuwa ngumu zaidi kwake. Maandishi haya yanaibua hisia za watu wengi wa baada ya usasa ambao walipoteza imani katika dini ya ujana wao.

Charles Darwin alielezea mabadiliko makubwa kwa kufanya dhana moja ya msingi—aina zote za maisha hutoka kwa babu mmoja—na kuongeza michakato miwili rahisi ambayo mtu yeyote anaweza kuelewa: tofauti za nasibu, zinazorithiwa na uteuzi asilia. Kati ya viambato hivi rahisi, vilivyodhaniwa kuwa vilifanya kazi kwa upofu kwa mamia ya mamilioni ya miaka, **alileta mabadiliko ambayo yanaonekana kama ufunuo wa kimakusudi wa mpango mkuu, uliobuniwa na kutekelezwa na fikra kuu. Je, asili inaweza kweli**

kujiondoa kwenye kofia yake uvumbuzi wa uhai, wa aina za maisha zinazozidi kuwa za kisasa na, hatimaye, akili ya kipekee-katika-cosmos (hadi tunavyojua)—bila mkakati wowote ila majaribio na makosa? Mkusanyiko usio na akili wa mabadiliko madogo? Ni wazo la kushangaza. Bado nadharia nzuri na ya kupendeza ya Darwin inaeleza jinsi ambavyo ingeweza kutendeka.

Uzuri wake ni muhimu. Uzuri mara nyingi ni ishara ya ukweli. Uzuri ndio mwongozo wetu kwa ulimwengu wa kiakili—kudembea kando yetu katika nyika isiyojulikana, kutuelekeza kwenye njia sahihi, kutuweka kwenye njia—mara nyingi...

Katika kifungu hicho mwandishi anaelezea shida ya mlipuko wa Cambrian na jinsi wanyama wengi kwenye rekodi ya kisukuku wanavyoonekana wameundwa kikamilifu, bila mlolongo wa mababu unaoongoza huko. Ingawa hilo ni tatizo, na unaweza kusoma makala ili kujifunza zaidi kulihusu, kuna tatizo kubwa zaidi ambalo wachache hutambua, nalo ni katika baiolojia ya molekuli. Ninanukuu sana hapa na inaweza kuchosha, lakini naomba msomaji uchukue muda kuipitia. Tumeingizwa na nadharia ambayo tumeambiwa kuwa haina ujinga na hakika, wakati mamlaka za kisayansi zenyewe, nyuma ya pazia, zinakubali kuwa ina shida kubwa. Maisha na asili yake si rahisi, na ninaamini kwamba ikiwa tutachukua muda wa kufikiria juu yake tutapata hekima ambayo itatubariki katika maeneo mengine ya maisha yetu:

Biolojia ya Molekyuli na Neo-Darwinism

Tatizo kuu la Darwin, hata hivyo, ni biolojia ya molekyuli. Hakukuwa na kitu kama hicho kwa wakati wake. Sasa tunaona kutoka ndani kile alichoweza kuona tu kutoka nje, kana kwamba alikuwa ameunda nadharia ya mageuzi ya simu za rununu bila kujua kwamba kulikuwa na kompyuta na programu ndani au mapinduzi ya kidijitali yalihusu nini. Chini ya hali hiyo, alifanya vizuri sana ...

Nataka niwe wazi kuwa simshambulii Darwin. Lakini inabidi tukubali kwamba aliandika katika zama za kabla ya umeme, kabla ya simu, kabla ya kompyuta...hakuweza kuangalia maisha katika kiwango cha seli. Tunaweza kupima nadharia yake sasa kwa njia ambayo hakuweza. Hoja ya kawaida dhidi ya kushindwa kuona mageuzi yakitokea katika maabara

(kwa mfano, viumbe vya seli moja vikibadilika kuwa viumbe chembe chembe nyingi), ni kusema kwamba inachukua muda mwingi. Mamilioni ya miaka huwa kitu kisichoweza kuthibitishwa. Lakini kile ambacho Gelernter anaelezea ni kwamba, kwa kompyuta, tunaweza kupitia nambari kubwa ambazo hatukuweza hapo awali.

Injini inayowezesha mageuzi ya Neo-Darwin ni bahati na wakati mwingi. Kwa kujaza maelezo ya maisha ya seli, biolojia ya molekuli inafanya uwezekano wa kukadiria uwezo wa utaratibu huo rahisi. Lakini kuzalisha aina mpya za maisha kunahusisha nini? Wanabiolojia wengi wanakubali kwamba kutoa umbo jipya la protini ndio kiini chake. Ni ikiwa tu mageuzi ya Neo-Darwin ni ubunifu wa kutosha kufanya hivyo ndipo yana uwezo wa kuunda aina mpya za maisha na kusukuma mageuzi mbele.

Protini ni vikosi maalum vya ops (au labda Marines) ya seli hai, isipokuwa kwamba ni ya kawaida badala ya nadra; zinafanya kazi zote nzito, kazi zote ngumu na muhimu, katika safu nyingi za kupendeza. Protini zinazoitwa enzymes huchochea kila aina ya athari na huendesha kimetaboliki ya seli. Protini zingine (kama vile kolajeni) huipa seli umbo na muundo, kama nguzo za hema lakini katika maumbo mengi zaidi. Utendaji wa neva, utendakazi wa misuli, na usanisinuru vyote vinaendeshwa na protini. Na katika kufanya kazi hizi na nyingine nyingi, umbo halisi wa 3-D wa molekuli ya protini ni muhimu.

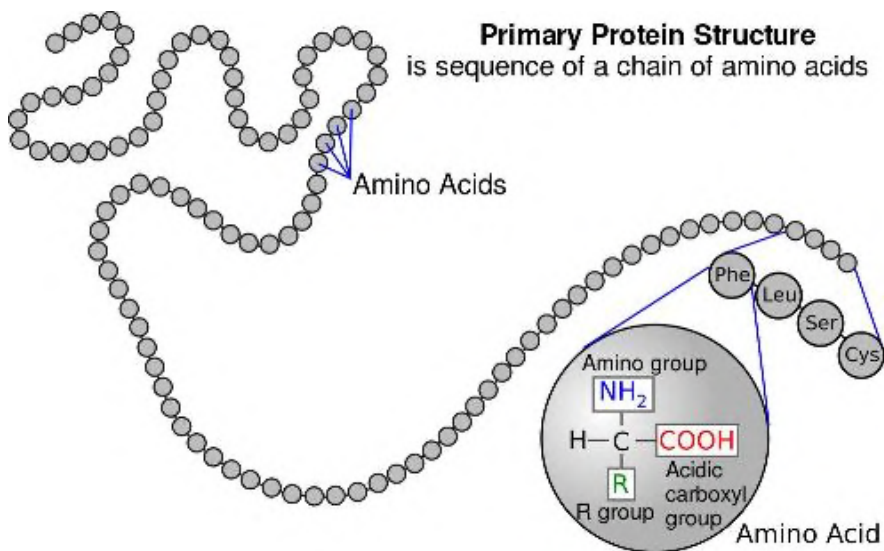
Kwa hivyo, je, utaratibu rahisi wa mamboleo ya Darwin unafikia kazi hii? Je, mabadiliko ya nasibu pamoja na uteuzi asilia yanatosha kuunda maumbo mapya ya protini?

Mabadiliko

Jinsi gani ya kutengeneza protini ni swali letu la kwanza. Protini ni minyororo: mlolongo wa mstari wa vikundi vya atomi, kila moja ikiunganishwa kwa inayofuata. Molekuli ya protini inategemea mlolongo wa asidi ya amino; Vipengele 150 ni mlolongo wa “ukubwa wa kawaida”; wastani ni 250. Kila kiungo huchaguliwa, kwa kawaida, kutoka kwa moja ya asidi 20 za amino. Msururu wa amino asidi ni polipeptidi— “peptidi” ikiwa ni aina ya kifungo cha kemikali ambacho huunganisha amino asidi moja hadi nyingine. Lakini mlolongo huu ni

mwanzo tu: nguvu za kemikali kati ya viungo hufanya sehemu za mnyororo kujipinda kwenye helices; zingine hunyoosha, na kisha, wakati mwingine, hupinda mara kwa mara, kama sheria ya seremala, kwenye karatasi tambarare. Kisha mkusanyiko mzima unajikunja kama karatasi tata ya karatasi ya origami. Na umbo halisi la 3-D la molekuli inayosababisha ni (kama nilivyoosema) muhimu.

Hebu fikiria protini yenye vipengele 150 kama mnyororo wa shanga 150, kila ushanga ukichaguliwa kutoka kwa aina 20. Lakini: mnyororo fulani tu itafanya kazi. Michanganyiko fulani tu ya shanga itaunda protini thabiti, muhimu na zenye umbo zuri.

Kwa hivyo ni ngumu kiasi gani kuunda protini muhimu, yenye umbo nzuri? Je, unaweza kutupa rundo la amino asidi pamoja na kudhani kwamba utapata kitu kizuri? Au ni lazima uchague kila kipengele cha mnyororo kwa uangalifu mkubwa? Inatokea kuwa vigumu sana kuchagua shanga sahihi.

Inafurahisha kwangu kwamba mageuzi huleta uwili katika akili: uwezekano wa maisha kubadilika ni mdogo, kwa hiyo inaonekana kuwa ya muujiza; lakini kwa sababu ni ya kiholela na ya nasibu hufanya maisha kuhisi kuwa ya bei nafuu na kutothaminiwa. Mara nyingi nilikuwa na maoni kwamba, “mawe na maji na umeme, na – ta da! - maisha;” hakuna maalum. Viumbe wa majini wakawa viumbe wa nchi kavu hata hivyo

miaka milioni iliyopita. Sababu na jinsi ilivyofanyika wakati huo, na sio katika mamilioni ya miaka hapo awali wakati pia inaweza kutokea, haijulikani na sio muhimu. Mageuzi yanaweza kutokea mahali popote wakati wowote. Nilishikilia yote mawili kwamba ulikuwa muujiza na kwamba ilikuwa biashara kama kawaida akilini mwangu. Lakini ilikuwa hasa ukosefu huu wa kwa nini, dhana kwamba jeuri ilikuwa kweli na sehemu ya ukweli, ambayo nilianza kuamini kuwa si sahihi.

Kuvumbua protini mpya kunamaanisha kuvumbua jeni mpya. (Ingiza, hatimaye, jeni, DNA n.k., kwa mbwembwe zinazofaa.) Jeni hutaja viungo vya mnyororo wa protini, amino asidi kwa amino asidi. Kila jeni ni sehemu ya DNA, makromolekyuli kuu inayovutia zaidi ulimwenguni. DNA, bila shaka, ni helix mbili maarufu au staircase ya ond, ambapo kila hatua ni jozi ya nucleotides. Unaposoma nyukleotidi kwenye ukingo mmoja wa ngazi (kuketi kwenye hatua moja na kugonga njia yako kuelekea chini hadi nyingine na inayofuata), kila kundi la nyukleotidi tatu njiani hubainisha asidi ya amino. Kila kundi la nyukleotidi tatu ni kodoni, na mawasiliano kati ya kodoni na asidi ya amino ni kanuni ya maumbile. (Nyukleotidi nne katika DNA zimefupishwa T, A, C na G, na unaweza kutafuta msimbo huo katika kitabu cha shule ya upili: TTA na TTC zinawakilisha phenylalanine, TCT kwa serine, na kadhalika.)

Jukumu lako ni kuvumbua jeni mpya kwa kugeuza—kwa kubadilisha kwa bahati mbaya kodoni moja hadi kodoni tofauti. Una sehemu mbili zinazowezezana za kuanzia kwa jaribio hili. Unaweza kubadilisha jeni iliyopo, au kugeuza gibberish. Una chaguo kwa sababu DNA ina jeni halali zilizotenganishwa na mlolongo mrefu wa upuuzi. Wanabiolojia wengi wanafikiri kwamba mfuatano usio na maana ndio chanzo kikuu cha jeni mpya. Ukichezea chembe sahihi ya urithi, bila shaka utiafanya kuwa mbaya zaidi—hadi kiwango ambacho protini yake inawaka vibaya na kuhatarisha (au kuua) kiumbe chake—muda mrefu kabla ya kuanza kuifanya kuwa bora zaidi. Mlolongo wa gibberish, kwa upande mwingine, hukaa kando bila kutengeneza protini, na unaweza kuzibadilisha, kama tunavyojua, bila kuhatarisha chochote. Mfuatano uliobadilishwa unaweza kisha kupitishwa kwa kizazi kijacho, ambapo unaweza kubadilishwa tena. Kwa hivyo mabadiliko yanaweza kujilimbikiza kando bila kuathiri kiumbe. Lakini ukibadilisha njia yako hadi kwa jeni halisi, halali, jeni yako mpya inaweza kuunda protini mpya na kwa hivyo, ikiwezekana, kuchukua jukumu katika mageuzi.

Mabadiliko yenyewe huingia kwenye picha wakati DNA inagawanyika katikati ya ngazi, na hivyo kuruhusu seli iliyozingira kugawanyika katikati, na kiumbe kinachozunguka kukua. Kila ngazi ya nusu inaita seti inayolingana ya nyukleotidi kutoka kwenye supu ya kemikali inayozunguka; molekuli mbili mpya kamili za DNA zinaibuka. Hitilafu katika mchakato huu wa urudufishaji wa kifahari—nyukleotidi isiyo sahihi kujibu simu, chapa ya nyukleotidi—huleta mabadiliko, ama kwa mchoro sahihi au sehemu ya upuuzi.

Ninapenda anachofanya Gelernter hapa. Anakataa kukubali kwamba uumbaji wa maisha ni mchakato wa wakati na mabadiliko ambayo hutokea tu kwa fumbo. Anataka kuivunja na kwa kweli aweze kuijaribu, kupata nuts na bolts zake. Ingefanyaje kazi kweli? Je, ikiwa tungeendesha mchakato mzima kupitia mifano ya hisabati? Nadhani anachosema kina busara. Je, ni uwezekano gani halisi wa mabadiliko kuweza kuunda protini mpya inayofanya kazi?

Gelernter anatoa nadharia nje ya “kwa ajili ya gari la majaribio.” Gari linaweza kuonekana zuri, lakini je, kweli hufanya kile kinachotangazwa? Hili lilikuwa swali ambalo sijawahi kulichunguza kabisa, na nadhani wengine wengi hawajalichunguza vile vile, kwa sababu 1) tunafikiri wataalamu tayari wamelichunguza na 2) nadharia hiyo imeingizwa katika jargon ya kisayansi hivi kwamba tunafikiri tunaweza’ sielewi. Lakini ulimwengu wetu uko katika hali mbaya hivi kwamba hatuwezi kudhani kwamba wataalam wako sahihi (kwa sababu ni wataalam ambao walituingiza kwenye ajali za kiuchumi, wataalam ambao walituingiza kwenye vita, wataalam ambao walifikiria jinsi bora ya kunyonya maumbile na watu wengine) - sisi tunahitaji kuchukua uamuzi na kuangalia mambo haya sisi wenyewe, tukiwa na imani kwamba tuna sababu za kutosha na ujuzi wa kufikiri kwa kina ili kujiamulia wenyewe, si hukumu iliyotolewa kwetu. Tunahitaji kuweka kazi kusoma na kuelewa; hatuwezi kukata tamaa na kusema ni ngumu sana. Mgogoro wetu unahitaji kushinda uvivu, kutojali, na ukosefu wa usalama.

Kujenga Protini Bora

Sasa mwishowe tuko tayari kumpeleka Darwin nje kwa gari la majaribio. Kuanzia na viungo 150 vya upuuzi, kuna uwezekano gani kwamba tunaweza kubadilisha njia yetu hadi umbo jipya muhimu la protini? Tunaweza kuuliza kimsingi swali sawa kwa njia inayoweza kudhibitiwa zaidi: kuna uwezekano gani kwamba mlolongo wa viungo 150 utaunda protini kama hiyo? Mifuatano ya upuuzi kimsingi ni ya nasibu. Mabadiliko ni nasibu. Fanya mabadiliko nasibu kwa mlolongo nasibu na utapata mfuatano mwingine wa nasibu. Kwa hivyo, funga macho yako, fanya chaguzi 150 za nasibu kutoka kwenye visanduku vyako 20 vya shanga na uziweke shanga zako kwa mpangilio ulivyozechagua. Je, kuna uwezekano gani kwamba utakuja na protini mpya muhimu?

Ni rahisi kuona kuwa jumla ya idadi ya mlolongo unaowezekana ni kubwa. Ni rahisi kuamini (ingawa wasio wanakemia lazima wachukue neno la wenzao kwa hilo) kwamba sehemu ndogo ya mfuatano muhimu—mfuatano ambao huunda protini halisi, zinazoweza kutumika—ni, kwa kulinganisha, ndogo. Lakini lazima tujue jinsi kubwa na jinsi ndogo.

Huu ni mfano mzuri wa Gelernter kuwa na ujasiri wa kufikiria mambo kupitia yeye mwenyewe. Ana ujuzi katika hesabu, kuwa mwanasayansi wa kompyuta, na anataka namba. Yeye hakubali tu dhana kwamba inafanya kazi “kwa namna fulani”. Ni kile nilichogundua katika mfumo wangu wa imani; “uwezekano” mwingi sana na hakuna uhakika wa kutosha. Ulimwengu huenda ulianza kwa big bang, pengine maisha yalianza miaka bilioni 5 iliyopita, pengine nyani walianza kuwa binadamu katika Afrika. Nilipoanza kuisoma kwa umakini, badala ya “uwezekano” kuwa msingi zaidi na hakika, misingi yao ilikuwa dhaifu sana kuliko nilivyotarajia. Hili ndilo tukio ambalo Gelernter alikuwa nalo, na lazima lilimshtua kama vile lilivyonishtua:

Hesabu ya jumla ya minyororo ya viungo 150 inayowezekana, ambapo kila kiungo kinachaguliwa tofauti na asidi 20 za amino, ni 20^{150} . Kwa maneno mengine, mengi. 20^{150} takriban sawa na 10^{195} , na kuna atomi 1080 tu katika ulimwengu.

Ni sehemu gani ya polipeptidi hizi nyingi ni protini muhimu? Douglas Axe alifanya msururu wa majaribio kukadiria ni minyororo mingapi ya urefu wa 150 ina uwezo wa kukunjwa dhabiti—ya kufikia hatua ya mwisho ya mchakato wa uundaji wa protini (kukunja) na kushikilia maumbo yao kwa muda wa kutosha kuwa wa manufaa. (Axe ni mwanabiolojia mashuhuri na kuzaliana kwa nyota tano: alikuwa mwanafunzi aliyehitimu huko Caltech, kisha akajiunga na Kituo cha Uhandisi wa Protini huko Cambridge. Wanabiolojia ambao kazi yao Meyer [kumbuka: Stephen C. Meyer, mhakiki maarufu wa Darwinism] anajadili zaidi. wanasayansi wa uanzishwaji wa kiwango cha kwanza.) **Alikadiria kuwa, kati ya mfuatano wote wa asidi ya amino yenye viungo 150, 1 kati ya 10^{74} itakuwa na uwezo wa kukunjwa na kuwa protini thabiti.** Kusema kwamba nafasi zako ni 1 kwa 10^{74} sio tofauti, kwa mazoezi, na kusema kuwa ni sifuri. Haishangazi kwamba nafasi zako za kugonga protini thabiti ambayo hufanya kazi fulani muhimu, na kwa hivyo inaweza kuchukua sehemu katika mageuzi, ni ndogo zaidi. Axe inawaweka katika 1 kwa 10^{77} .

Kwa maneno mengine: kubwa ni kubwa sana, na ndogo ni ndogo sana, kwamba mageuzi ya neo-Darwin ni - hadi sasa - hasara iliyokufa. Jaribu kubadilisha njia yako kutoka kwenye viungo 150 vya upuuzi hadi protini inayofanya kazi, muhimu na umehakikishiwa kutofaulu. Ijaribu na mabadiliko kumi, elfu, milioni-unashindwa. Uwezekano unakuzika. Haiwezi kufanywa.

Kumbuka kwamba Gelernter ni Myahudi wa kidunia. Hana upendeleo katika kujaribu kupata Darwinism kushindwa. Kwa kweli, anahatarisha kudhihakiwa na Uanzishwaji wa Kiakademia ambao ni sehemu yake, na tusiwahi kudharau nguvu ya shinikizo la rika/kikundi kufikiria kuweka watu kulingana na mtazamo wa ulimwengu. Ikiwa umekulia katika mazingira ya kiliberali ya kilimwengu, kama nilivyofanya, unajua kwamba kuthubutu kutaja mashaka juu ya nadharia ya mageuzi ni kujifunua kwa dharau na dhuhaka. Hata leo niko makini sana kuileta - na hii ni nadharia ya kisayansi, ambayo kwa asili yake inatakiwa kutiliwa shaka! Ukweli kwamba ni nyeti sana unaonyesha kwamba ina jukumu katika jamii yetu kubwa zaidi kuliko maelezo ya mabadiliko ya viumbe kupitia mabadiliko ya maumbile. Imekuwa kitu ambacho nafsi zetu hujitambulisha nacho. Au angalau yangu ilikuwa.

Dau Mbaya

Lakini neo-Darwinism inaelewa kuwa mabadiliko ni nadra, na yaliyofanikiwa ni machache zaidi. Ili kusawazisha hilo, kuna viumbe vingi na ukubwa wa kushangaza wa wakati. Nafasi yako ya kushinda inaweza kuwa ndogo. Lakini ikiwa unacheza mchezo mara nyingi vya kutosha, unashinda mwisho, sivyo? Baada ya yote, inafanya kazi kwa ajili ya Powerball!

Je, nambari zinasawazisha? Je, mageuzi ya Neo-Darwin yanakubalika hata hivyo? Axe alitoa hoja kama ifuatavyo. Fikiria historia nzima ya viumbe hai—kundi zima la kila kiumbe kilicho hai. Inaongozwa kwa idadi na bakteria. Viumbe vingine vyote, kutoka kwenye miti ya tangerine hadi polyps ya matumbawe, ni maelezo ya chini tu. Tuseme, basi, kwamba kila bakteria ambayo imewahi kuishi inachangia mabadiliko moja kabla ya kufa kwa historia ya maisha. Hii ni dhana ya ukarimu; bakteria wengi hupitisha taarifa zao za kijeni bila kubadilika, bila kubadilishwa. Mabadiliko ni ubaguzi. Kwa hali yoyote, kumekuwa na, katika historia nzima ya maisha, karibu bakteria 10^{40} -kutoa karibu mabadiliko 10^{40} chini ya mawazo ya Axe. Hiyo ni idadi kubwa sana ya nafasi kwenye mchezo wowote. Lakini ikizingatiwa kuwa uwezekano kila wakati ni 1 hadi 10^{77} dhidi ya, sio kubwa vya kutosha. Uwezekano dhidi ya bahati mbaya ya Darwin baada ya kuleta mabadiliko hata moja yenye uwezo wa kusukuma mageuzi mbele ni majaribio $10^{40} \times (1/10^{77}) = 10^{40}$, ambapo uwezekano wako wa kufaulu kila wakati ni 1 kati ya 10^{77} —ambayo ni sawa na 1 katika 10^{37} . Kwa vitendo masharti, odd hizo bado ni sifuri. Uwezekano sifuri wa kutokeza badiliko moja la kuahidi katika historia nzima ya maisha. Darwin anapoteza.

Sasa tunakuja kwenye kipengele muhimu cha Neo-Darwinism: muda mwingi, kipengele ambacho hapo awali hakikuweza kujaribiwa lakini sasa kinaweza kutokana na vikokotoo vyetu vya juu. Anaonyesha kuwa kidhahiri, kama muundo wa kiakili, inaweza kufanya kazi, lakini nambari kama tunavyoziona hazifanyi kazi.

Wazo lake bado ni la busara kabisa katika muhtasari. Lakini kwa hakika, amezidiwa na idadi ambayo hangeweza kutabiri: idadi kubwa ya kejeli ya minyororo ya amino-asidi inayohusiana na idadi ya protini muhimu. Nambari hizo hupita maelezo ya seti fulani ya makadirio.

Ukweli ulio wazi ni kwamba chembe za urithi, katika kuhifadhi ramani za protini ambazo hufanyiza uhai wa seli, huweka habari nyingi zenye kushangaza. Hupati protini muhimu kwa kurushadoli nyuma ya bahasha, kama vile unavyoandika Mozart aria kwa kukusanya karatasi tatu za wafanyakazi na kutawanya maandishi. Ujuzi wa kina wa biokemikali kwa namna fulani, kwa maana fulani, umenaswa katika kila maelezo ya protini inayofanya kazi. Hayo yote yalitokea wapi duniani?

Neo-Darwinianism inasema kwamba asili husonga tu kete, na ikiwa kitu muhimu kitatokea, kizuri. Vinginevyo, jaribu tena. Lakini mlolongo muhimu ni nadra sana hivi kwamba jibu hili halitafanya kazi.

Maisha ni magumu zaidi kuliko wanasayansi walivyogundua miaka 100 iliyopita, na kila mwaka unaopita, tunapoweza kuangalia kwa karibu zaidi molekuli, seli, utando, wanga, lipids - vitu ambavyo maisha hutengenezwa - ndivyo tunavyogundua jinsi gani ni ngumu na dhaifu.

Kiburi kimekuwa shida kwangu maisha yangu yote. Wakati mmoja niligeuza mchezo wa ubao niliposhindwa na kumshutumu mama yangu kwa kudanganya (hakuwa hivyo) kwa sababu niliamini kwa kiburi hiyo ndiyo njia pekee ambayo angeweza kunipiga (kwa shtaka hili angejibu, “kwa nini nitadanganya? Mimi ni mtu mzima.”). Ningetangaza michezo kuwa mjinga wakati sikuwa bora kwao. Nilifikiri mara kwa mara kwamba, nikipewa muda wa kutosha, ningeweza kuwa nadhifu kuliko maprofesa wangu na kufundisha somo lao vizuri zaidi kuliko wao. Kiburi kinataka kuamini kuwa kimegundua kabisa chochote kinachoweka akilini mwake pia na haitaki kutambua mashimo na vivuli vya kijivu - hiyo inakuja kwa unyenyekevu. Hapa ndipo ninapotambua dosari yangu ya kujivunia nadharia ya Uibukaji. Kuna kutosheka kwa majivuno kwa kudhani kwamba wazo hili sahili la mwanadamu linaweza kueleza ugumu wote wa maisha ya mwanadamu, na ni la kibinadamu sana katika kukataa kwake kuchunguza mashimo yake yoyote yenyewe. Kiburi kimeshikamana nayo, na kiburi hakiruhusu makosa. Hii hutokea kwa sababu tunahisi thamani yetu imeambatanishwa nayo; tukikosea basi thamani yetu inaharibika. Jinsi gani kiburi kina hila!

Kitendawili Kikubwa cha Darwin

Kuna matatizo mengine mengi zaidi ya protini. Mojawapo ya ya msingi zaidi, na ya mwisho nitakayotaja hapa, inatilia shaka wazo zima la mabadiliko ya jeni yanayoendesha mageuzi makubwa-kuibuka kwa aina mpya za kiumbe, dhidi ya tofauti tu za aina zilizopo.

Ili kusaidia kuunda aina mpya kabisa ya kiumbe, mabadiliko lazima yaathiri chembe ya urithi ambayo hufanya kazi yake mapema na kudhibiti udhihirisho wa chembe nyingine za urithi zinazolingia baadaye wakati kiumbe hicho kikiendelea kukua. **Lakini mabadiliko ya jeni hizi za “kimkakati” zinazofanya kazi mapema, ambayo huunda mabadiliko makubwa ya mpango-mwili unaohitajika na mageuzi makubwa, yanaonekana kuwa mbaya kila wakati. Wanaua kiumbe muda mrefu kabla ya kuzaliana. Hii ni akili ya kawaida. Viumbe waliolemaa sana hawaonekani kuwa wamejaliwa kuongoza njia ya maisha mapya yenye utukufu. Badala yake, wanakufa wakiwa wachanga.**

Ni dhahiri kwamba hakuna jumla ya mifano katika maandiko ya mabadiliko ambayo huathiri maendeleo ya mapema na mpango wa mwili kwa ujumla na sio mbaya. Wataalamu wa chembe za urithi wa Ujerumani Christiane Nüsslein-Volhard na Eric Wieschaus walishinda Tuzo ya Nobel mwaka wa 1995 kwa “skrinu ya Heidelberg,” uchunguzi wa kina wa kila mabadiliko yanayoonekana au yasiyoweza kubadilika ya *Drosophila melanogaster* (mgonjwa yuleyule, nzi wa matunda mstahimilivu niliyeingiliana naye bila kuchoka katika maabara ya jenetiki ya wahitimu katika miaka ya 1970). “[W] nadhani tumepiga jeni zote zinazohitajika kubainisha mpango wa *Drosophila*,” Wieschaus alisema katika kujibu swali baada ya mazungumzo. **Aliendelea kusema kwamba hakuna hata mmoja “anayehidi kuwa malighafi ya mageuzi makubwa”—kwa sababu chembe za chembe za urithi ziliua nzi muda mrefu kabla ya kujamiiana. Ikiwa utafutaji wa kina utaondoa kila jeni inayosadikika ya mwisho kama mgombeaji wa mageuzi makubwa ya *Drosophila*, hilo linamwacha wapi Darwin? Wieschaus aendelea kusema: “Ni—au ni nini kingekuwa—mabadiliko sahihi ya mabadiliko makubwa ya mageuzi? Na hatujui jibu la hilo.”**

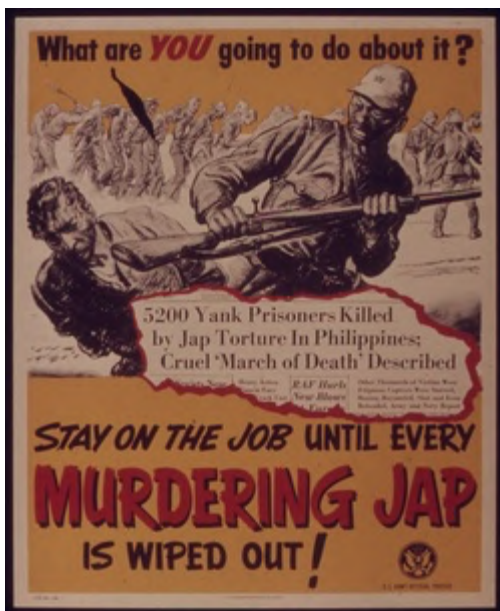
Kuna kanuni ya jumla hapa, sawa na kanuni ya awali kwamba idadi ya polipeptidi zisizo na maana huponda idadi ya zile muhimu. Mtaalamu wa chembe za urithi wa Georgia Tech John F. McDonald anakiita hiki “kitendawili kikuu cha Darwin.” Meyer aeleza hivi: “jeni ambazo kwa wazi hubadilika-badilika katika idadi ya watu asilia zaonekana kuathiri vipengele vidogo tu vya umbo na utendaji—ilhali jeni zinazotawala mabadiliko makubwa, mambo yenyewe ya mageuzi makubwa, yaonekana hazitofautiani au kutofautiana tu kwa madhara ya kiumbe.” Mwanafalsafa wa biolojia Paul Nelson anatoa muhtasari wa tatizo la mpango-mzima:

Utafiti juu ya maendeleo ya wanyama na mageuzi makubwa katika kipindi cha miaka thelathini iliyopita—utafiti uliofanywa kutoka ndani ya mfumo wa mamboleo wa Darwin—umeonyesha kwamba maelezo ya Darwin mamboleo kuhusu asili ya mipango mipya yana uwezekano mkubwa kuwa wa uongo—na kwa sababu kwamba Darwin mwenyewe angeelewa.

Darwin angeelewa kwa urahisi kwamba mabadiliko madogo ni ya kawaida lakini hayawezi kuleta mabadiliko makubwa ya uibukaji; mabadiliko makubwa ni nadra na mabaya.

Haiwezi kustaajabisha kwamba mapinduzi ya ujuzi wa kibiolojia katika nusu karne iliyopita yanapaswa kutaka ufahamu mpya wa asili ya viumbe.

Tunapofikiria juu ya ushahidi wa uibukaji, kwa ujumla huwa tunafikiria juu ya bakteria kuwa sugu kwa antibiotics, au nondo zinazobadilika na kuwa na rangi tofauti ili kuendelea kufichwa kwenye mazingira wanayoishi (mageuzi maarufu ya nondo ya peppered ilikuwa utafiti wa ulaghai na kwa njia, tazama mapitio haya ya kitabu kutoka gazeti la kiliberali la kilimwengu The Guardian: Darwinism in a flutter – Je, nondo ilionyesha mageuzi kwa vitendo? Peter D Smith anatafuta majibu katika kwenye Nondo na Wanadamu: Fitina, Tragedy & the Peppered Moth na Judith Hooper). Wakosoaji wa Darwin hawakatai kwamba haya hutokea. Lakini haya ni mabadiliko madogo, sio mabadiliko makubwa tunayotafuta ambayo yanahitajika kwenye uumbaji wa maisha mapya. Ni jambo moja kubadilisha rangi ya gari. Ni jambo lingine kwa gari kubadilika na kuwa nyambizi. Kwangu mimi, niligundua kuwa nilikuwa nimeanguka kwa mfano wa kawaida wa udanganyifu wa ziada, pia unaitwa extrapolation isiyohitajika. Angalia mfano wa hili katika bango hili la propaganda la WWII:

Kwa sababu tu kundi moja la askari jela wa Kijapani lilikuwa katili/wauaji, haimaanishi kwamba kila Mjapani ni mkatili/muuaji. Huu ni upotoshaji usio na msingi na ni hitimisho la haraka. Kwa ujanja, bango hilo linatoa taswira ya kutegemewa kwa kunukuu makala ya gazeti; hii inaficha mantiki yake mbaya. Pia kuna unyanyasaji wa hisia kwa kuonyesha kupigwa kimwili kwa askari wa Marekani na askari wa Kijapani.

Tofauti kati ya mageuzi madogo madogo na mageuzi makubwa ni ile ambayo mara nyingi hukataliwa na wafuasi wa Darwin, lakini kwangu mimi ni tofauti inayosaidia. Ni wazi kwangu kwamba kunaweza kuwa na mwelekeo wa maumbile kuelekea watu wenye macho ya kahawia kwa wakati, lakini hii haimaanishi kuwa wanadamu wanaweza siku moja kubadilika na kuwa na mbawa. Moja ni microevolution, nyingine macroevolution. Inasemekana kwamba mageuzi madogo, kwa muda wa kutosha, yanaweza kusababisha mageuzi makubwa, lakini ushahidi uko wapi? Ninaamini kuwa ni salama na afya zaidi kukaa kwa kiasi katika maelezo yetu ya ziada.

Kwangu mimi, sayansi sio shauku yangu; Ninaisoma kwa lengo kubwa zaidi kuelewa saikolojia nyuma ya nadharia na jinsi inavyoathiri jamii. Haya yote ni muhimu kwa sababu kuna uwiano kati ya Darwinism na fikra

za kiteknolojia zinazoendelea. Utamaduni wetu wa kisasa unajiambia kwamba kupitia nguvu za Mtaji, Sayansi, na Teknolojia, tutajenga ustaarabu bora, tukisonga mbele na zaidi. Na ingawa kuna wenye shaka, ubinadamu kwa ujumla lazima ujiambie hili kwa sababu ubinadamu unahitaji tumaini. Vivyo hivyo, imani ya Darwin inabainisha utaratibu - mabadiliko ya nasibu ya kurithi na uteuzi wa asili - ambayo husukuma maisha mbele, kuendelea, na juu ... ikiwa tutaamini kwamba tulianza kama uchafu na maji na kisha kufikia hatua hii sasa.

Lakini jambo la kufurahisha ni kwamba katika visa vyote viwili, kwa sababu ya mawazo yenye kasoro ya mwanadamu, utaratibu uleule unaotusukuma mbele ndio unaotuangamiza. Mifumo yetu ya kiuchumi na teknolojia inaharibu ulimwengu huu. Na katika imani ya Darwin, mabadiliko yanapaswa kuwa nguvu ya ubunifu ambayo huleta sifa mpya zinazoweza kurithiwa ambazo hupepetwa na uteuzi wa asili. Lakini mabadiliko ya jeni ambayo yanaweza kuunda “mabadiliko makubwa ya mpango wa mwili” yanayohitajika ili kuunda maisha mapya, badala ya kuunda maisha mapya, HUHARIBU MAISHA. Soma kifungu hiki tena kutoka juu kwa uangalifu:

Ili kusaidia kuunda aina mpya kabisa ya kiumbe, mabadiliko lazima yaathiri chembe ya urithi ambayo hufanya kazi yake mapema na kudhibiti udhahirisho wa chembe nyingine za urithi zinazolingia baadaye wakati kiumbe hicho kikiendelea kukua. Lakini mabadiliko ya jeni hizi za “kimkakati” zinazofanya kazi mapema, ambayo huunda mabadiliko makubwa ya mpango-mwili unaohitajika na mageuzi makubwa, yanaonekana kuwa mabaya kila wakati. Yanaua kiumbe muda mrefu kabla ya kuzaliana. Hii ni akili ya kawaida. Viumbe waliOLEMAA sana hawaonekani kuwa wamejaliwa kuongoza njia ya maisha mapya yenye utukufu. Badala yake, wanakufa wakiwa wachanga.

Ni dhahiri kwamba hakuna jumla ya mifano katika fasihi ya mabadiliko yanayoathiri ukuaji wa mapema na mpango wa mwili kwa ujumla na sio mbaya... “[Tunafikiri] tumepitia jeni zote zinazohitajika ili kubainisha mpango wa *Drosophila* [kuruka],” alisema Wieschaus katika kujibu swali baada ya hotuba. **Aliendelea kusema kwamba hakuna hata mmoja “anayeahidi kuwa malighafi ya mageuzi makubwa”—kwa sababu chembe za chembe za urithi ziliua nzi**

muda mrefu kabla ya kujamiiana. Ikiwa utafutaji wa kina utaondoa kila jeni inayosadikika ya mwisho kama mgombeaji wa mageuzi makubwa ya *Drosophila [fly]*, hiyo itamwacha wapi Darwin?

Kwa hivyo utaratibu uleule tuliofikiri ulikuwa muhimu zaidi, ambao unaweza kufanya kazi ya Mungu katika kuumba maisha mapya, ambao uligeuza bakteria ya seli moja kuwa bakteria yenye seli nyingi, ambayo ilifanya samaki kukua miguu na kuja nchi kavu, HAIFANYI KAZI - hata pamoja na mwanasayansi anayejaribu kuelekeza mageuzi kwa kudhibiti jeni na kujaribu kila chaguo la mwisho. Na ikiwa mtu akimchezea Mungu na kujaribu kuumba viumbe vipya hawezi kufanya mageuzi yafanye kazi, yawezaje kutokea bila mpangilio? Hayawezi.

Darwinism iliwafanya watu wajisikie hata kama mambo yanaenda vibaya, kupitia uteuzi wa asili tutaushinda na kutoka ndani yake bora na wenye nguvu zaidi. Tunaweza kuamini mchakato wake usioweza kushindwa. Pamoja na kifo cha Darwinism inaenda hadithi ya uumbaji wa kisasa ambayo ilikuwa imetufanya tuamini kwamba wanadamu wanaweza kujenga wakati ujao kama huu:

Huenda watu fulani wanaamini kwamba kuna Mungu na pia wanaamini mageuzi. Ninatoa nukuu chache zaidi kutoka kwa mshindi wa Tuzo ya Nobel na mwanasayansi asiyeamini kuwa kuna Mungu, Jacques Monod (1910-1976), rafiki wa mtetezi maarufu Albert Camus. Monod anaonyesha jinsi udhanaishi ulivyo na uhusiano wa karibu na Darwinism, kwa kufunga kitabu chake *Chance and Necessity* kutoka 1970 kwa maneno haya:

Mwanadamu hatimaye anajua kwamba yuko peke yake katika ukuu usio na hisia wa ulimwengu, ambao alijitokeza kwa bahati tu. Wala hatima yake wala wajibu wake haujaandikwa. Ufalme wa juu au giza chini: ni juu yake kuchagua.

Monod, katika mahojiano mengine, alisema:

“Uteuzi ndio njia pofu zaidi, na ya ukatili zaidi ya kukuza spishi mpya, na viumbe vigumu zaidi na vilivyosafishwa ... ni katili zaidi kwa sababu ni mchakato wa kutokomeza, uharibifu. Mapambano ya maisha na uondoaji wa dhaifu ni mchakato wa kutisha, ambao maadili yetu yote ya kisasa yanaasi. Jamii bora ni jamii isiyochagua, ni ile ambayo wanyonge wanalindwa; ambayo ni kinyume kabisa cha ile inayoitwa sheria ya asili. Ninashangaa kwamba Mkristo angetetea wazo la kwamba huo ndio utaratibu ambao Mungu alianzisha zaidi au kidogo ili kuwe na mageuzi.”

(<https://creation.com/jacques-monod-and-theistic-evolution>)

Hata mwanamageuzi anakiri kwamba mageuzi ni “mchakato wa kutisha”, na kwamba kwa Mungu kutumia kuondoa wanyonge kuunda aina mpya ni wazo la kutisha. Ninaamini kwamba bila kujua jambo hili lilinifanya kuchukua wazo la muumbaji ambaye angetumia wazo kama hilo kuunda maisha. Lakini itoshe tu kusema kwamba si Kibiblia kusema utaratibu wa uumbaji ni kifo kikubwa baada ya muda, wakati Biblia inafundisha kwamba hapo awali hakukuwa na kifo wakati Mungu alipoumba ulimwengu.

Je, tunaewaje mateso yote katika ulimwengu huu, hasa katika ulimwengu wa wanyama? Tumeambiwa, na mimi, mwandishi mwenzu bila shaka niliamini, wazo kwamba mateso yanaelezwa kupitia michakato ya uibukaji; uteuzi wa asili unachezwa kupitia kunusurika kwa walio bora zaidi katika kipindi cha mamilioni ya miaka. Msomaji atapendezwa kuona kwamba Charles Darwin mwenyewe alishindana na maelezo ya jeuri na mateso yanayoonekana katika maumbile ya asili:

Lakini nilifika hatua kwa hatua, kufikia wakati huu, kuona kwamba Agano la Kale kutoka katika historia yake ya uwongo iliyo dhahiri ya ulimwengu, pamoja na Mnara wa Babeli, upinde wa mvua kama ishara, n.k., nk, na kutokana na kuhusishwa kwake na Mungu hisia za jeuri

mwenye kulipiza kisasi, hazikupaswa kutegemewa tena kuliko vile vitabu vitakatifu vya Wahindo, au imani za msomi yeyote.

Kwamba kuna mateso mengi duniani hakuna anayebisha. Wengine wamejaribu kueleza hili kwa kurejelea mwanadamu kwa kufikiria kwamba linasaidia kuboresha maadili yake. Lakini idadi ya watu ulimwenguni si kitu ikilinganishwa na ile ya viumbe wengine wote wenye hisia, na mara nyingi hawa huteseka sana bila uboreshaji wowote wa maadili. **Kiumbe chenye nguvu nyingi na kilichojaa maarifa kama Mungu anayeweza kuumba ulimwengu, ni kwa akili zetu zenye kikomo mwenye uwezo na mwenye kujua yote, na inaasi ufahamu wetu kudhani kwamba ukarimu wake hauna kikomo, kwani kuna faida gani katika mateso ya mamilioni ya wanyama wa chini katika karibu muda usio na mwisho? Hoja hii ya zamani sana ya kuwepo kwa mateso dhidi ya kuwepo kwa sababu ya kwanza yenye akili inaonekana kwangu kuwa yenye nguvu;** ilhali, kama ilivyosemwa hivi punde, uwepo wa mateso mengi unakubaliana vyema na maoni kwamba viumbe hai vyote vimeendelezwa kupitia tofauti na uteuzi asilia.

Barlow, Nora ed. 1958. Wasifu wa Charles Darwin 1809-1882. Na yaliyoachwa asili kurejeshwa. Imehaririwa na kiambatisho na maelezo na mjukuu wake wa kike Nora Barlow. London: Collins. Uk. 85, 90

Darwin hangeweza kumwona Mungu mwenye fadhili na upendo katika uso wa mateso haya yote. Aliona tu kile kilichoonekana kuwa Mungu wa jeuri, dhuluma, na kifo kutokana na usomaji wake wa Agano la Kale na uchunguzi wake wa asili. Je, unaweza kweli kumlaumu yeye na nafsi nyingine zisizohesabika, zenye hisia kwa kukataa aina hii ya Mungu? Wacha tuangalie nukuu moja zaidi kutoka kwa Darwin:

Siwezi kujishawishi kwamba Mungu mwingi wa rehema na muweza yote angeumba *Ichneumonidae*(nyigu) kwa nia ya wazi ya kujilisha ndani ya miili hai ya Viwavi, au kwamba paka acheze na panya. - Barua kwa Asa Gray (22 Mei 1860)

Francis Darwin, ed., *The Life and Letters of Charles Darwin*, Gombo la. II (New York: Appleton, 1897), p. 105.

Ikizingatiwa kwamba imethibitishwa kuwa uibukaji hauwezi kutoa hata protini moja mpya kutoka kwa mfuatano wa nasibu wa DNA katika

kiwango rahisi zaidi, achilia mbali mabadiliko yoyote ya manufaa yanayoongoza kwa protini za miundo, tunasalia na hitaji la maelezo yanayokubalika kwa mateso haya. Kwa nini tunaona samaki, vyura, na kasa wakitaga maelfu ya mayai ili wachache tu waendeleo kuishi hadi utu uzima huku wengine wakianguka kama mawindo au kufa kwa magonjwa katika hatua mbalimbali njiani? Vipi kuhusu aina nyingi za vimelea vinavyoua au kusababisha mateso kwa wenyeji wao?

Ningeonyesha kwamba nadharia ya Darwin na maelezo ya mateso yaliundwa kupitia lenzi yake ya ulimwengu unaomzunguka. Darwin kwa uangalifu au kwa kiwango fulani aliiga uteuzi wa asili kwa uangalifu na kunusurika kwake kwa mchakato unaofaa zaidi kutokana na kile alichooona katika jamii aliyokuwa akiishi. Ukatili, ukosefu wa usawa, ubinafsi, na jeuri zilienea katika jamii. Vyombo vya habari vya wakati wake vingekuwa na haraka kutangaza ukweli huu. Haikuwa muda mrefu katika utoto wake kwamba angeweza kuonja ukali wa dunia moja kwa moja. Ikiwa ndivyo ilivyokuwa wakati huo, je, zaidi sana katika ulimwengu tunaishi leo? Hii inafaa sana msukumo wetu wa kupanda ngazi ya shirika kupitia matatizo ya maisha ya binadamu ili kusonga mbele bila kujali ni nani aliye katika njia yetu. Daima kuna nafasi nzuri zaidi ya kufikia, gari zuri zaidi, nyumba kubwa zaidi. Unaweza kuwa mwepesi zaidi, mwenye nguvu, mwonekano bora, n.k.

Kuvutiwa kwetu na michezo ni ushahidi tosha. Tunatatizwa na ushindani, ambao ni kumpiga, kumshinda, au kupata ushindi dhidi ya mpinzani wako. Kuwatangulia kwa gharama zote. Ni mabilioni ngapi ya dola hulipwa kwa wanariadha wa taaluma kote ulimwenguni? Na yote kwa kitu ambacho ni mchezo tu. Kushinda kwa gharama ya wengine. Nadharia ya mageuzi kimsingi ni ya vurugu na yenye uharibifu kama vile jamii ambayo Darwin aliishi na zile tunazojikuta leo. Ninapendekeza kwamba uchunguzi wa Darwin kuhusu jeuri na mateso ulikuwa sahihi, lakini maelezo yake kwao ni pale alipokwenda kombo. Je, kuna njia nyingine ya kuelewa mateso na jeuri katika asili na Agano la Kale la Biblia? Imeelezwa kwamba sisi katika nyakati zetu za giza tunaweza kutenda kama wanyama, lakini labda wanyama wanafanya kama sisi....

Tukirudi kwenye Hadithi nyingine ya Chimbuko

Nilikuwa nikisoma Shahada ya Uzamili katika Chuo Kikuu cha Swansea niliposoma Biblia kwa mara ya kwanza. Nilipingwa na yule mwanafunzi wa Kinigeria aliyetajwa kuwa angalau nisome kwanza kabla sijaikosa, na nikakubaliana na hilo; na akanipa Biblia yake ya King James. Nilijaribu kufikiria kwamba nilichosoma humo ni kweli. Je, ingefanya kazi vipi? Taifa lina uhusiano gani na Mungu? Mungu huwasilianaje na watu? Ni nini asili ya uhusiano? Ikiwa kweli nilikuwa mdini, ningelewaje? Nilijiweka katika nafasi ya muumini, na nikaanza kuiona kuwa ya kuridhisha; Nilipenda kusoma Biblia na kufikiria mambo haya. Nilipenda kusoma vitabu kama Isaya; ilikuwa ya mabishano na ya kushangaza, lakini hiyo ilionekana inafaa kwa kuzingatia hali ya akili niliyokuwa nayo na hali ya ulimwengu. Kwa kweli niliamini kuwa mwanadamu alikuwa akiuharibu ulimwengu (bado ninaamini hivyo), jambo ambalo lilifanya mistari kama hii, ambayo niliifasiri ikizungumzia utamaduni/mtindo wetu wa kisasa wa maisha, ionekane muhimu sana:

“Haya, shuka, keti mavumbini, Ewe bikira, binti Babeli; Keti chini pasipo kiti cha enzi, Ewe binti wa Wakaldayo; Maana hutaitwa tena mwororo, mpenda anasa. Uchi wako utafunuliwa, Naam, aibu yako itaonekana. Nitalipa kisasi; simkubali mtu ye yote. Maana umeutumainia ubaya wako; umesema, Hapana anionaye; hekima yako, na maarifa yako yamekupotosha, nawe umesema moyoni mwako, Mimi ndiye, wala hapana mwingine zaidi yangu mimi. Kwa sababu hiyo ubaya utakupata; wala hutajua kutopoa kwake; na msiba utakuangukia; hutaweza kuuondoa; na ukiwa utakupata kwa ghafula, usioujua. (Isaya 47:1,3,10-11)

Mistari kama hii ilitosheleza haja fulani ya kina katika nafsi yangu ya hukumu. Hapo awali sikupendezwa na Agano Jipya, Yesu, na neema. Hapo awali, aya kama hii hapo juu niliyosoma na kuhisi: nzuri, amua uovu wa ulimwengu; lakini kwa kiasi fulani nilihisi kwamba nilihusishwa pia.

Kadiri watu wanavyozidi kuona kwamba wakati ujao hautakuwa mahali pa furaha walivyowazia, na sayansi ya kidogma inapoteza uaminifu zaidi

na zaidi, watageukia hadithi zingine zinazoelezea ukweli. Mataifa ambayo yalianzishwa yasiyo ya kidini yanageukia urithi wao wa kidini - kama vile India kuwa Hindu-National, nchi za Kiarabu (na Indonesia) kuwa Waislamu zaidi (miaka 70 iliyopita wanawake wachache wa Kiislamu walikuwa wamefunikwa nyuso zao kikamilifu), au Urusi kuwa Wakristo wa Othodoksi zaidi. Hii itatokea Marekani na Ulaya pia. Lakini tatizo kubwa ni kwamba hii ni dini iliyunganishwa na siasa, dini inayotawaliwa na madaraka na udhibiti wa serikali; kwa sababu ni dini inayotaka hukumu kulingana na mawazo ya mwanadamu ya hukumu. Mara nyingi sana ni dini ambayo inakumbatiwa kwa sababu ya hofu ambayo haijulikani, ukosefu wa usalama kwa sababu changamoto zote kubwa tunazokabiliana nazo, chaguo la mwisho kwa sababu sayansi, uchumi, na teknolojia zimeshindwa. Inakubaliwa kutokana na hitaji la kina la kuwepo na kisaikolojia - hofu iliyokita mizizi - si kwa kupenda ukweli au hitaji la kuzaliwa upya kwa maadili; na kwa sababu hii ni hivyo itakuwa rahisi kubadilishwa na nguvu mbaya na kuchukua njia ya giza. Ninazungumza haya kwa uhakika fulani kwa sababu niliona jinsi mimi mwenyewe ninavyoweza kuchukua dini kwenye njia hii ya giza kwa urahisi.

Lilikuwa jambo ambalo nilipaswa kuwa mwangalifu niliporudi kwenye dini. Huku msanii maarufu wa muziki Kanye West akifanya hivi pia huko Amerika, nadhani hivi karibuni wengi zaidi watachukua mtazamo wa kidini. Lakini tatizo ni kwamba siku hizi uongofu wa kidini pia unamaanisha uongofu wa kisiasa - yaani, marafiki zangu wengi wanafikiri mimi ni Republican sasa, au nimekuwa mhafidhina katika falsafa yangu ya kisiasa. Kwa kuwa ninashika Sabato ya Agano la Kale (Jumamosi) wengi hudhani mimi ni Mzayuni. Hii inaonyesha jinsi ambavyo Ukristo umekuwa duni siku hizi. Kuzaliwa upya kiroho ni dhahiri kuliko misimamo mipya kuhusu mavazi ya wanawake, utoaji mimba, na ndoa za mashoga.

Bado, hoja inabaki kuwa ufahamu wa wazo la Mungu, liwe la kidunia au la kiroho, huongezeka wakati wa shida. Wanadamu hawakuhisi uhitaji wa Mungu wakati teknolojia/sayansi/sababu/maendeleo yaliahidi kusuluhisha matatizo yote ya wanadamu. Lakini tumefikia kikomo ambapo matatizo ya mwanadamu ni makubwa kuliko anavyoweza kutatua, na kwa wengi suluhisho pekee kwa swali la mazingira ni kufuta

kisababishi cha uharibifu wa mazingira - mwanadamu mwenyewe. Ni kile ambacho shujaa wangu wa zamani Derrick Jensen anachotetea; Yeye ni mpinga ustaarabu, pia huitwa anti-civ (au End Civ). Mwanadamu amefeli, na kwa hivyo ukafiri uliokita mizizi unaingia, kwa kuwa ni Mwanadamu ambaye hana usawa na maumbile, sio spishi zingine zenyewe (ziko nje ya usawa pia, lakini inaonekana kwa sababu ya mwanadamu).

Chuki ya Ubinadamu na upendo wa wanyama hufanya mchanganyiko mbaya sana

Konrad Lorenz

Ted Kaczynski, anayejulikana pia kama “Unabomber”, aliathiriwa sana na ‘anti-civ’ na ‘anarcho-primitivism’. Ilani yake, ‘Jumuiya ya Viwanda na Mustakabali Wake’, inaanza na madai ya Kaczynski: “Mapinduzi ya Kiviwanda na matokeo yake yamekuwa maafa kwa jamii ya binadamu.” Akikosolewa kwa mbinu zake, wengi wanakubaliana na mawazo yake.

Takwimu kama hizi hutuacha katika mseto wenye kutatanisha wa hisia - hatia, chuki, aibu, lawama, hasira - zinazoelekezwa kwa wengine na sisi wenyewe (Nchini Thailand mabwawa zaidi yanahitajika) (<https://www.mekongeye.com/2016/09/05/gigawati-kwa-gigaspenders-infographic-shows-bangkoks-maduka-ya-anasa-kutumia-zaidi-nishati-kuliko-baadhi-ya-mikoa/>)

Lakini wewe msomaji unaweza kufikiri, tunaweza kurekebisha, kurekebisha kanuni tunazoishi kwazo; hatujakosa muda wa kufanya hivyo! Lakini tunaweza? Imani waliyonayo watu kwamba tunaweza kurekebisha mambo sisi wenyewe inapungua kila siku, na kuna uwezekano mkubwa zaidi kwamba watu zaidi na zaidi watarudi kwa kiumbe ambaye amekuwa akituokoa kila wakati tunapopata shida ambazo ni kubwa sana kwetu - Mungu. Lakini itakuwa ni Mungu aliyebambwa kwa mfano wetu, na neurosis yetu na phobias, mahitaji yetu na dosari. Hilo ndilo lililonipata, na ninawashukuru watu walio karibu nami kwa kustahimili hali yangu isiyo ya kawaida. Wakati wa kuongoka kwangu, nilihitaji Mungu ambaye angeshughulikia ukosefu wote wa haki duniani kulingana na viwango vyangu, na Mungu alikutana nami mahali nilipokuwa. Lakini ilichukua muda kwangu kutambua kwamba mpango wa Mungu haukuwa mpango wangu, na tabia Yake haikuwa lazima vile nilivyofikiri ilikuwa.

Kwa hivyo, hatua inayofuata katika somo letu ni kufafanua utaratibu na mantiki ya hadithi ya asili ya Ukristo, kama tulivyofanya kwenye Uibukaji. Hii lazima ifanyike tofauti ingawa, kwa sababu sasa tunazungumza juu ya nadharia ya kidini badala ya nadharia ya kisayansi. Mageuzi ni rahisi kuchanganua, kwa sababu ni kama kuangalia utendakazi wa mashine, hadithi ya sheria zisizofikiriwa na athari zake kwenye ukweli. Lakini Ukristo ni hadithi ya kiumbe, Mungu, ambaye yuko katika uhusiano na mwanadamu, na athari ya uhusiano huo kwenye ukweli. Tunaingia katika eneo lenye mwelekeo zaidi, lakini natumai kuangazia kanuni ambazo zina msingi wa dini ili iwe wazi kwa njia hiyo ambayo utaratibu wa uibukaji ulivyo wazi.

Kwangu mimi, hii ilikuwa ardhi mpya na isiyojulikana. Nilikuwa nimekua maishani mwangu nikifikiri kwamba mapokeo ya Ibrahimu, Israeli ya Kale, manabii wote na wafalme na wazee wa ukoo ilikuwa ni fumbo, aina fulani ya taswira tata ya sitiari. Kutoka kwenye uzoefu wangu katika miaka 7 iliyopita, baada ya kuhama kutoka kwenye falsafa na nadharia ya kisiasa hadi theolojia, (bila shaka masomo haya yote yameunganishwa kwa kiasi), theolojia imekuwa ngumu zaidi. Ili kujua ukweli katika mfumo wa Kikristo ilinibidi kubadili mtindo wa maisha na tabia yangu, na ilinihitaji

kukabiliana na mapepo yangu kwa kunilazimisha kufikiria kweli kuhusu somo lisilopendeza - dhambi, hasa asili ya dhambi / dhambi yangu binafsi.

Lakini kabla ya kuwa tayari kufanya hivyo, ningeshughulikia kwanza kile nilichoona kuwa kasoro katika Ukristo. Ningeuchukua Ukristo kutoka nje, kama vile nilivyofanya itikadi zingine. Kukiri kwamba nilikosea kuhusu uibukaji na kuja kwenye Biblia nikiwa mtoto mjinga ilikuwa vigumu. Kukiri kwamba watu ambao niliwaona kuwa wajinga walijua zaidi kuliko mimi kuhusu jambo ambalo sasa niliamini lilikuwa muhimu sana - Yesu, na maana ya kumfuata Yeye - pia ilikuwa ya unyenyekevu mkubwa. Kwa hivyo ningeingia kwenye theolojia kutoka kwenye msingi ambao nilikuwa nimeridhika. Ikiwa ningeweza kujiepusha na kiburi na sikujisifu katika ufahamu wangu mwenyewe, labda ningeweza kuleta mtazamo wa kipekee kwenye somo la theolojia.

Mwandishi mwenza hapo awali alitaja kwamba misingi yake ya mageuzi ilianza kuvunjika katika chuo kikuu. Rafiki zangu Wakristo waliniuliza maswali bila chuki ambayo sikuwa na majibu yake. Nilipaswa kufa au kupooza kuelekea mwisho wa chuo nilipoanguka futi arobaini kutoka juu, na bado nilijipata bila kudhurika na maswali zaidi. Kabla ya kuacha shule ya kuhitimu katika Chuo Kikuu cha Jimbo la Mississippi, watu ambao niliishia kuwa marafiki walikuwa pia Wakristo ambao nilifurahia mazungumzo ya kina nao. Sikuwahi kuhisi shinikizo lolote kutoka kwao, ambalo nilithamini sana.

Hatimaye, mwaka mmoja baadaye na muda mfupi kabla ya kuanza biashara yangu nilikutana na familia ya vijana ya kupendeza ya kilimo ambayo nilianza kununua nyama ya ng'ombe na maziwa mabichi ya kikaboni kutoka kwao. Pia walitokea kuwa Wakristo. Tulikuwa marafiki wa haraka tulipokutana kwa mara ya kwanza siku ya baridi kali yenye halijoto iliyo chini ya -15 Celsius.

Wakati huo sikuwa na subira na mwenye kuhukumu, nilikuwa nikifanya mabadiliko haraka sana ili watu waendele. Nakumbuka nilichanganyikiwa na kufikiri mara nyingi kwamba watu hawakupata, kwamba watu walionekana kudanganywa sana nilipojifunza zaidi kuhusu

kilimo, kuachwa kwa ujasiriamali katika nchi yangu, na ukuzaji wa mfumo wa chakula kiviwanda. Ilikuwa wakati huo ambapo kupitia uvutano wenye subira wa rafiki yangu niliamua kusoma Biblia nikiwa na umri wa miaka 24. Nilijua sikuwa na furaha na nilitamani shangwe na uradhi. Mungu alikutana nami pale nilipokuwa na nikamkubali Kristo maishani mwangu. Kufikia wakati huu nilikuwa nimekataa zaidi au chini ya uibukaji lakini sikuwa nimechukua wakati wa kujifunza kwa kina. Hiyo ingekuja miaka michache barabarani. Sikujua hata kidogo Mungu wa Biblia alikuwa nani, iwe Utatu au Mungu mmoja, Baba, ambaye alikuwa na Mwana halisi, Yesu, ambaye yuko pamoja nasi kwa Roho Yake.

Nilichojua ni kwamba kama Danutasn, nilijua machache sana na sikutaka kukiri hadharani kwa sababu ya kiburi changu. Bado nilitamani kuwa na udhibiti wa sehemu kubwa ya maisha yangu na niliamini nilihitaji kufanya kitu ili kujibadilisha. Bado nilishiriki na kupata utambulisho katika akili yangu na kile nilichofikiria nilijua; vilevile kuwa mwanariadha, mtu wa nje, na mmiliki wa biashara. Nilifikiri ningeweza kurudisha nyuma mtazamo wa ardhi kwa Ukristo kwa sababu karibu Wakristo wote niliowajua wakati huo hawakuonekana kujali kuhusu chakula walichokula na usimamizi wa ardhi.

Sikuwa tayari kwa ukweli ambao ninauthamini leo kuhusu tabia ya Mungu na nyakati za baraka kama Sabato. Nilikuwa nikishindana na dhambi zangu mwenyewe na utambuzi wa jinsi nilivyomtendea Mungu na wengine katika kipindi cha maisha yangu hadi kufikia hapa. Ulikuwa ukweli mgumu kukubaliana nao, na nilishindana nikiamini ningeweza kusamehewa, hasa nilipojikuta nimetumbukia katika njia za dhambi za zamani. Mungu alikutana nami katika mashaka, hofu, na ubinafsi wangu na aliendelea kumimina upendo usio na masharti ndani ya moyo wangu.

Hapo awali tulijadili tofauti kati ya Wakristo wa mrengo wa kulia wanaounga mkono biashara ambao wanasisitiza ulimwengu kufanywa kwa ajili ya wanadamu (na kwa kawaida tunaamini kuwa ongezeko la joto duniani limetiwa chumvi), na Wakristo wa mrengo wa kushoto ambao wanasisitiza wajibu wa mwanadamu kwa ulimwengu (na wako makini

kuhusu ongezeko la joto duniani.) Mkazo wa kwanza “utawala”, wa pili “usimamizi”. Lakini moyoni kuna tofauti ndogo kati ya hizo mbili, kwa kuwa zote zinauona ulimwengu kwa mtazamo wa mwanadamu na kile ambacho mwanadamu anaweza kufanya.

Huu hapa ni mstari maarufu unaozungumziwa katika Toleo la King James:

Mungu akawabarikia, Mungu akawaambia, Zaeni, mkaongezeke, mkaijaze nchi, na kuitiisha; mkatawale samaki wa baharini, na ndege wa angani, na kila kiumbe chenye uhai kiendacho juu ya nchi. (Mwanzo 1:28)

Je, “kuitiisha na kuitawala dunia” kunakusudiwa kueleweka kama aina ya mawazo ya kikoloni ya mwanadamu-mkubwa na ulimwengu-duni? Je, kuna kitu kimepotea katika tafsiri? Inapaswa kuwa wazi kwa wote kwamba maana ya jinsi hii inavyofasiriwa ni juu ya msomaji. Ni sawa na mfalme anayemwambia mwanawe, “tawala juu ya watu.” Ni juu ya mwana kuamua nini kutawala kunahusisha, na kila utamaduni na mtu binafsi ana mawazo tofauti ya asili ya utawala, mamlaka, uhuru, na wajibu.

Lakini Vipi Ikiwa Mwanadamu Hana Uwezo?

Majadiliano haya yote yanakuwa hayana umuhimu ikiwa mwanadamu hana uwezo wa kutawala. Kuichukulia aya hii kuwa inahalalisha utawala wa mwanadamu ni kukosa muktadha mzima wa kifungu; ni KABLA ya dhambi na KABLA ya mauti. Baada ya dhambi na baada ya kifo muunganisho wetu na Mungu umepotea, na kwa hiyo uwezo wetu wa kuwa na “utawala” unaofaa unaharibiwa kabisa. Kujaribu kubishana ni nini maana ya utawala ni kushughulikia dalili, sio mzizi.

Sababu inayotufanya tukose hoja hii ya msingi ni kwamba ndani kabisa ya utamaduni wetu wa kiteknolojia unaoendelea UNAamini kwamba watu wana uwezo. Msingi wa kuibuka kwa imani ya kidunia na kisayansi ilikuwa imani ya kibinadamu kwamba kimsingi tulijua tunachofanya. Lakini imani hii inapotea, na pendulum lazima irudi nyuma kwa njia nyingine; na bila kuelewa misukumo ya chini ya fahamu ya mwanadamu tutapeperushwa kabisa baharini na dhoruba kali za historia.

Kuvutwa kwa watu kwenye imani ya kidunia na kisayansi kulimaanisha kupungua kwa nguvu kwa dini, lakini kwa kupoteza imani katika elimu ya kidunia na kisayansi ni jambo lisiloepukika kwamba mamlaka za kidini zitaona ombwe katika mamlaka na zitahamia kulijaza. Ikiwa mwanadamu hana uwezo wa kutawala, kutawala dunia peke yake, lazima suluhisho liwe kwamba anaweza kuitawala kwa msaada wa Mungu mwenye nguvu zote. Mapadre watarejesha nafasi yao ya mamlaka katika jamii kutoka kwa wanasayansi na wanatekinolojia, wakidai wanajua jinsi ya kufanya mambo yafanye kazi kama wapatanishi kati ya wanadamu na Mungu. Lakini je, ni Mungu ambaye manabii wa zamani walituoonyesha, au mmoja wa mawazo yetu 'ya ubatili'?

Nasema hivi baada ya kuona jinsi mimi mwenyewe nilivyodanganywa. Nilijihisi mpumbavu sana kwa kuamini kwa moyo wote nadharia ambayo haikuwa sahihi na kwa kufikiri Wakristo walikuwa wajinga - na sasa hapa nilikuwa Mkristo, na nilitaka kila mtu aelewe kwamba sikuwa mjinga na ubongo. Lakini ni nani aliyefikiri mimi ni mjinga? Pia nilitaka kujithibitisha kwa Mungu ambaye hapo awali nilikuwa nimemkufuru na kumdhihaki. Lakini je, Mungu alinihitaji nithibitisha uaminifu wangu Kwake? Nilikuwa nikionyesha kulingana na mfumo wangu wa imani ya hapo awali. Niliona aibu kwa kuamini makosa, na nilikuwa na hasira kwa kudanganywa. Nilijisikia fahari kwamba nilikuwa nimejifunza njia yangu katika ukweli na nilifanya njia yangu nje ya makosa. Jeuri yangu, hata baada ya kupigwa, ilikuwa bado haijanyenyekezwa kabisa (Mungu akipenda siku moja itakuwa chungu kama siku hiyo itakuwa). Nilisoma Biblia na kuona Mungu ambaye angeadhibu ukosefu wa haki duniani, angesema ukweli kwa mamlaka, na angedhihirisha kila jambo lililofichwa. Je, Mungu hufanya mambo haya? Ndiyo, lakini si kwa jinsi nilivyofikiri; kulikuwa na vifungu vingine katika Biblia ambavyo nilivichunguza ambavyo pia vilihitaji kuzingatiwa ili kupata taswira kamili zaidi ya tabia ya Mungu. Ingechukua muda mrefu kabla nianze kumwona Mungu kwa uwazi zaidi, si kama nilivyowazia na kumkadiria kuwa (kwa maana ingawa sikuamini kwamba Yeye yuko, nilikuwa na mawazo fulani ya jinsi amnavyo Angekuwa kama alikuwepo). Maoni yetu ya kwanza sio picha kamili ya mtu.

Mwandishi-mwenza anakumbuka motisha zake mwenyewe za kuwa Mkristo zilikuwa mchanganyiko wa ubinafsi na upuuzi. Bila kujua nilichochea na woga wa adhabu ya milele katika Kuzimu. Kwa uangalifu nakumbuka nilitaka kuwa mtu bora na nilijua nisingeweza kulifanya hilo mwenyewe, ingawa niliendelea kujaribu.

Nilikuwa nikiwaita marafiki zangu wa shule dhaifu kwa kutoweza kukubali kwamba maisha yetu yangeisha na ilikuwa hivyo, hakuna uzima wa milele baada ya kifo.

Nilikuwa mwangalifu kwa kukosolewa ingawa sikukubali wakati huo, na nilielekeza mawazo yangu kwa wale walio karibu nami na kwa Mungu. Niliona wengine na Mungu kama wanaodai na wanaotaka ukamilifu kwa sababu ndivyo nilivyokuwa. Kwa kuwa mwangalifu, nilijisumbua pia kwa yale niliyowafanyia watu maishani mwangu na vilevile kwa Mungu.

Mimi pia, nilihisi kama nilikuwa na mengi ya kuthibitisha kwa Mungu ili kupata ukubali wake na kibali chake. Ilichukua muda kwa michakato ya mawazo ambayo nilikuwa nimekuwa nikifanya maisha yangu yote kubadilishwa na mpya. Kuna kumbukumbu na imani zinazohusiana na njia zetu za nyurolojia, na epijenetiki inaonyesha kwamba uchaguzi wetu umechapishwa kihalisi katika DNA yetu (wazo linalopatikana katika Biblia, Yer 17:1). Mitindo hii ya mawazo inayohusishwa na kiwewe cha kihisia ambacho hakijatatuliwa hufanya kama swichi chaguo-msingi au majaribio ya kiotomatiki ambayo chini ya mkazo nilijikuta nikiyarudia. Uponyaji bado unaendelea hadi leo.

Msukumo wa kifo cha Freudian ulikuwa ukifanya kazi katika fahamu yangu ikidhihirisha kama kutoamini. Uovu wangu ulinifanya nijisikie kuwa sina thamani na sistahili upendo wa Mungu. Ilikuwa vigumu kuacha udhibiti, na sikumwamini Mungu kabisa kwamba Alikuwa amenisamehe na kwamba Alikuwa bado ananisafisha kutokana na udhalimu wote. Nilipinga ahadi Zake za kubadilisha nia zangu zote za ubinafsi na zile za upendo usio na masharti. Kujifunza kuacha udhibiti na kuamini upendo wa Baba yangu wa mbinguni limekuwa jambo gumu zaidi ambalo nimewahi kufanya maishani mwangu, na limekuwa jambo la kuridhisha zaidi na la mabadiliko. Na huu ni mwanzo tu...

Kwa sababu matatizo ya ustaarabu wa Magharibi kwa kweli yalianza kuongezeka kwa kasi kwa sababu ya mapinduzi ya viwanda, ambayo yaliambatana na kuondoka kwa Mungu, majanga ambayo bila shaka yatakuja katika siku zijazo yatalaumiwa kwa umbali wetu kutoka kwa Mungu, kukataa kwetu Mungu. Kwa kuzingatia kwamba tunajikuta kwenye ukingo wa mapinduzi ya 4 ya viwanda, matatizo yetu yataongezeka na tutatafuta kuweka lawama kwa mtu. Kwa nini tunaweza kusema itakuwa hivyo? Kanuni hizo hizo zinatumiwa, ambazo zilileta mapinduzi ya awali ya viwanda na matatizo ya mazingira yaliyofuatana. Kwanza tunageuzia lawama, tukiweka kwa wengine, kama vile Adamu alivyofanya katika bustani ya Edeni, akiwalaumu Hawa na nyoka. Wakati hatimaye tumewekwa kwenye nafasi ambayo lazima tukubali kwamba sisi ni sehemu ya kushindwa, kwamba sio tu makosa ya watu wengine, tutashughulikiaje? Tulijaribu kuiendesha dunia sisi wenyewe na tukashindwa, na kwa sababu ya fikra zetu kuwa thamani yetu inaamuliwa na kile tunachopata (angalia jinsi tunavyowatukuza watu waliofanikiwa), tunajiona kuwa wameshindwa na tunastahili kuadhibiwa. Kwa mtazamo wa biashara, tunastahili kufukuzwa; na tunapoipeleka fikra hiyo katika dini, ina maana ama tutarekebisha matatizo na Mungu, au Mungu wetu atuadhibu. Angalia kura hii ya maoni, ambapo tunaona jinsi mtazamo wa Mungu ambavyo umebadilika kutoka kwenye kizazi kikubwa hadi kwa vijana.

Young Americans believe in a vengeful God

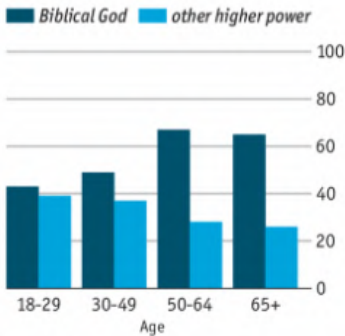
Their deity offers relatively little protection and plenty of punishment

Smite young things

United States, polled December 4th-18th 2017

"I believe in..."

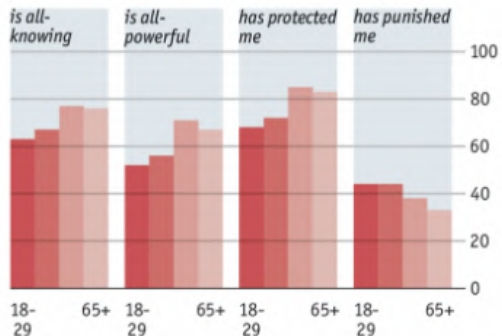
% responding

Source: Pew Research Centre

"I believe a higher power..."

% responding

Economist.com

Watano kati ya sita ya wale walio na umri wa miaka 18 hadi 29 wanaamini katika aina fulani ya mungu, lakini kizazi chao ndicho kina uwezekano mdogo wa kumwabudu Mungu kama inavyoelezwa katika Biblia (43%). Hii si kwa sababu wamebadili kwa wingi hadi dini nyingine kuu: ni 8% tu kati yao wanaofuata imani zisizo za Kikristo, juu kidogo tu ya wastani wa kitaifa wa 6%. Badala yake, sehemu kubwa ya vijana wanadai kuamini katika nguvu nyingine ya juu (39%), chochote ambacho kinaweza kumaanisha.

Mungu, kama vijana wa Marekani wanavyomwona [sic; the Economist alimnukuu Mungu kama yeye!], ana uwezekano mdogo wa kuwa na ujuzi wote na mwenye uwezo wote kuliko Mungu ambaye wazazi wao wanamwabudu. Hata hivyo, wakilinganishwa na wazee wao, vijana huona kwamba Mungu hawezi kuwalinda na kuwaadhibu. Ole, hakuna data ya kihistoria ya kufichua ikiwa vijana daima wamehisi wamelaaniwa hivyo—au ikiwa mmea wa sasa unapitia mateso ya kimungu kiasi kisicho cha kawaida.

<https://www.economist.com/graphic-detail/2018/05/03/young-americans-believe-in-a-vengeful-god>
<https://www.economist.com/graphic-detail/2018/05/03/young-americans-believe-in-a-vengeful-god>

Vijana huamini katika Mungu, lakini kwa kupungua ni Mungu wa Biblia; na cha kufurahisha wanaamini kwamba Mungu ana uwezekano mdogo wa kuwalinda ikilinganishwa na mababu zao, na kuna uwezekano mkubwa wa kuwaadhibu. Hii ina maana gani? Je, mwelekeo huo ungemaanisha kwamba vijana hawa wangemwona Mungu wao akizidi kuwaadhibu adui zao? Je, Mungu kama huyo angetaka wafanye baadhi ya adhabu hiyo, hasa ikiwa watu fulani wangeonwa kuwa wanaitunza dunia isivyofaa? Ikiwa majanga ya asili yanazidi kutokea, ambayo kwa Kiingereza tunayaita “Matendo ya Mungu”, tunaweza kuyatafsirije? Je, yangukuwa maonyesho ya nguvu za Mungu mwenye hasira, Mungu ambaye amejaa ghadhabu dhidi ya wanadamu ambao hawawezi kutunza mazingira? Ni rahisi kuamini kwamba Mungu anakulinda ikiwa hakuna mambo mengi mabaya yanayotokea, lakini ikiwa mambo mabaya yanatokea na yanazidi kuwa hivyo, tutaamini nini? Uhusiano wa mwanadamu na Mungu hauhusishi tu uhusiano wake na dunia, lakini uhusiano wa mwanadamu na dunia (na kila mmoja) utaamua jinsi anavyomwona Mungu. Na kupitia uchunguzi wa historia tunaona kwamba ni mtazamo wa ulimwengu wa mwanadamu, na jinsi anavyoona nguvu kubwa kuliko yeye mwenyewe, ambayo huamua jinsi atakavyotenda.

Kumbuka jinsi Freud alivyoeleza nguvu mbili ndani ya mwanadamu, Eros na Kifo, zinazounda ulimwengu wetu. Eros ni nguvu inayojenga ustaarabu wetu. Kwa wengi ustaarabu huu haufanyi kazi, kama vile maskini, kama wanyama, kama vile wasio na kazi, n.k. Ningejijumuisha katika orodha hii, kwa kuwa ingawa sikuwa maskini nilitambua kuwa nina mwelekeo mkubwa wa kuto kuendana, na tabia hiyo ilikuwa ikinipeleka kwenye matatizo na pengine kuishia katika kushindwa na kushuka moyo. Kwa sisi sote tunaohisi kuwa hatufai, tunahitaji kuwa waangalifu sana ili tusinguke katika msukumo wa kifo, na ambapo tunaunda mfumo wa imani ili kuondoa kila kitu ambacho hatupendi. Kuna sababu nyingi kwa nini tunaweza kufanya hivi, iwe ni kwa sababu tumehisi kukataliwa, au

sio nzuri vya kutosha, au kuchoka tu; na msukumo wetu wa kifo unaweza kujivika katika mtazamo wowote wa ulimwengu - iwe ukomunisti, ufashisti, mtazamo wa kuona ... lakini mbaya zaidi, inaweza kujivika mavazi ya kidini. Hivyo dini ya Mfalme wa Amani yaweza kuwa dini ambayo tunachotaka zaidi ni Mungu kuleta hukumu yenye uharibifu juu ya ulimwengu. Hatupendi kusaidia au kuokoa wengine; tunachopendezwa nacho ni hukumu, na hiyo ni kwa sababu tulitumia maisha yetu yote bila kujaribu kujua jinsi ya kusaidia ulimwengu wetu, lakini kwa kweli tulitumia maisha yetu yote kujaribu kujua jinsi ya kuhukumu ulimwengu wetu. Tunaweza kuwa karibu sana na ukweli, tukimwamini Mungu, Mungu sahihi, lakini kutoelewa kabisa jinsi Yeye alivyo na mpango wake ni nini kwa ulimwengu wetu. Ilinichukua muda mrefu, hata baada ya kubatizwa, kutambua kwamba mimi, kama wanafunzi, pia sikumwelewa Yesu.

Wanafunzi wake Yakobo na Yohana walipoona hayo, walisema, Bwana, wataka tuagize moto ushuke kutoka mbinguni, uwaangamize; [kama Eliya naye alivyofanya]? Akawageukia, akawakanya. [Akasema, Hamjui ni roho ya namna gani mliyo nayo.] Kwa maana Mwana wa Adamu hakuja kuziangamiza roho za watu, bali kuziokoa. Wakaondoka wakaenda mpaka kijiji kingine. (Luka 9:54-56)

Mwandishi mwenza ana maoni yaleyale. Baada ya kuwa Mkristo nilibeba roho yangu ya kuhukumu na kushutumu pamoja nami na kuielekeza kwa Mungu wa Biblia. Kulikuwa na ufisadi mwingi sana duniani, kanisani, nje ya kanisa, katika serikali yetu, katika sekta binafsi na ilihitaji kuhukumiwa na kushughulikiwa. Juhudi lazima ziwekwe na mapinduzi ni muhimu ili kutukomboza kutoka kwenye udhalimu. “Kama unavyohukumu, ndivyo utakavyohukumiwa ...”

Ikiwa Tunakosea Katika Mambo Mengine Yote, Je, Tunaweza Kuwa Na Makosa Kumhusu Mungu?

Ikiwa kwa kweli tungsoma Biblia, tungeona kwamba tena na tena Waisraeli hawakumwelewa Mungu. Hatimaye Mungu alimtuma Mwanawe Yesu, na Yesu hakueleweka. Yesu alizungumza kwa uwazi na wanafunzi wake:

Kwa sababu alikuwa akiwafundisha wanafunzi wake, akawaambia, Mwana wa Adamu yuaenda kutiwa katika mikono ya watu, nao watamwua; hata akiisha kuuawa, baada ya siku tatu atafufuka. Lakini hawakulifahamu neno lile, wakaogopa kumwuliza. (Marko 9:31-32)

Yesu alikuwa mwenye upendo na mpole sana, lakini wanafunzi waliogopa kumuuliza alimaanisha nini. Hawakuelewa kile ambacho Mungu alitaka waelewe, kwa sababu yale ambayo Yesu alisema yalipinga ufahamu wao wenyewe, matarajio, maadili, na tafsiri zao wenyewe. Walifikiri kwamba Yesu angesimamisha ufalme wa kidunia ambao ungechukua nafasi ya Rumi na kutawala ulimwengu, na wao kama wanafunzi Wake wangetawala pamoja Naye (hata walibishana ni nani angekuwa na vyeo bora zaidi katika serikali hiyo mpya, Lk 9:46). Tunaweza kufikiria - hatutafanya kosa hilo. Hata hivyo kwa miaka 2000 Ukristo umekuwa ukifanya kosa hilo hasa - wanadamu wakifikiri kwamba walijua kile ambacho Mungu anataka (tazama kijitabu changu In God's Name): iwe ni kuua watu kwa kutokubali mtu kuwa Papa, au kuua watu kwa kutokubali mafundisho fulani, au kuua Waislamu ili kurudisha Yerusalemu, au kuwapiga wake na watoto kwa kutotii.

Kama vile wanafunzi walivyomwelewa Yesu vibaya, Wakristo wameelewa vibaya Biblia. Kuanzia na maana ya utawala wa mwanadamu juu ya dunia katika Mwanzo, kuingia katika nchi ya Kanaani kwa njia ya vita na mauaji ya halaiki, kuunda ulimwengu wa hadithi wa kuzimu ambapo mapapo huwatesa watu - yote haya yalikuwa kulingana na kile mwanadamu alichotaka, si Mungu. Kutokuelewana huku kuliunda sehemu ya uhalali

wa Fundisho la Ugunduzi na Kudhihirisha Hatima, ambayo ilijadiliwa hapo awali katika kitabu, na kuhalalisha unyanyasaji na ubadilishaji wa nguvu wa watu wa zamani ikiwa watapinga kuangamizwa kwa tamaduni/njia yao ya maisha na unyonyaji wa watu wa ardhi na rasilimali - yote katika jina la maendeleo ya ufalme wa mbinguni.

Je, matendo haya hayaendi kinyume na mfano wa maisha ya Yesu Kristo, ambaye mfano wake Wakristo wanapaswa kufuata? Na ikiwa sisi wanadamu tumemwelewa vibaya Mungu na Mwanawe kwa miaka 2000, je, tungekuwa na kiburi sana kudhani kwamba tunawaelewa kwa usahihi sasa? Hasa kuona jinsi mantiki yetu ambavyo imechanganyikiwa kuhusu kila kitu kingine?

Paulo anaweka hukumu hii kwa wanadamu:

¹⁰ kama ilivyoandikwa, ya kwamba, Hakuna mwenye haki hata mmoja.

¹¹ Hakuna afahamuye; Hakuna amtafutaye Mungu.

¹² Wote wamepotoka, wameoza wote pia; Hakuna mtenda mema, la! Hata mmoja.

¹³ Koo lao ni kaburi wazi, Kwa ndimi zao wametumia hila. Sumu ya fira i chini ya midomo yao.

¹⁴ Vinywa vyao vimejaa laana na uchungu.

¹⁵ Miguu yao ina mbio kumwaga damu.

¹⁶ Uharibifu na mashaka yamo njiani mwao.

¹⁷ Wala njia ya amani hawakuijua.

¹⁸ Kumcha Mungu hakupo machoni pao.

Warumi 3:10-18

Huu ndio msingi wa kazi kuu ya ufafanuzi ya Paulo, Kitabu cha Warumi. Ananukuu Zaburi ya 14, iliyoandikwa na Daudi aliyeishi miaka elfu moja kabla ya Paulo. Zaburi hii ilikuwa imeimbwa na Waisraeli kwa miaka elfu moja hadi wakati wa Yesu, na Paulo, kwa kuinukuu, anasema kwamba hakuna kilichobadilika - bado hakuna mwenye haki, kama vile ambavyo hakukuwa na mwenye haki miaka 1000 kabla ya Paulo kuishi wakati Daudi alipoandika hapo awali. Na maana yake ni kwamba hakuna mwenye haki sasa pia.

Kadiri imani ya kilimwengu inavyozidi kulaumiwa kwa kushindwa kwa mwanadamu, dini iliyopangwa kitengenezo itachukua kiti cha enzi cha kisiasa ambacho ilikuwa nacho hapo awali. Hapo awali nilitaka kiti hicho cha enzi. Nilitaka kuwa mwanasiasa, na ikiwa nisingeweza kuchukua mamlaka kwa njia hiyo, ningepata mamlaka katika kanisa. Nilijiona nina uwezo zaidi kuliko washiriki wengine wa kanisa. Somo la madaraka, ndivyo siasa zilivyo, si rahisi kuachwa. Lakini kiti hiki cha enzi cha kidunia cha nguvu ni kiti ambacho Yesu hakutaka kamwe kanisa lichukue. Yesu alitaka watu wakubali kwamba walikuwa wamevuruga kila kitu, kwamba hawakumwelewa Mungu, na kwamba walihitaji kugeuka na kufikiria upya. Yesu hakutaka wafikiri kwamba Mungu aliwahesabia haki kwa haki yao binafsi na kuunga mkono hukumu na adhabu yao kwa ulimwengu unaowazunguka. Maovu yote ya ulimwengu pia ningeweza kufanya, kwa sababu mimi ni wa asili ileile ya dhambi. Hili lilikuwa somo ambalo naamini Mungu alitaka nijifunze, basi ningeweza kuwa mnyenyekevu na hivyo kuwa daktari ambaye aliweza kuwasaidia wengine bila kuwahukumu.

Kuna mazungumzo ulimwenguni pote ya “Siku ya Hukumu”, “Apocalypse”, na “Armageddon”. Ikiwa kweli tunaamini kwamba ulimwengu unakwisha, na ninatumaini tunaweza kukubali hilo, basi tunahitaji kutafakari upya mfumo wa kufikiri uliotupa maneno haya, na mfumo huo unapatikana katika Biblia. Tunapaswa kuelewa jinsi Biblia inavyofafanua mambo haya, na tusikubali mawazo hayo kwa kuwa yametolewa kwetu kupitia sinema na michezo ya video inayotumia dhana hizi ili kutuburudisha. Kwa hakika hatuwezi kuamini mawazo yetu wenyewe juu ya mawazo haya.

Tunaweza kujifunza kutoka kwenye makanisa, na mapokeo, na kutoka kwa wachungaji. Ni lazima tuheshimu mamlaka. Lakini pia hatuwezi kukubali kwa upofu mafundisho na kanuni za imani ambazo tunaambiwa kwamba lazima tuamini, hasa kutoka kwenye makanisa ambayo yamejengwa kwa uwezo na nguvu, ambayo ina maana kwamba hawajaelewa Neno la Mungu. Ikiwa Mkristo wa ndani kabisa anataka kiti cha enzi cha mamlaka kutawala umati na kuunda ulimwengu kwa njia ambayo Yesu mwenyewe alitangaza kwamba hatupaswi kufanya kwa maana ufalme wake “sio wa ulimwengu huu,” basi tunapaswa kuwa

waangalifu sana na “tujichunguze wenyewe kama tuko katika imani.” Ni lazima tuiache Biblia ijifafanue na kujieleza yenyewe badala ya falsafa na kanuni za imani za mwanadamu. Tusiogope kumwomba Yesu, ambaye anataka zaidi ya yote tujue kwamba Baba yake (ambaye pia ni Baba yetu) anatupenda. Nakuomba uchukue hatua na usome kitabu cha “Matendo ya Mungu wetu Mpole.”

Matukio ya ufunuo wa siku za mwisho ni mengi katika burudani yetu, na yanatufanya tuelewe vibaya hali halisi kama inavyoonyeshwa katika Biblia.

Hitimisho

Mpendwa msomaji, Biblia inatuambia nini kinasababisha uharibifu wa asili.

Akamwambia Adamu, Kwa kuwa umeisikiliza sauti ya mke wako, ukala matunda ya mti ambao nalikuagiza, nikisema, Usiyale; ardhi imelaaniwa kwa ajili yako; kwa uchungu utakula mazao yake siku zote za maisha yako; **michongoma na miiba itakuzalia, nawe utakula mboga za kondeni;** kwa jasho la uso wako utakula chakula, hata utakapoirudia ardhi, ambayo katika hiyo ulitwaliwa; kwa maana u mavumbi wewe, nawe mavumbini utarudi. (Mwanzo 3:17-19)

Ni laana iliyokuja juu yake kwa sababu ya matendo ya mwanadamu. Hali ya dhambi ya mwanadamu husababisha asili kutofanya kazi vizuri. Wacha tuangalie upanuzi wa laana hii:

Kaini akamwambia Abeli ndugu yake, Twende uwandani; na ikawa kwamba walipokuwa kwenye tambarare Kaini alimwinukia Abeli kaka yake, na kumuua. BWANA Mungu akamwambia Kaini, Yuko wapi Habili ndugu yako? akasema, mimi sijui, mimi ni mlinzi wa ndugu yangu? BWANA akasema, Umefanya nini? **sauti ya damu ya ndugu yako inanililia kutoka katika ardhi.** Sasa umelaaniwa wewe katika ardhi ambayo imefungua kinywa chake kupokea damu ya ndugu yako kutoka mkononi mwako. Utakapoilima ardhi, haitakupa nguvu zake tena; **Kaini akamwambia Bwana MUNGU, Dhambi yangu ni kubwa mno hata siwezi kusamehewa.** (Mwanzo 4:8-13; Tafsiri ya Brenton ya Septuagint)

Ni chuki zetu wenyewe kwa wenzetu ndizo zinazotufanya tulaaniwa kutoka katika nchi. Dhambi zetu zimetutenga na Mungu na asili. Na bado badala ya kukubali kosa letu na kumwomba Mungu atusamehe na kutusaidia, tunakimbia kwa hofu ya Mungu, tukisema hivi: “Uhalifu wangu ni mkubwa sana hata siwezi kusamehewa!” Je, hivi ndivyo tunavyofikiri? Je, tunajisikia aibu kwa jinsi tunavyowatendea wanyama wa dunia hii, kuwafunga nguruwe, ng’ombe, kuku na chochote kile tunachohitaji katika hali mbaya? Je, tunajisikia aibu kwa kutowasaidia maskini, kwa kufikiri kwa ubinafsi na kwa ufinyu kwa ajili ya usalama na

faraja yetu wenyewe tu? Ndani ya moyo wetu, je, tunajihisi kuwa na hatia kwa kuishi bila kufikiri, kutumia muda wetu kutazama sinema na kucheza michezo ya video, kuoza na kupata watoto tukijifanya kila kitu kiko sawa huku ulimwengu ukiteketea karibu nasi? Je, kweli tutaishi na aibu zetu badala ya kuhoji mawazo yetu wenyewe?

Asili imeundwa na Mungu kama mfumo wa mrejesho ili kutupa usomaji wa hali ya tabia zetu. Utawala wetu ulikusudiwa kuwa wa uwakili, wa matunzo, na wa kuongeza tija; au kama ilivyokuwa mantra ya mwanamazingira maarufu wa karne ya 20 Aldo Leopold: “matumizi ya busara”. Tulipopokea kila kitu kutoka kwa Mungu: maisha, upendo, furaha, mambo mazuri ya bustani ya Edeni, ikiwa ni pamoja na chakula ambacho kilitutegemeza, tulikuwa kwa upande wake kutoa matunda ya baraka hizi - wahusika wa hali ya juu na akili zisizochafuliwa na ubinafsi - katika utunzaji wa bustani na nchi yenyewe.

Maana ni mfano wa mtu atakaye kusafiri, aliwaita watumwa wake, akaweka kwao mali zake. Akampa mmoja talanta tano, na mmoja talanta mbili, na mmoja talanta moja; kila mtu kwa kadiri ya uwezo wake; akasafiri. Mara yule aliyepokea talanta tano akaenda, akafanya biashara nazo, akachuma faida talanta nyingine tano. Vile vile na yule mwenye mbili, yeye naye akachuma nyingine mbili faida. Lakini yule aliyepokea moja alikwenda akafukua chini, akaificha fedha ya bwana wake. (Mathayo 25:14-18 KJV)

Kama vile katika mfano wa talanta, wanadamu katika Adamu na Hawa, walikabidhiwa dunia nzima. Na tumefanya nini kwa yale ambayo Mungu ametukabidhi? Nafikiri watu wengi wangekuambia kwamba tukiendelea kuishi jinsi tulivyo tutajiangamiza wenyewe. Ukristo unafundisha kwamba Mungu ataharibu dunia mwishowe, lakini je, hivi ndivyo Biblia inavyofundisha kweli?

Na hiyo nchi imekuwa najisi; kwa ajili ya hayo naipatiliza uovu wake juu yake, **na hiyo nchi yatapika wenyeji wake na kuwatoa**. Kwa hiyo mtazishika amri zangu na hukumu zangu, wala msifanye machukizo hayo mojawapo; yeye aliye mzalia, wala mgeni aketiye kati yenu; (kwa kuwa hao watu wa nchi wameyafanya machukizo haya yote, hao waliotangulia mbele zenu, na hiyo nchi imekuwa najisi;) **ili kwamba hiyo nchi isiwatapike na ninyi pia, hapo mtakapoitia unajisi**, kama

ilivyoitapika hiyo taifa iliyotangulia mbele yenu. (Mambo ya Walawi 18:25-28 KJV)

Maana sauti ya maombolezo imesikiwa toka Sayuni, Jinsi tulivyotekwa! tulivyofadhaika sana! Kwa sababu tumeiacha nchi, kwa kuwa wameangusha makao yetu. (Yeremia 9:19)

Mungu hahitaji kuadhibu au kutuagamiza, tunafanya hivyo vya kutosha peke yetu. Kwa kweli, Mungu ametupa kanuni za kufuata ili kutulinda na matokeo ya kutojua kwetu. Ni njia zetu za ubinafsi au za dhambi ndizo zinazoleta madhara juu yetu wenyewe.

Msidanganyike, Mungu hadhihakiki; kwa kuwa cho chote apandacho mtu, ndicho atakachovuna. (Wagalatia 6:7)

Tunaiharibu dunia sisi wenyewe kwa upande wake. Uibukaji kama mtazamo wa ulimwengu husababisha uharibifu wa mazingira chini ya dhana inayodhaniwa kwamba tuko kwenye kilele cha mafanikio na akili kama spishi. Inatuwezesha kuamini kwamba uharibifu huu wote ni aina tu ya uteuzi wa asili, ambayo inafaa zaidi, iwe ni wachache tu, itatoka kwa nguvu zaidi, na aina zetu zitaendelea harakati zake za juu.

Miongozo ya Georgia - Labda milioni 500 ni kiasi sahihi?

Lakini tusijidanganye tena. Hatujaweza kuunda maisha katika maabara licha ya kuchemsha, kuwasha, na kukata umeme kwa maji na udongo. Je,

tunapooona wanyama wakifa, tunawaona wakigeuka kuwa visukuku? La, hata hivyo tunapata visukuku vingi katika safu ya kijiolojia, ushahidi wa kuzikwa kwa haraka sana. Visukuku havikuumbwa kutokana na kifo cha kawaida ambacho huacha mzoga unaozoa kwenye hewa ya wazi. Fossils(Visukuku) huundwa tu katika hali mbaya, kwa kufunikwa mara moja na mchanga - hii ni ushahidi wa majanga makubwa ya asili katika siku za nyuma; tusikebehi wazo la gharika duniani. Wanasayansi wa kidunia wanajua hili, angalia nadharia za 'Majanga'. Na hatimaye, hakuna mifano ya mabadiliko ya nasibu yanayoathiri vyema protini za miundo. Mabadiliko ambayo husababisha mabadiliko makubwa ya mpangilio wa mwili, utaratibu ambao aina mpya za maisha zinapaswa kuzalishwa, badala ya kuzaa maisha, zinaharibu tu. Hili linalinganishwa na jaribio la mwanadamu la kuhifadhi uhai kupitia matumizi ya teknolojia inayoendelea daima, ambayo, badala ya kupanua uhai, inachangia tu uharibifu wake zaidi.

Pia tusidanganywe na dini yenye msingi wa nguvu na wazo kwamba tuna wema au hekima ya asili. Hili ndilo lililosababisha kupotoshwa na kutumika tena kwa mapenzi ya Mungu katika Agano la Kale (ambalo lilikuwa ni makao ya dhambi ya mwanadamu, si mwakilishi wa mapenzi na mpango wa Mungu mwenyewe) ili kuhalalisha uchoyo wa kiuchumi, ushindi, na utafutaji wa ukuu.

Mageuzi na dini ghushi zinatokana na chanzo kile kile, uhai nje ya uhusiano wetu na Mungu. Wote wawili wanaharibu sayari. Mwanadamu kwa hekima yake inayodhaniwa hawezi kuigeuza meli hii.

Mungu anajua masharti yetu ni ya mwisho. Kila kitu kilikuwa kizuri wakati Mungu alipokiumba, lakini dhambi ilitufanya tumtazame Mungu kwa hofu, na Mungu akiwa chanzo cha uzima, tulijitenga naye, na tangu wakati huo mambo si mazuri tena. Mungu ameruhusu mambo kuendelea kwa miaka 6000 ili kutuonyesha matokeo ya dhambi, kutuacha tufikiri kutoka kwenye sababu hadi athari. Alimtuma Mwanawe Yesu ili atuonyeshe anatupenda ili atupatanishe naye, ili tumgeukie na kumtumaini kuwa Baba mwenye upendo badala ya kujiamini. Mungu alituacha tumuue Mwanawe ili tutambue giza ndani ya mioyo yetu wenyewe. Anataka tuone jinsi ambavyo tumemwazia Yeye vibaya na kwa

hivyo tumejifananisha na toleo la Mungu ambalo halipo, kama vile Wayahudi walivyoamini kwamba Mwana wa Mungu angetenda kwa njia tofauti na Yeye. Baada ya kufanya utambuzi huo wa kosa letu, Mungu hatimaye anaweza kutuongoza kulitubu na kutupa neema ya kuishi upya, kwa amani naye, na asili, na pamoja na wanadamu wenzetu.

Mpendwa msomaji, Biblia inasema wazi kwamba Yesu atakuja tena kufanya upya ulimwengu huu. Mimi ni mtu asiyeamini Mungu hapo awali, na ushuhuda wangu ni kwamba nilipata tumaini kidogo na ukweli mdogo katika ubinadamu na imani ya Darwin. Lipe nafasi tumaini lenye baraka la miaka 2000, tumaini ambalo Wakristo wa nyakati zote na mataifa wameshikilia, kwamba Yesu anarudi tena. Unabii wa Danieli 7, 8, na 9 unasema waziwazi wakati Yesu angekuja mara ya kwanza, na kwamba asingekuja tena mara ya pili hadi baada ya mwaka 1844 (wakati ulio karibu sana na kuzaliwa kwa Darwin). Tangu 1844 tuko rasmi katika Nyakati za Mwisho, ambapo “wengi watakimbia huko na huko, na maarifa yataongezeka.” (Danieli 12:4) Tunahitaji kujifunza mambo hayo. Tunapaswa kuelewa jinsi Mungu na Mwanawe walivyo. Mungu anaweza kustahimili uchunguzi. Kadiri nilivyolijaribu Neno la Mungu na kutazama ushahidi, ndivyo ukweli na wema wake unavyong’aa zaidi. Hebu tuangalie mambo haya ambayo babu zetu waliyachukulia kwa uzito mkubwa; jamii yetu ya kisasa inatupa wakati wa bure wa kusoma. Tusichague kutumia wakati wetu wa thamani kujifurahisha wenyewe.

Tunahitaji kukumbuka kila wakati jinsi tunavyoweza kuwa katika makosa. Kwa msomaji, inaweza kuonekana kuwa ninajivunia sana kwa sababu ninatoa majibu tofauti na yale ambayo wengine werevu kuliko nilivyotoa. Lakini ili nifikie hatua hii ilinibidi niache majivuno yangu mengi, na kuendelea kumfuata Kristo zaidi ilikuwa ni kuendelea kuruhusu majivuno zaidi yaende. Ujeuri mwingi uliojificha ambao sikuwa naufahamu! Ni lazima kila mmoja wetu apambane na mila tulizorithi kutokana na mazingira tuliyokulia. Sisi sote tuna ubatili unaojidhihirisha kwa njia tofauti. Ninajua jinsi ilivyo ngumu kukubali mengi ya ninayosema. Lakini natumai mtaniamini ninaposema kwamba ninaandika haya kama rafiki, kwa upendo kwa mtu ambaye hakubaliani nami, ninataka kushiriki naye yale niliyojifunza, sio kujionyesha kuwa

sawa na utukufu kwa jinsi ambavyo nimekuwa mwerevu. Kama hivyo ndivyo kijitabu hiki kilivyopatikana, samahani.

Ubinadamu unaingia katika mgogoro mkubwa wa kimataifa - mgogoro wa MWISHO katika historia ya Dunia. Dhambi imetuleta hapa, na tatizo linaweza kutatuliwa tu kwa kuelewa dhambi ni nini na jinsi ya kuiponya. Hilo linaweza tu kufanywa kwa kuja kwa unyenyekevu kwa daktari mkuu tuliopewa na Mungu, Yesu Kristo, mfalme wa amani. Bila kujifunza jinsi Alivyoishi maisha Yake, hatuwezi kujua kikamilifu maana ya kuishi kwa haki - ikiwa tunaamini kiwango cha haki kinafafanuliwa na Mungu. Kwangu mimi, naitazama tabia yangu yenye kasoro, na tabia ya wanadamu wenzangu na ulimwengu tuliouumba, na niko tayari kukubali kwamba sisi wanadamu tumeshindwa kuzalisha haki yetu wenyewe. Hatimaye nilikubali kanuni ya msingi ya imani ya Kikristo:

Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu. Maana tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu, tutende matendo mema, ambayo tokea awali Mungu aliyatengeneza ili tuenende nayo. (Waefeso 2:8-10)

Biblia inamfafanua je Mungu?

Yeye asiyependa, hakumjua Mungu, kwa maana Mungu ni upendo. (1 Yohana 4:8)

Upendo sio tu sifa ya Mungu, ni nani/kile Alichu. Na vipi kuhusu sheria yake?

Pendo halimfanyii jirani baya; basi pendo ndilo utimilifu wa sheria. (Warumi 13:10)

Dini sio kile ambacho tumeongozwa kuamini. Sio rasmi, baridi, kali, na ya kisheria. Sio ya kulaani na ya kipekee. Dini safi ni upendo. Yesu si mwalimu wa nguvu na vurugu, lakini wa amani na afya - na Yeye anafanana na Baba yake.

Yesu anataka kupatanishwa na Baba yake na hivyo kupatanishwa na kila mmoja na viumbe. Dunia hii, kwa sababu ya dhambi, imekusudiwa uharibifu - dhambi inaweza tu kusababisha uharibifu, haiwezi kuongoza

mbinguni duniani. Tusidanganywe na Baba wa uongo, Shetani, ambaye kiburi chake kilimwinua na kuamini kwamba angeweza kuumba mbingu yake iliyo tofauti na Mungu. Biblia imesema jambo hilo haliwezekani, na ili kuthibitisha kwamba kwetu sisi Mungu ameruhusu matukio ya historia ili kutuonyesha ukweli wa ufalme wa Mungu (mpole, mvumilivu, mpole, mwenye rehema, mwenye kushawishi badala ya kulazimisha, msingi wa familia) na ufalme wa Shetani Ufalme wa Shetani (ushindani, wivu, tamaa ya ubinafsi, ukosefu wa usalama, kutawala, kwa kuzingatia kuishi kwa walio na nguvu).

Mungu ametuambia tangu mwanzo kwamba ulimwengu huu lazima umalizike - sio kututisha, bali tuwe waaminifu na wazi. Kama vile sheria ya nguvu ya uvutano ilivyo, vivyo hivyo sheria ya dhambi ipo, na dhambi bila shaka itaharibu chochote inachoambatanihwa pia, pamoja na ulimwengu wetu wenye dhambi. Maisha, kwa mtazamo wa Mungu, yanakombolewa ili kuishi kwa haki kulingana na sheria yake.

Manabii, kwa kipindi cha miaka 1500, wameweka tumaini la ubinadamu mfululizo. Tumaini hilo liko katika ahadi ambayo Mungu ametoa kwamba ataufanya upya ulimwengu, bila dhambi na kifo na mateso. Hili ndilo tumaini ambalo hatimaye lilinipa amani. Tazama jinsi Isaya, “mfalme wa manabii” anavyotangaza:

Maana, tazama, mimi naumba mbingu mpya na nchi mpya, na mambo ya kwanza hayatakumbukwa, wala hayataingia moyoni. Lakini furahini na kushangilia milele kwa ajili ya hivi niviumbavyo...sauti ya kilio haitasikiwa ndani yake tena, wala sauti ya kilio...Mbwa-mwitu na mwana-kondoo watalisha pamoja, na simba atakula majani kama ng’ombe. ...Hawatadhuru wala hawataharibu katika mlima wangu wote mtakatifu, asema BWANA. (Isaya 65:17-19, 25)

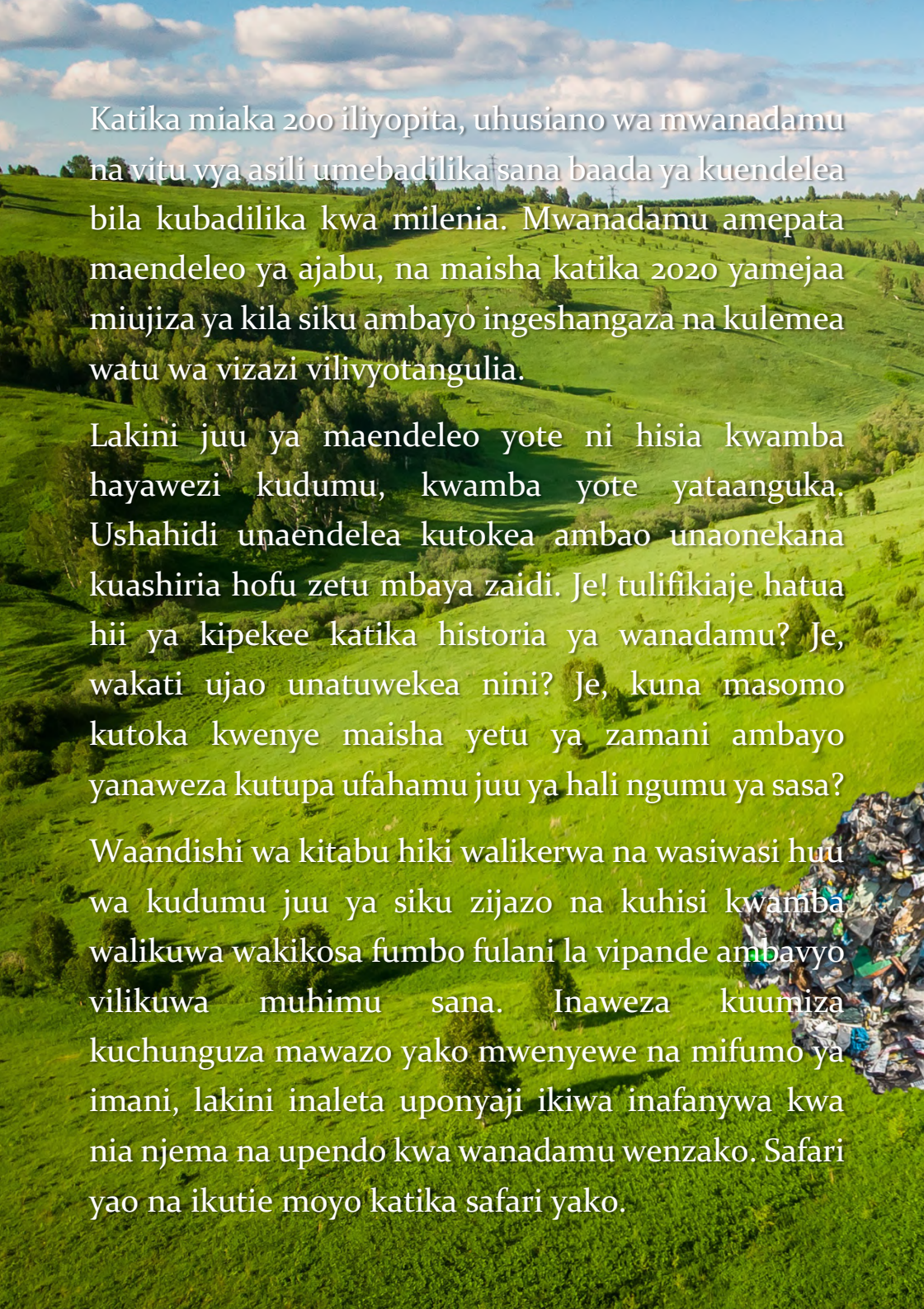
Hivi ndivyo Petro, kiongozi wa wanafunzi wa Yesu alisema:

“Basi, kwa kuwa vitu hivi vyote vitafumuliwa, imewapasa ninyi kuwa watu wa namna gani katika mwenendo mtakatifu na utauwa, mkitazamia na kuharakisha kuja kwa siku ile ya Mungu, ambayo mbingu zitateketezwa kwa moto na kuteketezwa na vitu vya asili vitayeyuka kwa joto kali? Lakini, sawasawa na ahadi yake, tunatazamia mbingu mpya na nchi mpya, ambayo haki yakaa ndani yake.

“Kwa hiyo, wapenzi, kwa kuwa mnatazamia mambo hayo, fanyeni bidii ili mwonekane naye katika amani, bila mawaa, bila mawaa. Na hesabuni subira ya Mola wetu Mlezi kuwa ni wokovu; kama vile pia ndugu yetu mpenzi Paulo alivyowaandikia kwa hekima aliyopewa... Basi ninyi, wapenzi, mkitangulia kuyajua hayo, jihadharini, msije mkaongozwa na upotevu wa waovu, mkaanguka. kutokana na uthabiti wako mwenyewe. Lakini kueni katika neema na katika kumjua Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo.”

2 Petro 3:10-18

Ubarikiwe na ujue kuwa Mungu amekupa uhuru na uwezo wa kujiamulia kulingana na dhamiri yako.

Katika miaka 200 iliyopita, uhusiano wa mwanadamu na vitu vya asili umebadilika sana baada ya kuendelea bila kubadilika kwa milenia. Mwanadamu amepata maendeleo ya ajabu, na maisha katika 2020 yamejaa miujiza ya kila siku ambayo ingeshangaza na kulemea watu wa vizazi vilivyotangulia.

Lakini juu ya maendeleo yote ni hisia kwamba hayawezi kudumu, kwamba yote yataanguka. Ushahidi unaendelea kutokea ambao unaonekana kuashiria hofu zetu mbaya zaidi. Je! tulifikiaje hatua hii ya kipekee katika historia ya wanadamu? Je, wakati ujao unatuwekea nini? Je, kuna masomo kutoka kwenye maisha yetu ya zamani ambayo yanaweza kutupa ufahamu juu ya hali ngumu ya sasa?

Waandishi wa kitabu hiki walikerwa na wasiwasi huu wa kudumu juu ya siku zijazo na kuhisi kwamba walikuwa wakikosa fumbo fulani la vipande ambavyo vilikuwa muhimu sana. Inaweza kuumiza kuchunguza mawazo yako mwenyewe na mifumo ya imani, lakini inaleta uponyaji ikiwa inafanywa kwa nia njema na upendo kwa wanadamu wenzako. Safari yao na ikutie moyo katika safari yako.